

MIT KÍVÁN A MAGYAR NEMZET?

MAGYARORSZÁG PROBLÉMATÉRKÉPE 2024-BEN

POLICYSOLUTIONS

MIT KÍVÁN A MAGYAR NEMZET?

MAGYARORSZÁG PROBLÉMATÉRKÉPE 2024-BEN

Budapest, 2024

Impresszum

MIT KÍVÁN A MAGYAR NEMZET? MAGYARORSZÁG PROBLÉMATÉRKÉPE 2024-BEN

© Policy Solutions, 2024

Felelős kiadó és szerkesztő: **Bíró-Nagy András**

Szerzők: **Bíró-Nagy András** (Policy Solutions, HUN-REN TK PTI)

Csontos Tamás (Policy Solutions, HUN-REN KRTK VGI)

Molnár Kristóf (Policy Solutions)

Varga Attila (Policy Solutions)

Adatfelvétel: **Závecz Research**

Grafikai tervezés és tördelés: **WellCom Stúdió**

Kiadó: **Policy Solutions, Budapest**

ISBN 978-615-6289-97-1

A kiadványt megalapozó kutatás elkészítését a Friedrich-Ebert-Stiftung (FES) támogatta. Ezen kiadvány a szerzők saját véleményét tartalmazza, mely nem feltétlenül tükrözi a Friedrich-Ebert-Stiftung (FES) hivatalos álláspontját.

Tartalomjegyzék

Bevezetés	4
Vezetői összefoglaló	5
1. Magyarország problématerképe 2024 őszén	15
2. A magyarok anyagi helyzetének alakulása	21
3. A magyar gazdaságra hatással lévő tényezők	32
4. A magyar társadalom elvárásai a politikusokkal szemben	35
5. Elvárások az önkormányzatokkal szemben	38
6. Mi kell ahhoz, hogy Magyarország jobb hely legyen?	44
7. Az akkumulátorgyárak megítélése a magyar társadalomban	48
8. Vendégmunkások megítélése Magyarországon	53
9. A budapesti olimpia lehetősége	62
10. Az LMBTQ közösséggel kapcsolatos attitűdök	68
11. A magyarok globális problématerképe	75

Bevezetés

A Policy Solutions kiemelt célja, hogy kutatásaival hozzájáruljon a magyar társadalom állapotának mélyebb megismeréséhez, és ezáltal ahhoz, hogy az elmúlt években több jelentős válságon átesett Magyarország olyan közpolitikákra épüljön, amelyek a társadalom legfontosabb aggodalmait orvosolják. E misszió jegyében rendszeresen vizsgáljuk, hogy milyen problémák és remények határozzák meg a magyarok gondolkodását, ha a személyes helyzetükről, Magyarország állapotáról és hosszú távú kilátásairól vagy a világ előtt álló legfontosabb kihívásokról van szó. E kutatás ezt a hagyományt folytatja, egy olyan időszakban, amelyet egyszerre jellemeznek súlyos külső és belső bizonytalanságok.

Tanulmányunkban bemutatjuk, hogy milyen félelmek és vágyak jellemzik a magyar társadalmat 2024-ben. Kutatási eredményeinkre alapozva nemcsak arról kaphatunk képet, hogy miként látják anyagi helyzetük alakulását, hanem arról is, hogy az ország problémái közül mi foglalkoztatja őket, és mit tartanak a legfontosabb globális veszélyeknek. Magyarország aktuális problématerképének felvázolása mellett arra is törekedtünk, hogy megismerjük a magyarok elképzeléseit arról, hogy mire volna szükség ahhoz, hogy Magyarország a jövőben jobb hely legyen. Kitérünk arra is, hogy mit gondolnak a magyarok a felelősség kérdéséről: ki felel a gazdaság helyzetéért? Részletesen bemutatjuk a politikusokkal és az önkormányzatokkal kapcsolatos elvárásokat, és választ adunk arra, hogy mit gondol a magyar társadalom néhány olyan fontos témáról (akkumulátorgyárak, vendégmunkások, LMBTQ ügyek, a budapesti olimpia lehetősége), amelyek az utóbbi időszakban kerültek a figyelem középpontjába. Korábbi kutatásainknak köszönhetően számos kérdésben az időbeli változásokat is bemutatjuk.

Az elemzés megalapozásához 2024. szeptember 28.–október 8. között közvélemény-kutatást végeztünk, melyben a Závecz Research volt a partnerünk. A személyes megkérdezéssel készült felmérés során elért 1000 fő életkor, nem, iskolai végzettség és településtípus szerint az ország felnőtt népességét reprezentálta. A politikai bontásoknál azokat a táborokat tüntetjük fel, amelyek nagysága a választási részvételüket ígérők körében (és egyben a 2024-es EP-választáson is) elérte az 5 százalékot. Az egyes politikai és szociodemográfiai csoportokon belüli bontások az arányok érzékeltetésére alkalmasak, ezekben az esetekben a megnövekvő hibahatár miatt a pontos számok tájékoztató jellegűek.

Vezetői összefoglaló

Magyarország problématerképe 2024 őszén:
élen az alacsony fizetések, a magas árak és az egészségügy színvonala

A magyarok számára 2024-ben az alacsony fizetések a legégetőbb probléma (36%). A bérek kérdése a harmadik helyről az első helyre lépett előre egy év alatt. 2021 eleje óta a Policy Solutions minden kutatásában a megélhetés költségei álltak a magyarok problématerképének első helyén – ez 2024 őszén változott azzal, hogy a fizetések alacsony szintjét jelenleg még többen tartják kiemelkedő problémának, mint a magas árakat (34%). **A megélhetés költségei ezúttal a második legtöbb említést kapták, a harmadik helyre pedig az egészségügy állapota került (30%),** amely a tavalyi második hely után végzett 2024-ben a dobogó legalsó fokán. A negyedik és ötödik helyen nem történt változás 2023-hoz képest: a megkérdezettek negyede (25%, 4. hely) a korrupció kiugróan magas szintjét, míg 18 százalék (5. hely) a túl nagy társadalmi egyenlőtlenségeket tartja az egyik legnagyobb problémának Magyarországon.

Az akkumulátorgyárakat már fontosabb problémának tartják a magyarok, mint az orosz befolyást vagy az LMBTQ ügyeket

Az elmúlt évek során több olyan téma is uralta a politikai közbeszédet, amelyeket a fenti témákhoz képest kevesebben tartanak fontosnak. Ilyen ügy 2024-ben a bevándorlás (10%), az orosz befolyás szintje hazánkban (7%), valamint a kormány által központi kérdéssé emelt „homoszexuális propaganda” elleni fellépés (8%). Az akkumulátorgyárak építésével kapcsolatos aggályok (11%), melyek a közéletben egyre hangsúlyosabban jelennek meg, már erősebbek, mint az orosz befolyással vagy az LMBTQ ügyekkel kapcsolatos aggodalmak. Az idén szintén egyre gyakrabban tárgyalt tömegközlekedés helyzete a többi ügghöz viszonyítva egyelőre kevésbé aggasztja a magyarokat (6% sorolta a három leg súlyosabb probléma közé).

A kormánypárti szavazókat a megélhetési gondok, a Tisza Párt táborát a korrupció aggasztja a legjobban

A Fidesz-KDNP szavazói körében az alacsony fizetések (38%) és az elmúlt években kiemelkedően növekvő megélhetési költségek (38%) holtversenyben állnak az élen, valamint dobogós a közegészségügy állapota is (29%).

A teljes társadalomhoz képest a kormánypárti válaszadókat jobban aggasztja a nyugdíjak helyzete, a képzett munkaerő külföldre vándorlása, és a munkavállalók kiszolgáltatottsága a munkáltatóknak. Nem meglepő módon, az átlagosnál kevésbé foglalkoztatja őket a korrupció, illetve a demokrácia és a jogállamiság állapota.

A Tisza Párt táborát leginkább a korrupció mértéke (33%) aggasztja. A dobogó második és harmadik helyén az egészségügyi ellátás alacsony színvonala (31%), valamint az alacsony fizetések (31%) található holtversenyben, azonban a megélhetési költségek szintje is mindössze 2 százalékponttal alacsonyabb (29%) aránnyal szerepel negyediként. Mindezek mellett jól látható, hogy a Magyar Péter által vezetett párt szimpatizánsait kifejezetten foglalkoztatja a demokrácia minőségének romlása (6. hely, 20%), ahogy a növekvő orosz befolyást is égetőbbnek tartják, mint a kormánypártiak.

A megyeszékhelyeken élők körében említették a legtöbben (44%) a fizetések szintjét, és az egészségügy helyzetét is a nagyobb városokban tartották a legnagyobb problémának (41%). Újdonságnak számít, hogy a korrupció (28%) és a demokrácia minősége (20%) kiemelten foglalkoztatja a kisvárosok lakóit: a korrupció esetében 4-7 százalékponttal, míg a demokrácia esetében 7-8 százalékponttal alacsonyabb értékek mutathatók ki más településtípusoknál.

Az ellenzéki választók anyagi helyzetük romlását érzékelik, a Fidesz-szavazók stagnálásról számolnak be

A 2024-es év nem hozott anyagi javulást a társadalom túlnyomó többsége számára: a megkérdezettek 50 százaléka anyagi helyzete stagnálásáról, míg 46 százaléka annak romlásáról számolt be. A válaszadók mindössze 4 százaléka nyilatkozott úgy, hogy anyagi helyzete javult. Ezek az arányok szinte teljesen megegyeznek a 2023-as felmérésünk eredményeivel; csupán a javulásról beszámoló aránya nőtt 3%-ról 4%-ra 2024-ben. **Az elmúlt év nem hozott tehát érdemi javulást a magyar háztartások anyagi lehetőségeiben, csupán a már amúgy is kedvezőtlen 2023-as helyzet további stagnálása és romlása folytatódott.**

A kormánypártok támogatóinak kicsit több mint negyede (28%) érezte csak anyagi helyzetének romlását az elmúlt évben, ez az arány az ellenzéki pártok támogatóinak körében viszont ennek több mint kétszerese volt. A Tisza Párt szavazóinak 59 százaléka látta romlónak anyagi helyzetét 2024-ben, a DK szavazóinak 57 százaléka, a Mi Hazánk támogatóinak pedig 58 százaléka vélekedett hasonlóan. Az is kijelenthető, hogy a Fidesz-KDNP szavazóinak többsége sem érzékelte, hogy érdemben javult volna helyzete, csak 6 százalékuk választotta ezt az opciót, közel kétharmaduk viszont anyagi lehetőségeinek stagnálásáról számolt be (66%).

Az eredmények azt mutatják, hogy az alacsonyabb végzettségűeket nagyobb arányban érinti a megélhetési válság. A legfeljebb általános iskolát végzők 55 százaléka, míg a szakmunkásképzőt és szakiskolát végzők 48 százaléka számolt be romló anyagi helyzetről. Ezzel szemben a diplomás (59%) és az érettségivel rendelkező (48%) válaszolók többsége az anyagi helyzetének stagnálásáról számolt be. **Érdekes fejlemény, hogy a 2023-as felmérésünkhöz képest a két középső végzettségi kategóriában a romló anyagi helyzet erősödése látható.** Míg 2023-ban a szakmunkásképzőt és szakiskolát végzetek 43 százaléka számolt be anyagi helyzetének romlásáról, addig ez 2024-re 48 százalékra nőtt. Az érettségivel rendelkezők esetén pedig 42 százalékról 46 százalékra ugrott az arány. Ez arra utalhat, hogy a megélhetési válság egyre inkább begyűri a középső végzettségi kategóriákba is.

Gazdasági kilátások: a magyar társadalom nagy többsége 2025-re a megélhetési válság további elhúzódásával számol

Az Orbán-kormány gazdaságpolitikája a 2024-es remények kifulladásá után most 2025-öt tünteti fel a gazdaság újraindulásának éveként. A kormányzati reményekkel szemben a magyar társadalom kevésbé optimista. **Mindössze 6 százalék gondolja úgy, hogy jövőre javulni fog anyagi helyzete, 36 százalék viszont annak romlását várja. A válaszadók közel fele pedig nem vár változást (49%).** Összességében kijelenthető, hogy a magyar társadalom többsége 2025-re a megélhetési válság további elhúzódásával számol.

A Fidesz-KDNP szavazói némileg optimistábban néznek a jövőbe, mint az ellenzéki pártok támogatói. **A kormánypárti szavazók tizede várja anyagi helyzetének javulását 2025-ben, 63 százalékuk annak változatlanságával számol, és mintegy negyede (24%) számol további romlással. Ezzel szemben a Tisza Párt szavazóinak mindössze 2 százaléka remél javulást, közel felük (49%) pedig romlást prognosztizál a következő évre.** Ehhez hasonlóan a DK szavazók relatív többsége is pesszimistán tekint a jövőbe (46%). A Mi Hazánk táborában 37 százalék várja anyagi helyzetének romlását, és közel ugyanannyian számítanak stabilitásra (39%).

A budapesti lakosok körében a legalacsonyabb a pesszimisták aránya az anyagi helyzet jövőbeli alakulását illetően (27%), és a többség stagnálásra számít (51%). A legpesszimistábbak a kisvárosok lakói, ahol 41 százalék várja anyagi helyzetének romlását, ugyanannyian, ahányan változatlan anyagi helyzetre számítanak jövőre. Míg 2023-ban a megyeszékhelyek lakói voltak a legpesszimistábbak (45%), ebben az évben a kisvárosokban élők váltak a leginkább borúlátóvá anyagi helyzetükkel kapcsolatban (41%). Ennek hátterében az állhat, hogy 2024 anyagi szempontból különösen nehéz év volt a kisvárosok lakói számára: ez az egyetlen településtípus, ahol a válaszadók abszolút többsége anyagi helyzetének romlásáról számolt be az elmúlt egy évben (52%). Mivel a kisvárosok eddig a kormánypárt egyik fő bázisát jelentették, de a Tisza Párt meglepően jó eredményeket ért el ezeken a településeken az EP-választáson, az erősödő anyagi problémák a nyíltabbá váló pártpolitikai versengésben is meghatározó szerepet játszhatnak.

Miért nem fogyasztanak a magyarok?

Az árak, a fizetések és a lakhatási nehézségek miatt

A 2024-es év egyik legjelentősebb gazdaságpolitikai kérdése Magyarországon, hogy a 2022–2023-as inflációs időszak lecsengése után miért nem lendült fel gyors ütemben a háztartások fogyasztása. Kutatásunk keretében ezért részletes elemzést végeztünk a kérdéssel kapcsolatban. Megkérdeztük a résztvevőket, melyik az a három legfontosabb tényező, amely leginkább gátolja fogyasztásának növekedését.

A magyar társadalom jelentős többsége (60%) a fogyasztás növekedésének legnagyobb akadályai közé sorolta a túl magas árakat. **Ez arra utal, hogy bár az inflációs hullám már lecsengett, a lakosság nagy része túl magasnak érzi az árszínvonalat, ami visszatartja a nagyobb fogyasztástól. A második helyen a túl alacsony fizetések szerepelnek (ezt a válaszadók 46%-a jelölte meg). Úgy tűnik tehát, hogy a közel 10 százalékos reálbér-növekedés ellenére (amely az átlagbérekre vonatkozik), sokan még mindig elégtelennek tartják a jövedelmi szintet a fogyasztásuk növeléséhez. A harmadik legfontosabb tényező a lakhatás magas költsége lett (27%), megelőzve az alacsony nyugdíjakat és a jövővel kapcsolatos bizalmatlanságot.** Ez rávilágít a lakhatási válság és a magas rezszi terhek súlyosságára Magyarországon. E tényezőt a fiatalabb korosztályok (18–29 és 30–39 évesek) jelölték meg az átlagosnál nagyobb arányban (33% és 34%), ami mutatja a lakhatási problémák összpontosulását a fiatalabb generációknál.

A Fidesz-KDNP szavazóinak megkülönböztetett jellemzője, hogy az ellenzéki szavazókhoz képest nagyobb arányban jelölték meg az orosz–ukrán háború bizonytalanságot növelő hatását a fogyasztásukat gátló tényezőként. A Tisza Párt szavazótáborában kevésbé fontosak a háborús félelmek, helyette a kormányzati politikával kapcsolatos bizalmatlanság az, ami a fogyasztás növelésének az egyik fontos további gátja.

A gazdasági nehézségek elhúzódásáért a kormányt, és egyre kevésbé a háborút vagy az EU-t teszik felelőssé a magyarok

Megkérdeztük a résztvevőktől azt is, hogy ki a felelős azért, ami a magyar gazdaságban történik. **A válaszadók szerint a magyar kormány van a legerősebb hatással a magyar gazdaságra (49%).** Második helyre kerültek holtversenyben a multinacionális cégek és az Európai Unió hatása (31%). Ezt az orosz–ukrán háború (30%) és erőteljesen lemaradva az Egyesült Államok követik (23%). **A 2023-as felmérésünk eredményeivel összevetve azt mondhatjuk, hogy az orosz–ukrán háború gazdasági hatásának megítélése kissé (négy ponttal) visszaesett. Emellett az Európai Uniót nagyon erős hatásúnak ítélik aránya is visszaesett, 38 százalékról 31 százalékra.**

A magyar kormány minden tábor szerint jelentős hatást gyakorol a magyar gazdaságra, de ez különösen erősen a Tisza Párt szavazói körében (55%) mutatkozik meg. A kormánypárti szavazók az Orbán-kormány szerepe (41%) mellett az orosz–ukrán háború (37%) és az Európai Unió (37%) hatását is lényegesnek tartják, ami összhangban van a kormányzat kommunikációjával. **Az adatok alapján azonban 2023-hoz képest 2024-ben kevésbé érvényesül az Orbán-kormányt felmentő mechanizmus, mivel az EU és a háború szerepe is visszaszorult.** Ez arra utalhat, hogy a gazdasági nehézségek elhúzódásáért egyre kevésbé a háborút, inkább a belső szereplőket (kormány, multinacionális vállalatok) tartják felelősnek.

Elvárások az önkormányzatokkal szemben: a háziiorvosi rendszer javítása, szociális támogatások, lakóépületek korszerűsítése

Az új önkormányzati ciklus indulása okán, 2024 őszén is vizsgáltuk a magyarok elvárásait az önkormányzati politikával szemben. **2024-ben a háziiorvosi ellátórendszer javítását vélik a legfontosabb feladatnak a magyarok (41% sorolta a három legfontosabb teendő közé),** ezt a válaszlehetőséget ugyanolyan arányban jelölték meg a válaszadók, mint egy évvel ezelőtt. Számottevően csökkent (55%-ról 38%-ra) ugyanakkor egy év alatt az önkormányzati szociális juttatások iránti elvárás, igaz így is a második leggyakoribb válaszopciónak bizonyult. Ezzel ellentétben, a lakóépületek felújítása és energetikai korszerűsítése iránti igény lényegesen nőtt előző mérésünk eredményeihez képest (2023: 23%, 2024: 30%) – ez a harmadik legtöbbször említett lehetőség 2024-ben, míg egy évvel ezelőtt csak a hatodik leggyakoribb válasz volt. Pártpreferencia szerint nincsenek jelentős eltérések, vagyis az önkormányzati politika egyike azon kevés témakörnek, amelyet nem jellemez erőteljes pártos törésvonal.

Érdekes különbségek rajzolódnak ki a településtípus szerinti bontásban. Mindegyik településtípus lakosai szerint a legfontosabb területek közt szerepel **a háziorvosi ellátórendszer javítása, azonban kiugróan magas arányban jelölték meg ezt a válaszlehetőséget a falvakban (48%). A szociális támogatások iránti igényt a legnagyobb arányban a fővárosi lakosok jelölték meg (47%). A budapestiek szintén kiemelkedően fontosnak tartják a lakóépületek felújítását és energetikai korszerűsítését (38%),** mintegy 10 százalékponttal magasabb arányban, mint a kisebb települések lakói. A civil szervezetek, egyházak és sportegyesületek támogatása viszont főként a kisebb településeken élők számára kiemelt szempont (kisvárosok: 17%, községek: 19%), míg a megyei jogú városok és a főváros lakói körében jóval alacsonyabb az arány (7%).

Mi kell ahhoz, hogy Magyarország jobb hely legyen?

Magasabb fizetések és nyugdíjak, színvonalas egészségügy, kevesebb korrupció

A következő részben arra kerestük a választ, hogy honfitársaink véleménye szerint mire volna szükség ahhoz, hogy Magyarország jobb hely legyen a jövőben. A megkérdezettek összesen 18 opció közül választhattak hármat. **A magyarok úgy vélik, hogy elsődlegesen a fizetéseknek és nyugdíjaknak kellene emelkedni (37%) ahhoz, hogy hazánk egy jobb hely legyen. A harmaduk (31%) szerint az egészségügy színvonalának emelése is elengedhetetlen. A korrupció (26%), az adók (24%), valamint a társadalmi egyenlőtlenségek csökkentését (23%) is szükségesnek tartja a magyarok negyede.**

Összefoglalva megállapítható, hogy a magyarok úgy gondolják, elsősorban hazánk gazdasági és megélhetési helyzetét, valamint az egészségügyet kell fejleszteni és a korrupció mértékét csökkenteni. Másodsorban a demokráciát és a jogállamiságot kell erősíteni (17%), illetve a polarizációt csökkenteni (15%), de a közoktatás fejlesztése (13%), a fiatalok támogatása (16%) és a társadalmi egyenlőtlenségek csökkentése (23%) is szükséges egy jobb országhoz.

A magyarok kétharmada ellenzi az akkumulátorgyárak építését és főként a környezetszennyezéstől tartanak

Megvizsgáltuk, hogy a magyar társadalom hogyan ítéli meg az épülő akkumulátorgyárak kérdését, valamint mely negatív következményeit tartják a legfontosabbnak. **A magyarok döntő többsége (69%) elutasító álláspontot képvisel, míg mindössze negyedük (25%) gondolja úgy, hogy jó döntés az ország számos pontjára akkumulátorgyárakat telepíteni. A Fidesz-KDNP szavazóinak fele (49%) sem ért egyet az új gyárak építésével. Ennél is nagyobb,**

négyötödös többség ellenzi az akkumulátorgyárakat a Tisza Párt (78%), a Demokratikus Koalíció (79%) és a Mi Hazánk (80%) szavazói körében.

A megkérdezettek leginkább a környezetvédelmi következményektől tartanak, attól, hogy az akkumulátorgyárakból a működésük során veszélyes anyagok kerülnek a talajba és a vízbe (38%), valamint a levegőbe (31%). Az értékes termőföldek eltékozlását a válaszadók negyede (24%) tekinti aggályosnak – ez bizonyult a harmadik leggyakoribb válasznak. Szintén viszonylag sokan említették a dolgozók egészségügyi kitérttségét (17%), a túlzott vízfogyasztást (14%) és a veszélyes hulladék tárolását (14%), ahogy azt is sokan problémának tartják, hogy az akkumulátoriparra szánt támogatások miatt más közpolitikai területek forráshiánnyal küzdenek (15%). Mindössze a megkérdezettek 3 százaléka véli úgy, hogy semmilyen negatív következménye nincs az akkumulátorgyárak építésének. Ebben a kérdésben nincs nagy különbség a kormánypárti és az ellenzéki szavazók között. A magyarokat a pártpreferenciától függetlenül leginkább a veszélyes anyagok szennyezése, valamint az értékes termőföldek elvesztése aggasztja a legjobban az akkumulátorgyárak építésével kapcsolatban.

Az ellenzéki szavazók még jobban elutasítják a vendégmunkások betelepítését, mint a Fidesz támogatói

Az utóbbi években a munkaerőhiány erősödésével egyre fontosabb kérdéssé vált Magyarországon a vendégmunkások foglalkoztatása. Kutatásunkban először arra voltunk kíváncsiak, hogy zavarja-e a megkérdezetteket, ha vendégmunkások élnek a településükön. A kérdésre háromféle válaszlehetőséget biztosítottunk. Az első lehetőséget azok választhatták, akik számára minden tekintetben zavaró a vendégmunkások jelenléte. A második opciónak szólt, akik abban az esetben nem érzik zavarónak a vendégmunkásokat, ha nem a közvetlen környezetükben élnek. A harmadik lehetőség a legbefogadóbb álláspontot képviselte, ezt azok választhatták, akiket a vendégmunkások jelenléte nemcsak a településükön, hanem a közvetlen környezetükben sem zavar.

A résztvevők közel fele abban az esetben nem tartja zavarónak a vendégmunkások jelenlétét a településén, ha nem a közvetlen környezetében élnek (47%). A magyar társadalomnak viszont van egy jelentős kisebbsége (37%), akiket egyértelműen, minden formában zavar a vendégmunkások betelepítése. A válaszadók mindössze 12 százaléka tekinthető egyértelműen befogadónak a vendégmunkásokkal kapcsolatban.

A kormánypártok szavazótáborában egy fokkal nagyobb az elfogadás mértéke a vendégmunkásokkal kapcsolatban, mint a teljes népességben, illetve a Tisza Párt és a Mi Hazánk szavazóinak körében. A kormánypárti szavazók 14 százaléka tekinthető befogadónak, és csak 32 százalékukat zavarja teljes mértékben, ha a településükre

vendégmunkások érkeznek. Ezzel szemben a Tisza Párt szavazói között csupán 12 százalék tartozik a teljesen elfogadók közé, és 43 százalék teljesen elutasító a vendégmunkásokkal szemben. A Mi Hazánk szavazói körében a legnagyobb a vendégmunkásokkal szembeni ellenállás: 55 százalékuk számára zavaró a vendégmunkások jelenléte a településén. Ez valószínűleg azért van így, mert ez a téma a Mi Hazánk kommunikációjának fontos identitásképző eleme. A vizsgált pártok közül a DK szavazói a legbefogadóbbak: közel ötödük (17%) teljesen elfogadó, a többségüket pedig nem zavarja a vendégmunkások jelenléte, ha azok nem a közvetlen közelükben laknak (54%).

A vendégmunkások ügyében visszaüthetnek a Fideszre a korábbi migrációellenes kampányok

A vendégmunkások megítélésének részletesebb vizsgálata érdekében különböző kapcsolódó állításokról is megkérdeztük a válaszadókat. **A magyar társadalom több mint kétharmada egyetért abban, hogy a vendégmunkások lenyomják a béreket (72%).** Ez azért is izgalmas, mert a válaszadók az alacsony bérszínvonalat a fogyasztás növekedésének egyik fő akadályaként jelölték meg. Ez a két érzékelés tehát könnyen összekapcsolódhat, és a jövőben a vendégmunkások akár az alacsony bérszínvonal egyik fő okozójaként is feltűnhetnek. A vendégmunkások pozitív megítélését az sem segíti, hogy **a válaszadók nagy többsége úgy gondolja, hogy a vendégmunkások elveszik a magyar munkahelyeket (60%), sőt a társadalom 59 százaléka úgy gondolja, hogy az olyan településeken, ahol vendégmunkások élnek, nagyobb az esélye a bűnözés növekedésének.**

Az eredmények továbbá arra utalnak, hogy **a vendégmunkások megítélése gyakran összemosódik az illegális bevándorlókéval:** a válaszadók 49 százaléka gondolja úgy, hogy a vendégmunkások ugyanolyan veszélyt jelentenek Magyarországra, mint az illegális bevándorlók. Intő jel lehet a kormánypártok számára, hogy a társadalom 62 százaléka szerint a magyar kormány elárulta korábbi bevándorlásellenes álláspontját azzal, hogy engedélyezte a vendégmunkások érkezését.

Megosztott az ország a budapesti olimpia ügyében

Miután 2017-et követően idén ismét napirendre került a magyarországi olimpia rendezés lehetősége, kutatásunkban külön vizsgáltuk miként vélekednek a magyarok arról, hogy Budapest megpróbálja megrendezni a 2036-os olimpiát. **A válaszok alapján erőteljes megosztottság látható a magyar társadalomban: míg a megkérdezettek 47 százaléka nem támogatná, addig közel ugyanennyien (46%) támogatnák, hogy Budapest pályázzon az ötkarikás játékok megrendezésére.** Pártpreferencia szerint egyértelmű a kormány-ellenzék törésvonal: míg a fideszesek

körében közel kétharmados a támogatók aránya (64%), addig az ellenzéki pártok szavazói között az ellenzők vannak többségben (Tisza: 56%, DK: 55%, Mi Hazánk: 63%).

A budapestiek közel fele-fele arányban megosztottak az olimpia rendezése kapcsán (46% ellenezné, 44% támogató), valamint körükben a legnagyobb a bizonytalanok aránya is (10%). A megyeszékhelyek lakosai inkább elutasítók egy budapesti olimpia ügyében (54% vs. 43%), míg a kisvárosi válaszadók között a támogatók vannak többségben (41% vs. 52%). A falvakban élők körében pedig szintén inkább a nem támogató véleményen vannak többen (50% vs. 44%). **Az ötkarikás játékok rendezésével szembeni leggyakoribb ellenérvvel – miszerint a rendezés hatalmas költségei túl nagy terhet jelentenének Magyarországnak – a magyarok túlnyomó többsége (70%) egyetért.** Ebben a kérdésben kisebb eltérések vannak csak mind pártpreferencia, mind településtípus szerint, vagyis a gazdasági típusú ellenérvvel a társadalom nagy része – valamint a rendezést támogatók számottevő része is – egyetért. **A budapestiek 60 százaléka véli úgy, hogy a rendezés költségei túl nagy terhet jelentenének. A fővárosiak határozott többsége látja úgy ugyanakkor, hogy a szükséges infrastruktúra javarészt már megépült (60%).**

Az anyagi szempontok mellett a résztvevők érzelmeit is meg kívántuk ismerni azon a kérdésen keresztül, hogy büszkeséggel töltené el őket egy magyar rendezésű olimpia vagy sem. **A válaszok alapján a magyarok többsége végső soron büszke lenne, ha az ország olimpiát rendezne (60%).** Elsőprő többségben vannak az így gondolkodók a fideszes résztvevők között (77%), akik mellett a párt nélküliek (60%) és DK-sok (56%) többsége is osztja ezt a véleményt. A Tisza Párt és a Mi Hazánk szavazói a leginkább megosztottak a kérdésben (Tisza Párt: 49% egyetért, 45% nem ért egyet; Mi Hazánk: 48% egyetért, 49% nem ért egyet). **A budapestiek 57 százaléka büszke lenne egy olimpia megrendezése esetén és csak 32 százalék nem érezne így.**

Az LGBTQ-közösség jogai: az azonos neműek házasságát támogatná a többség, az örökbefogadást nem

Kutatásunkban első alkalommal vizsgáltuk részletesen az LGBTQ társadalommal kapcsolatos attitűdök alakulását a magyar közvéleményben. Először azt kérdeztük meg a válaszadóktól, hogy mit gondolnak az azonos neműek házasságáról és örökbefogadási lehetőségeikről: (1) mindkét jog megadását támogatnák, (2) csak a házasodáshoz való jogot adnák meg, vagy (3) egyiket sem. **Eredményeink alapján a magyar társadalom valamivel több mint harmadának elutasító a véleménye mindkét jog kapcsán (37%).** Többségben vannak viszont azok, akik szerint az azonos nemű párok házasodását engedélyezni kellene (összesen 54%). **Az LGBTQ párok általi örökbefogadást viszont már csak a magyarok negyede (23%) támogatná.**

Az LMBTQ-jogok terén a Mi Hazánk (56%) és a Fidesz-KDNP (52%) szavazói a leginkább elutasítók, ám még a kormánypártiaknak is számottevő része (44%) engedélyezné az azonos neműek házasságát. A Tisza Párt és a DK szavazói körében közel azonos a vélemények megoszlása: körülbelül negyedük (22% és 24%) egyik jogot sem adná meg, azonban több mint kétharmaduk ért egyet a házassodáshoz való jog megadásával (Tisza: 71%, DK: 69%). Bö harmaduk az örökbefogadáshoz való jog megadása kapcsán is pozitívan vélekedik (Tisza: 37%, DK: 36%). Míg az azonos neműek házasságának az érettségizettek és a diplomások körében abszolút többsége van, addig az azonos neműek örökbefogadáshoz való jogát iskolázottságtól függetlenül minden csoport többsége elutasítja.

Globális veszélyek a magyarok szerint:
még mindig az újabb járványoktól való aggodalom a legerősebb, de már második a klímaváltozás, miközben csökkent a háborús félelem

Zárásként arról is megkérdeztük a válaszadókat, hogy mi az a három dolog, ami a legjobban aggasztja őket, amikor a világ jövőjére gondolnak. Habár a magyarokat továbbra is leginkább az foglalkoztatja globális szinten, hogy újabb világgjárvány törhet ki (41%), azonban jól látható trend, hogy a 2021-es csúcsponttól kezdődően (59%) folyamatosan csökkent a magyarok aggodalma. A lista második helyén a klímaváltozástól és klímakatasztrófától, valamint az időjárás szélsőségektől való félelem (35%) áll, ami stabilan a társadalom bö egyharmada számára meghatározó jelentőségű. Érdemes ugyanakkor megemlíteni, hogy a klímakatasztrófától való félelem 2023-ban még a 4. helyen állt a listán, míg 2024-ben már a 2. helyen végzett. A világgjárvány óta tapasztalható gazdasági instabilitás miatt kevésbé meglepő, hogy a harmadik helyen a jövőbeli globális gazdasági válság kitörésétől való félelem (34%) áll, szintén stabil értékekkel az elmúlt években. Az orosz–ukrán háború kitörésének évében a magyarok kifejezetten aggódtak egy globális konfliktus kialakulásától (39%, 2. hely), az elmúlt két évben csökkenő tendencia figyelhető meg, és ma már csak 32 százalékuk (4. hely) hangsúlyozta a geopolitikai fenyegetéseket. Érdemes megemlíteni, hogy a kormánypártok által 2015-ben központi témává emelt bevándorlás kérdése (28%) mindössze a lista hatodik helyén szerepel, és 2022 óta rendre a megkérdezettek kevesebb mint 30 százaléka választotta.

A kormánypártiak körében a globális veszélyek közül a legtöbben az újabb világgjárványoktól (44%) tartanak. Összehasonlítva a teljes társadalommal, a Fidesz-KDNP szavazóit jobban foglalkoztatja a háborúk kitörése vagy eszkalációja (34%). A Tisza Párt szavazóit ugyanakkor leginkább a demokráciák meggyengülése és a tekintélyelvű vezetők előretörése (37%) aggasztja. A vezető ellenzéki párt szimpatizánsait szintén erősen foglalkoztatják azonban a klímakatasztrófa lehetséges hatásai (36%), egy esetleges újabb világgjárvány kitörése (36%), az országok közötti vagyoni egyenlőtlenségek növekedése (35%) és egy világgazdasági válság kitörésének lehetősége (35%) is.

1. Magyarország problématerképe 2024 őszén

Korábbi kutatásainkhoz hasonlóan 2024 őszén is felmértük a magyarok országos problématerképét (1. ábra). A tavalyi kutatásunkhoz képest két új kategóriával bővítettük a problémák listáját (a szennyező, egészségkárosító ipari beruházásokról és a tömegközlekedés színvonaláról is kérdeztük a válaszadókat), valamint egy esetben kisebb módosítást tettünk (a lakásárakra vonatkozó állítást kiegészítettük az albérlet árakkal). A megkérdezettek maximum három problémát jelölhettek meg a tizennyolcból.

A magyarok számára 2024-ben a túl alacsony fizetések a legégetőbb probléma (36%). A bérek kérdése a harmadik helyről az első helyre lépett előre egy év alatt. 2021 eleje óta a Policy Solutions minden kutatásában a megélhetés költségei álltak a magyarok problématerképének első helyén – ez 2024 őszén változott azzal, hogy a fizetések alacsony szintjét jelenleg még többen tartják kiemelkedő problémának, mint a magas árakat (34%). A megélhetés költségei ezúttal a második legtöbb említést kapták, a harmadik helyre pedig az egészségügy állapota került (30%), amely a tavalyi második hely után végzett 2024-ben a dobogó legalsó fokán.

A negyedik és ötödik helyen nem történt változás 2023-hoz képest: a megkérdezettek negyede (25%) a korrupció kiugróan magas szintjét, míg 18 százalék a túl nagy társadalmi egyenlőtlenségeket tartja az egyik legnagyobb problémának Magyarországon. A sorban következő kategóriák is azt jelzik, hogy a problématerkép központi témája továbbra is a megélhetéssel és a munkával függ össze: az alacsony nyugdíjak (17%), a képzett munkaerő elvándorlása (16%), a munkaadóknak való kiszolgáltatottság (14%), a túl magas lakás- és albérlet árak (13%), valamint a kis-településeken nehezedő élet (12%) egyaránt aggasztja a magyarokat. E kérdések mellett találjuk szintén a középmezőnyben a demokrácia és a jogállamiság ügyét (15%).

Az elmúlt évek során több olyan téma is uralta a politikai közbeszédet, amelyeket a fenti témákhoz képest kevesebben tartanak fontosnak. Ilyen ügy 2024-ben a bevándorlás (10%), a klímaváltozás és környezetvédelem (9%), az orosz befolyás szintje hazánkban (7%), valamint a kormány által központi kérdéssé emelt „homoszexuális propaganda” elleni fellépés (8%). Az akkumulátorgyárak építésével kapcsolatos aggályok (11%), melyek a közéletben egyre

hangsúlyosabban jelennek meg, már erősebbek, mint az orosz befolyással vagy az LMBTQ ügyekkel kapcsolatos aggodalmak. Az idén szintén egyre gyakrabban tárgyalt tömegközlekedés helyzete a többi ügyhöz viszonyítva egyelőre kevésbé aggasztja a magyarokat (6% sorolta a három legsúlyosabb probléma közé).

1. ábra

**Ön melyik hármat tartja ezek közül a legnagyobb problémának Magyarországon?
(Összes megkérdezett, %)**

A Fidesz-KDNP szavazói körében az alacsony fizetések (38%) és az elmúlt években kiemelkedően növekvő megélhetési költségek (38%) holtversenyben állnak az élen, valamint dobogós a közegészségügy folyamatosan romló állapota is (29%) (2. ábra). A teljes társadalomhoz képest a kormánypárti válaszadókat jobban aggasztja a nyugdíjak helyzete (20%), a képzett munkaerő külföldre vándorlása (19%), és a munkavállalók kiszolgáltatottsága a munkáltatóknak (19%). Nem meglepő módon, az átlagosnál kevésbé foglalkoztatja őket a korrupció (14%), illetve a demokrácia és a jogállamiság állapota (8%). Fontos hangsúlyozni, hogy habár a teljes társadalomhoz képest fogékonyabbak a kormánypártiak

2. ábra

Ön melyik hármat tartja ezek közül a legnagyobb problémának Magyarországon? (Kormánypárti szavazók, %)

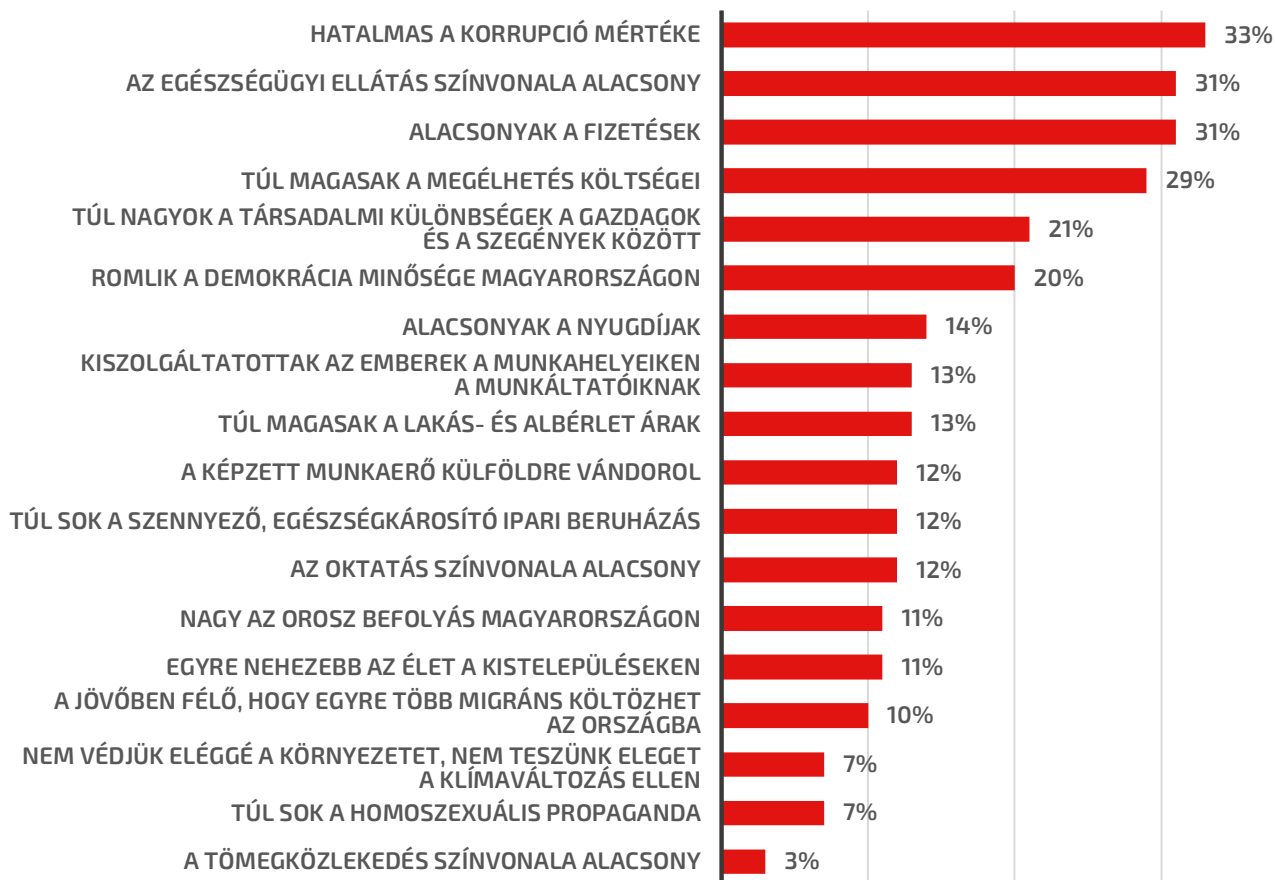

a bevándorlás (12%) és a „homoszexuális propaganda” (12%) kérdéseire, azonban náluk is csak a középmezőny alján szerepelnek. Ennél valamivel fontosabbnak tartják az olyan, a hétköznapiakra nagyobb hatást gyakorló témákat, mint a növekvő társadalmi különbségek (16%), az elszaladó lakás- és albérlet árak (14%), vagy az oktatás helyzete (13%).

Szemben a Fidesz-KDNP szimpatizánsaival, a Tisza Párt tábora leginkább a korrupció mértéke (33%) aggasztja (3. ábra). A dobogó második és harmadik helyén az egészségügyi ellátás alacsony színvonala (31%), valamint az ala-

3. ábra

**Ön melyik hármat tartja ezek közül a legnagyobb problémának Magyarországon?
(Tisza Párt szavazói, %)**

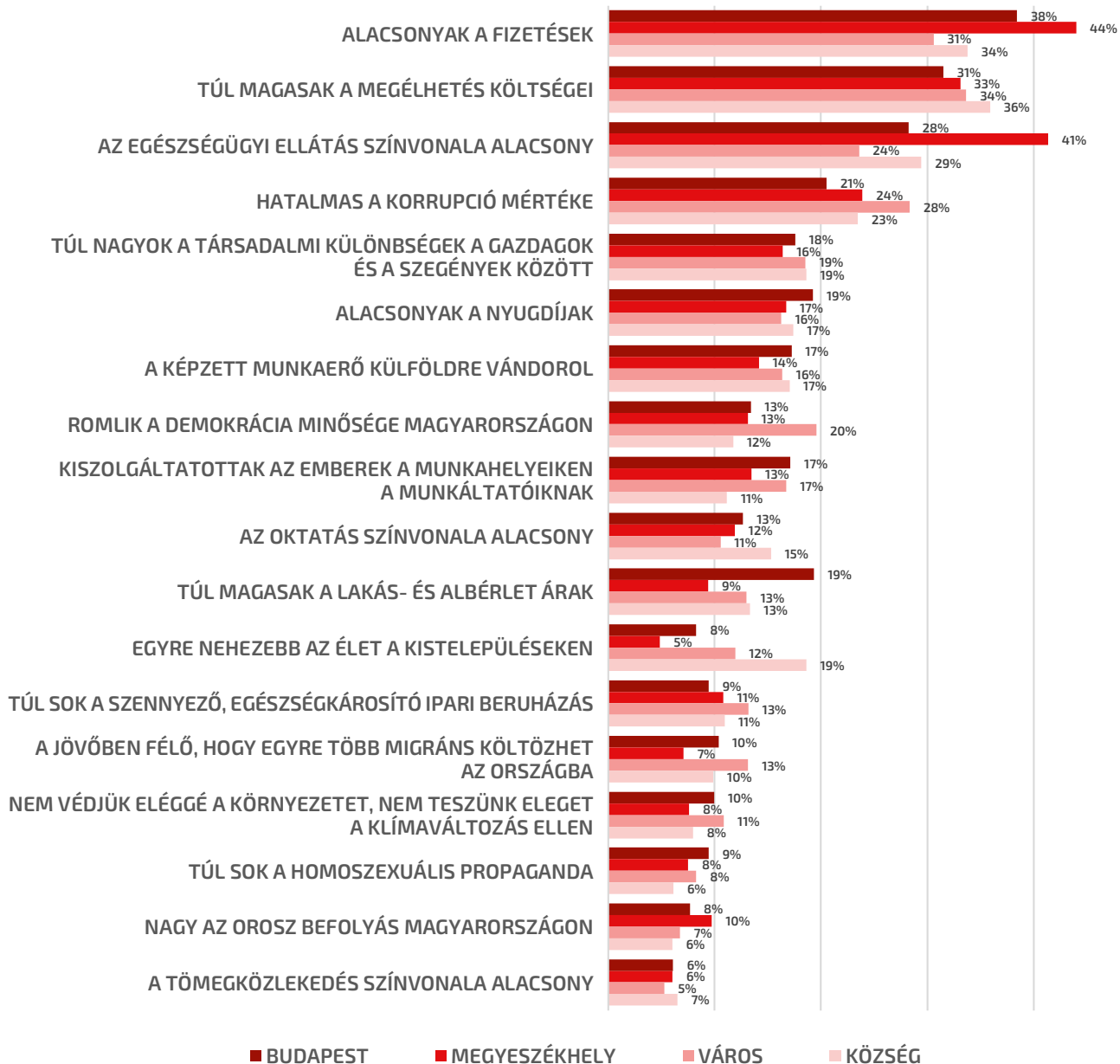
csony fizetések (31%) található holtversenyben, azonban a megélhetési költségek szintje is mindössze 2 százalékponttal alacsonyabb (29%) aránnyal szerepel negyedikként. Mindezek mellett jól látható, hogy a Magyar Péter által vezetett párt szimpatizánsait kifejezetten foglalkoztatja a demokrácia minőségének romlása (6. hely, 20%), ahogy a növekvő orosz befolyást (11%) is égetőbbnek tartják, mint a kormánypártiak. Az elmúlt években a napirendet gyakran uraló témák – bevándorlás (10%), LMBTQ közösség helyzete (7%) – kevésbé ütik meg az ingerküszöbüket, és a Magyar Péter által 2024 nyarán tematizált tömegközlekedési válsághelyzetet (3%) sem tartják annyira súlyosnak, mint a korrupciós és a megélhetési helyzetet.

A Fidesz-KDNP és a Tisza Párt szavazóinak problématerképe mellett azt is megvizsgáltuk, vajon kimutatható-e érdemi különbség a különböző településtípusokon élők között (4. ábra). Míg a megyeszékhelyeken élők közel fele (44%) tartja az egyik legsúlyosabb problémának a fizetések szintjét, addig a Budapesten (38%), a kisvárosokban (31%) és a falvakban (34%) élők körében ennél valamivel alacsonyabb szintet mértünk. Hasonló trend figyelhető meg az egészségüggyel kapcsolatban: a megyeszékhelyeken élők 41 százaléka tartja kiemelt problémának az egészségügy színvonalának romlását – ezzel szemben a fővárosban (28%), a kisvárosokban (24%) és a községekben (29%) élők között 12-17 százalékponttal kevesebben említették ezt a témát.

Újdonságnak számít, hogy a korrupció (28%) és a demokrácia minősége (20%) kiemelten foglalkoztatja a kisvárosok lakóit: az előbbi kérdés esetében 4-7 százalékponttal, míg az utóbbi esetében 7-8 százalékponttal alacsonyabb értékek mutathatók ki más településtípusoknál. A munkáltatóknak való kiszolgáltatottság érzése jobban aggasztja a fővárosiakat (17%) és a kisvárosiakat (17%), mint a megyeszékhelyeken (13%) és a községekben (11%) élőket. A lakás- és albérlet árak drasztikus növekedése leginkább Budapestet érintette az elmúlt évek során, ami az arányokból is jól látható: míg a fővárosban élők 19 százaléka tartja kiemelten fontosnak, addig 6-10 százalékponttal alacsonyabb értékek figyelhetők meg más településtípusoknál. Két további problémakör is kirajzolódik, amelyek jobban megérintették a kisvárosokban élőket: az átlagosnál jobban aggódnak a bevándorlástól (13%) és a szennyező ipari beruházások építésének negatív aspektusaitól (13%) is.

4. ábra

Ön melyik hármat tartja ezek közül a legnagyobb problémának Magyarországon? (Összes megkérdezett, %)

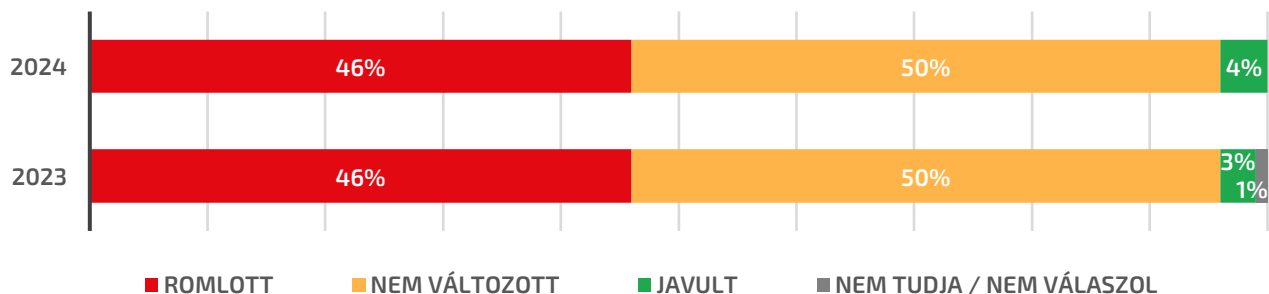
2. A magyarok anyagi helyzetének alakulása

A kutatás során elemeztük hogyan változott a résztvevők háztartásának anyagi helyzete az elmúlt egy évben (5. ábra). A 2024-es év nem hozott anyagi javulást a társadalom túlnyomó többsége számára: a megkérdezettek 50 százaléka anyagi helyzete stagnálásáról, míg 46 százaléka annak romlásáról számolt be. A válaszadók mindössze 4 százaléka nyilatkozott úgy, hogy anyagi helyzete javult. Ezek az arányok szinte teljesen megegyeznek a 2023-as felmérésünk eredményeivel; csupán a javulásról beszámoló aránya nőtt 3%-ról 4%-ra 2024-ben. A társadalom nagy részének azonban a 2024-es év legalább olyan kedvezőtlen anyagi körülményeket hozott, mint a 2023-as.

Az eredmények azt mutatják, hogy a magyar társadalom elhúzódó anyagi problémákkal küzd. 2023 válságos év volt, amely az elmúlt évtized legmagasabb inflációját hozta (17,6%), a gazdaság pedig visszaesett (-0,9%). Az inflációs hullám lecsengésével 2024-re a társadalom anyagi helyzetének fokozatos javulását várta a kormány. Orbán Viktor miniszterelnök 2024-et a **gazdasági növekedés évének** jelölte meg, míg Nagy Márton nemzetgazdasági miniszter **egy boldogabb és sikeresebb évként** tekintett rá. A társadalom érzékelése ugyanakkor ezeket a reményeket nem igazolja vissza. Az elmúlt év nem hozott érdemi javulást a magyar háztartások anyagi lehetőségeiben, csupán a már amúgy is kedvezőtlen 2023-as helyzet további stagnálása és romlása folytatódott.

5. ábra

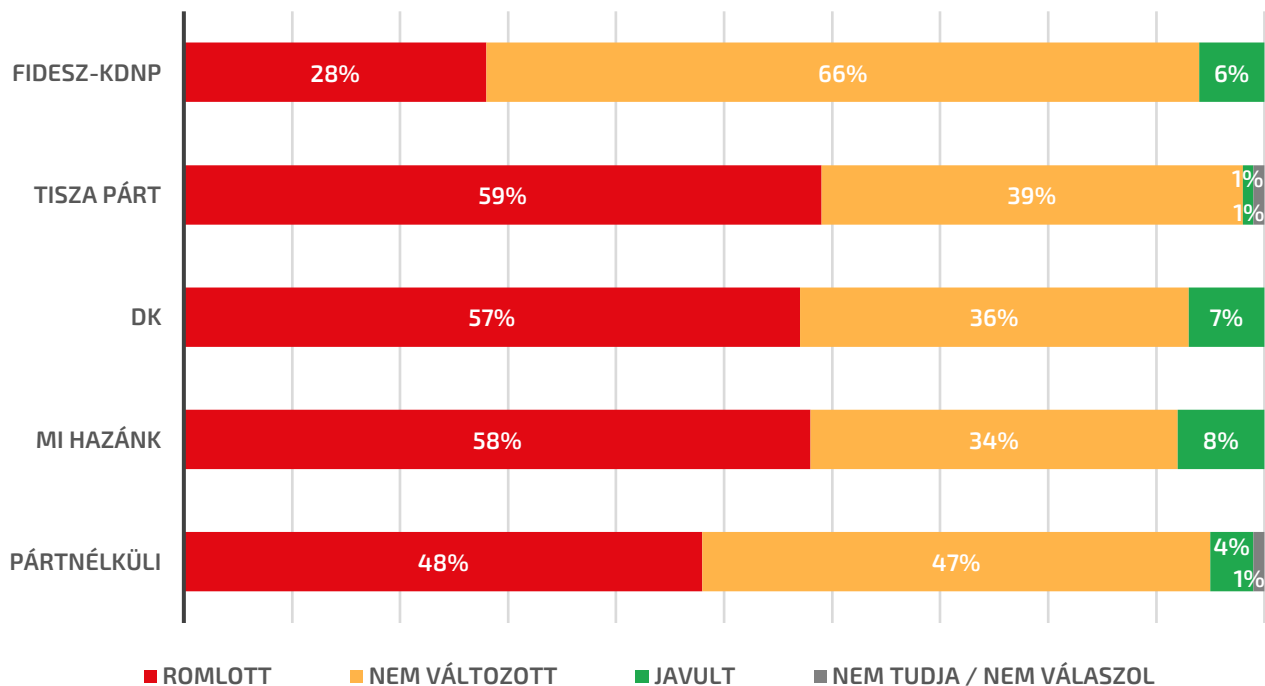
Az Ön háztartásának anyagi helyzete javult vagy romlott az elmúlt egy évben? (Összes megkérdezett, %)

Az adatokat pártpreferencia szerinti bontásban is elemeztük, amely jelentős eltérésekre mutatott rá az egyes pártok szavazótáborában (6. ábra). A kormánypártok támogatóinak kicsit több mint negyede (28%) érezte csak anyagi helyzetének romlását az elmúlt évben, ez az arány az ellenzéki pártok támogatóinak körében ennek több mint duplája volt. A Tisza Párt szavazóinak 59 százaléka látta romlónak anyagi helyzetét 2024-ben, a DK szavazóinak 57 százaléka, a Mi Hazánk támogatóinak pedig 58 százaléka vélekedett hasonlóan. Az is kijelenthető, hogy a Fidesz-KDNP szavazóinak többsége sem érzékelte, hogy érdemben javult volna helyzete, csak 6 százalékuk választotta ezt az opciót, közel kétharmaduk viszont anyagi lehetőségeinek stagnálásáról számolt be (66%). Az ellenzéki pártok politikai mozgásterét bővítheti, hogy a párt nélküliek többsége (48%) is romlónak látja anyagi helyzetét és csak 4 százalékuk nyilatkozott annak javulásáról.

6. ábra

**Az Ön háztartásának anyagi helyzete javult vagy romlott az elmúlt egy évben?
(Összes megkérdezett, %)**

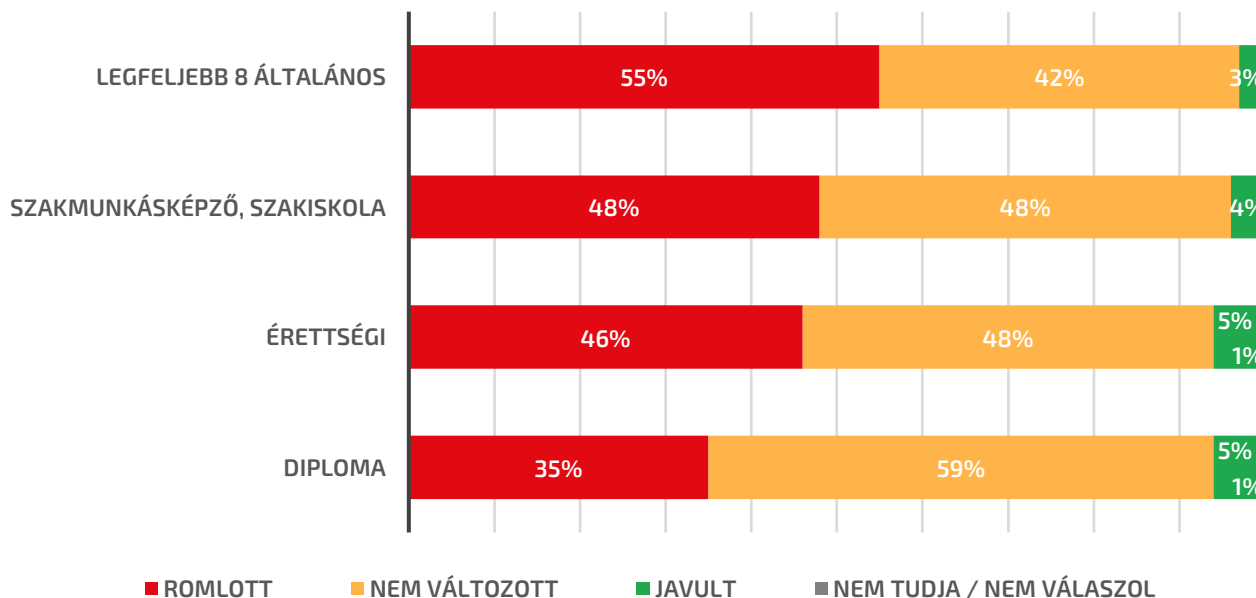

Az adatokat iskolai végzettség szerinti bontásban is elemeztük (7. ábra). Az eredmények azt mutatják, hogy az alacsonyabb végzettségűeket nagyobb arányban érinti a megélhetési válság. A legfeljebb általános iskolát végzők 55 százaléka, míg a szakmunkásképzőt és szakiskolát végzők 48 százaléka számolt be romló anyagi helyzetről. Ezzel szemben a diplomás (59%) és az érettségivel rendelkező (48%) válaszolók többsége az anyagi helyzetének stagnálásáról számolt be. Érdekes fejlemény, hogy a 2023-as felmérésünkhöz képest a két középső végzettségi kategóriában a romló anyagi helyzet erősödése látható. Míg 2023-ban a szakmunkásképzőt és szakiskolát végzettek 43 százaléka számolt be anyagi helyzetének romlásáról, addig ez 2024-re 48 százalékra nőtt. Az érettségivel rendelkezők esetén pedig 42%-ról 46%-ra ugrott az arány. Ez arra utalhat, hogy a megélhetési válság egyre inkább begyűrűzik a középső végzettségi kategóriákba.

7. ábra

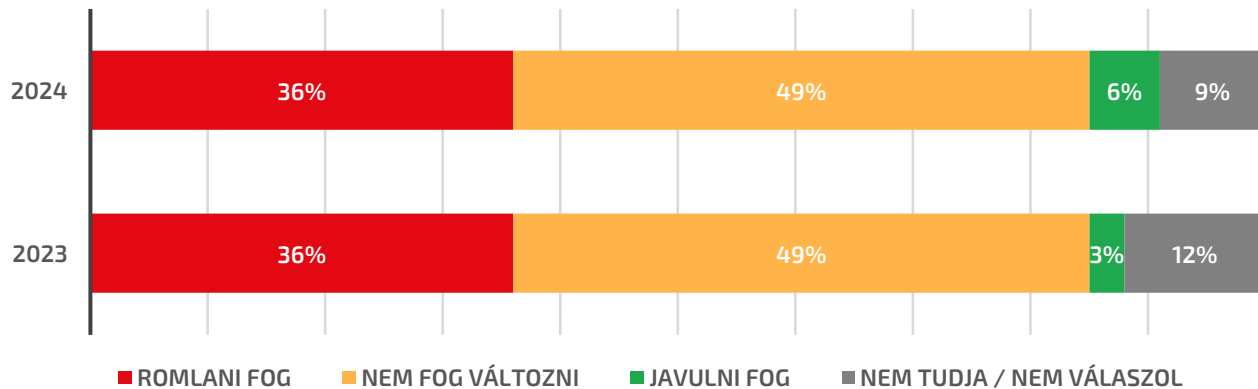
Az Ön háztartásának anyagi helyzete javult vagy romlott az elmúlt egy évben? (Összes megkérdezett, %)

Az elmúlt egy év elemzésén túl vizsgáltuk a kutatás résztvevőinek a következő évre vonatkozó várakozásait is (8. ábra). Ennek vizsgálata annak fényében különösen érdekes, hogy a gazdaságpolitika a 2024-es remények kifulladására után most 2025-öt tünteti fel a gazdaság újraindulásának éveként. Orbán Viktor miniszterelnök például jövő évre a magyar gazdaság **berobbanását ígéri**. Az eredményeink azt mutatják, hogy a kormányzati reményekkel szemben a magyar társadalom kevésbé optimista. Mindösszesen 6 százalék gondolja úgy, hogy jövőre javulni fog anyagi helyzete, 36 százalék viszont annak romlását várja. A válaszadók közel fele pedig nem vár változást (49%). Ez az eredmény megegyezik a tavalyi várakozásokkal, annyi kivétellel, hogy a javulást választók aránya nagyon alacsony szintről indulva megduplázódott (3%-ról 6%-ra). Összességében kijelenthető, hogy a magyar társadalom többsége 2025-re a megélhetési válság további elhúzódásával számol.

8. ábra

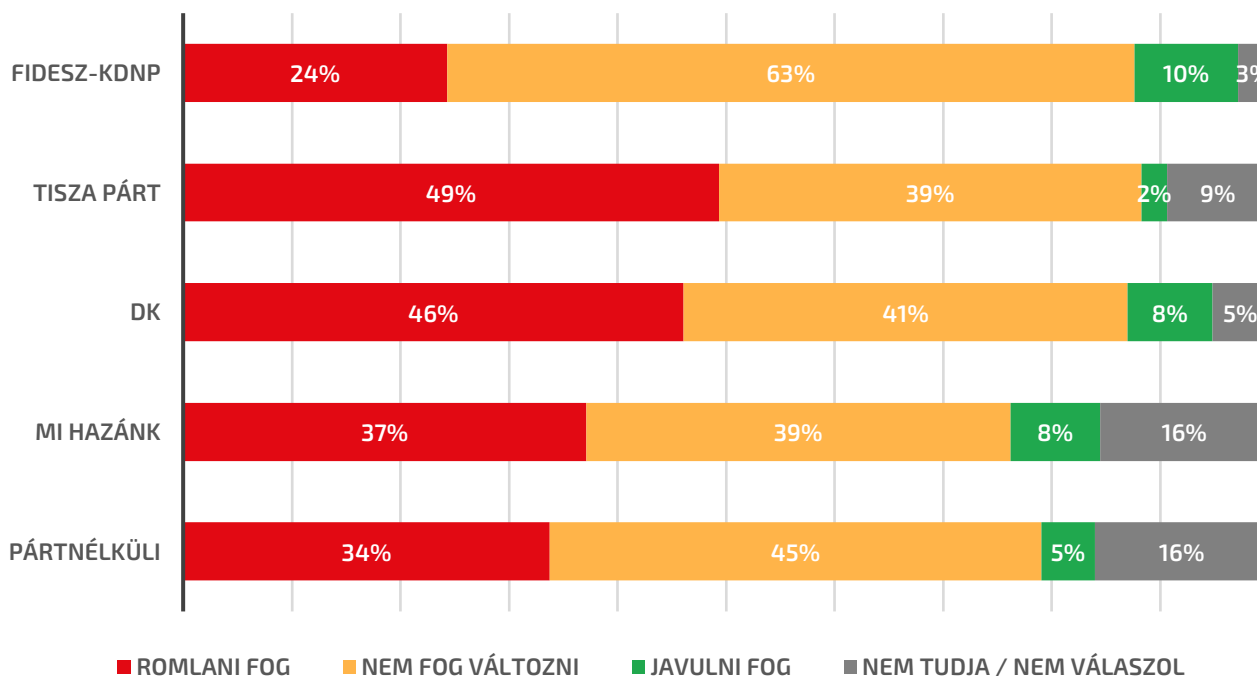
És mit gondol, a következő egy évben javulni vagy romlani fog az Ön háztartásának anyagi helyzete? (Összes megkérdezett, %)

Nem ennyire egységes a kép akkor, ha az eredményeket a pártpreferenciák szerint vizsgáljuk (9. ábra). A Fidesz-KDNP szavazói némileg optimistábban néznek a jövőbe, mint az ellenzéki pártok támogatói. A kormánypárti szavazók tizede várja anyagi helyzetének javulását, 63 százalékuk annak változatlanságával számol, és mintegy negyede (24%) számol további romlással. Ezzel szemben a Tisza Párt szavazóinak mindössze 2 százaléka remél javulást, közel felük (49%) pedig romlást prognosztizál a következő évre. Ehhez hasonlóan a DK szavazók relatív többsége is pesszimistán tekint a jövőbe (46%). A Mi Hazánk táborában viszont már csak 37% várja anyagi helyzetének romlását, a relatív többségük stabilitásra számít (39%). Ehhez hasonlóan a párt nélküliek relatív többsége is semleges álláspontra helyezkedik a jövővel kapcsolatban (45%).

9. ábra

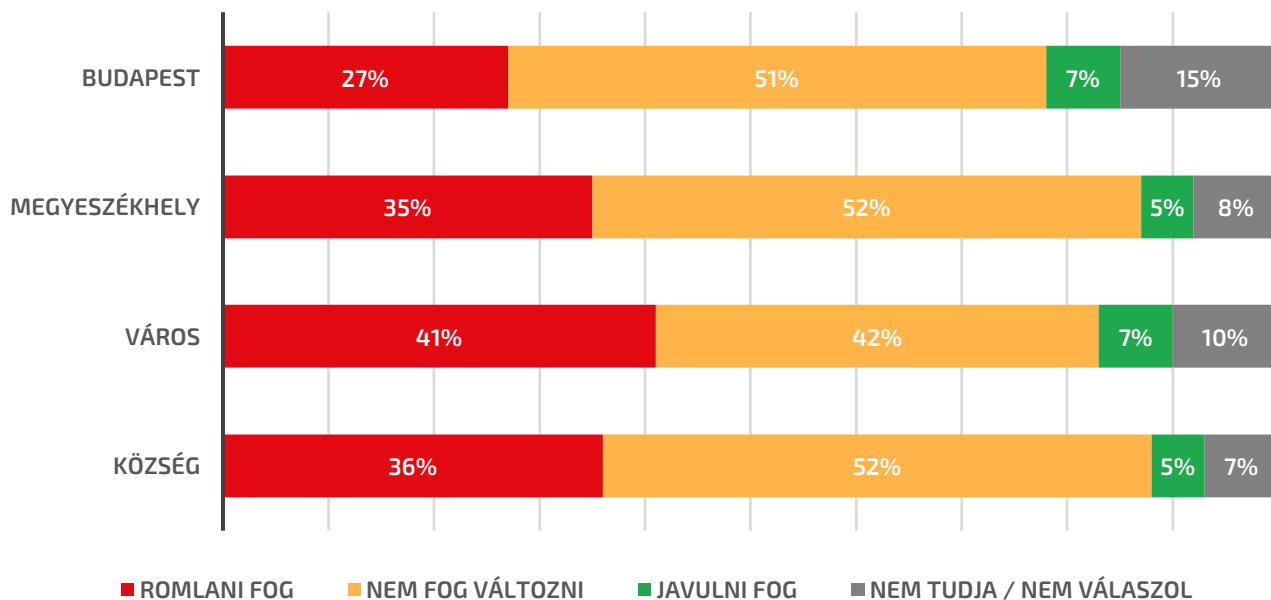
És mit gondol, a következő egy évben javulni vagy romlani fog az Ön háztartásának anyagi helyzete? (Összes megkérdezett, %)

A jövő évre vonatkozó várakozásokat településtípusok szerint is vizsgáltuk (10. ábra). A budapesti lakosok körében a legalacsonyabb a pesszimisták aránya az anyagi helyzet jövőbeli alakulását illetően (27%), és a többség stagnálásra számít (51%). A legpesszimistábbak a kisvárosok lakói, ahol 41% várja anyagi helyzetének romlását, ugyanannyian, ahányan változatlan anyagi helyzetre számítanak jövőre. A megyeszékhelyeken és a községben élőknek pedig több mint harmada (35% és 36%) tekint negatívan a jövő felé, míg 52 százalékuk stagnálásra számít. A 2023-as kutatásunk eredményeivel összevetve azt láthatjuk, hogy míg tavaly a megyeszékhelyek lakói voltak a legpesszimistábbak (45%), ebben az évben a kisvárosokban élők váltak a leginkább borúlátóvá anyagi helyzetükkel kapcsolatban (41%). Ennek hátterében az állhat, hogy 2024 anyagi szempontból különösen nehéz év volt a kisvárosok lakói számára: ez az egyetlen településtípus, ahol a válaszadók abszolút többsége anyagi helyzetének romlásáról számolt be az elmúlt egy évben (52%). Mivel a kisvárosok eddig a kormánypárt egyik fő bázisát jelentették, az erősödő anyagi problémák a nyíltabbá váló pártpolitikai versengésben is meghatározó szerepet játszhatnak.

10. ábra

És mit gondol, a következő egy évben javulni vagy romlani fog az Ön háztartásának anyagi helyzete? (Összes megkérdezett, %)

Összességében eredményeink azt mutatják, hogy 2024-ben nem következett be fordulat a magyar társadalom anyagi helyzetében, a 2023-as tendenciák folytatódtak. Az anyagi nehézségek továbbra is leginkább az alacsony végzettségűeket érintették, ám 2023-hoz képest a megélhetési problémák már a középfokú végzettségűek körében is erőteljesebben jelentkeztek. A budapesti lakosok továbbra is a legkevésbé kitétek a megélhetési válság hatásainak. A tavalyi évvel ellentétben, amikor a megyeszékhelyek lakói voltak a legpresszimentáltabbak, idén a kisvárosok lakói váltak a leginkább borúlátóvá.

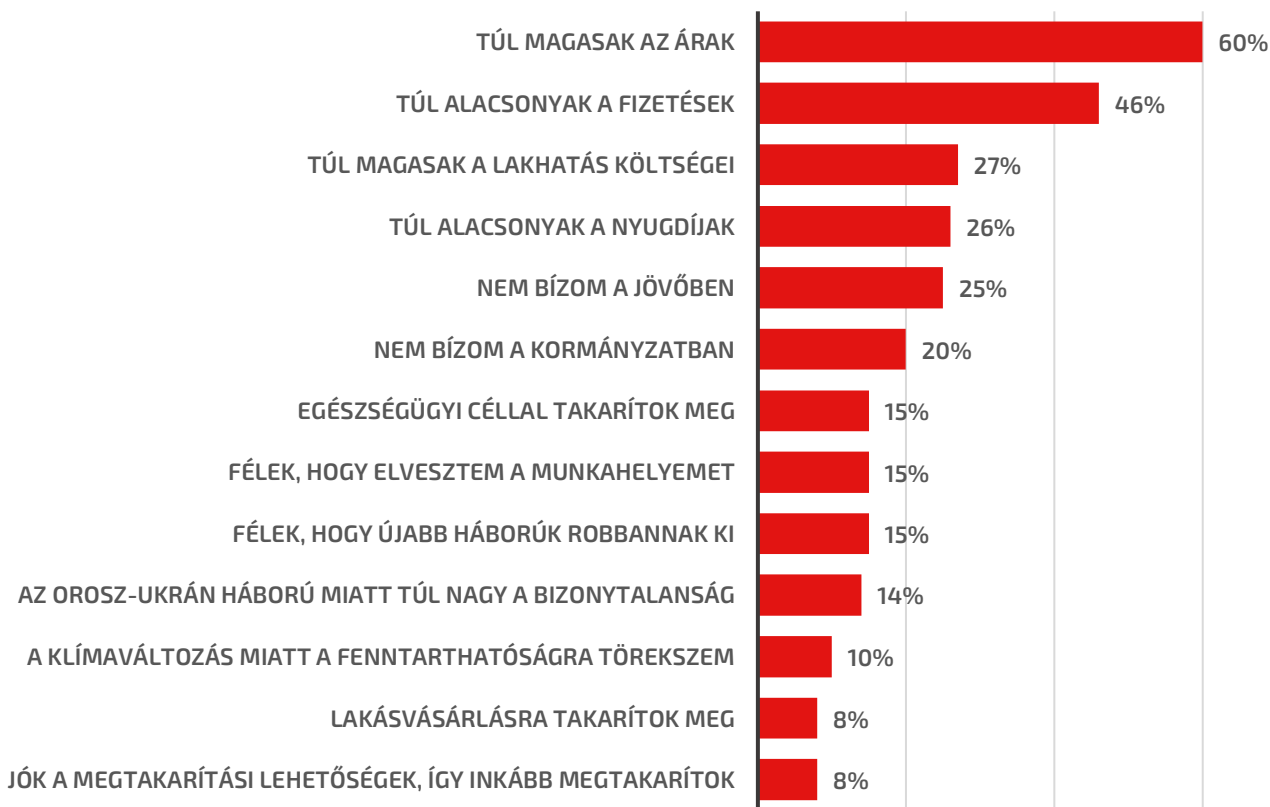
A politikai preferenciák jelentős szerepet játszanak az anyagi helyzet megítélésében. A kormánypárti szavazók kevésbé érzékelik anyagi helyzetük romlását, az adatok ugyanakkor azt is megerősítik, hogy még a kormánypárti szavazók túlnyomó többsége sem érzékelt javulást anyagi helyzetében az elmúlt egy év során, és fordulat a városaikban sem tükröződik.

A 2024-es év egyik legjelentősebb gazdaságpolitikai kérdése, hogy a 2023-as inflációs időszak lecsengése után miért nem lendült fel gyors ütemben a háztartások fogyasztása. Bár a KSH adatai szerint a bruttó átlagkereset 2024 augusztusában **13,1%-kal volt magasabb** az előző év azonos időszakához képest, és a fogyasztói árak növekedése **3,4% köré mérséklődött** (ami nagyjából 10%-os reálbér-növekedést jelent), a kiskereskedelmi forgalom ennek ellenére a 2024. január-augusztus közötti időszakban csupán **2,8%-kal haladta meg** a 2023-as azonos időszak értékét. A magyar háztartások fogyasztásának lassú helyreállása tehát magyarázatra szorul, ami élénk vitákat generált a gazdasági szaksajtóban. Kutatásunk keretében ezért részletes elemzést végeztünk a kérdéssel kapcsolatban. Megkérdeztük a résztvevőket, melyik az a három legfontosabb tényező, amely leginkább gátolja fogyasztásának növekedését (*11. ábra*).

A magyar társadalom jelentős része (60%) a fogyasztás növekedésének legnagyobb akadályai közé sorolta a túl magas árakat. Ez arra utal, hogy bár az inflációs hullám már lecsengett, a lakosság nagy része túl magasnak érzi az árszínvonalat, ami visszatartja a nagyobb fogyasztástól. A második helyen a túl alacsony fizetések szerepelnek (ezt a válaszadók 46%-a jelölte meg). Úgy tűnik tehát, hogy a közel 10 százalékos reálbér-növekedés ellenére (amely az átlagbérekre vonatkozik), sokan még mindig elégtelennek tartják a jövedelmi szintet a fogyasztásuk növeléséhez. A harmadik legfontosabb tényező a lakhatás magas költsége lett (27%), éppen csak megelőzve az alacsony nyugdíjakat és a jövővel kapcsolatos bizalmatlanságot. Ez rávilágít a lakhatási válság és a magas rezsi terhek súlyosságára Magyarországon. E tényezőt a fiatalabb korosztályok (18–29 és 30–39 évesek) jelölték meg az átlagosnál nagyobb arányban (33% és 34%), ami mutatja a lakhatási problémák összpontosulását a fiatalabb generációknál.

11. ábra

**Önt ezek közül melyik három gátolja leginkább a fogyasztásának növelésében?
(Összes megkérdezett, %)**

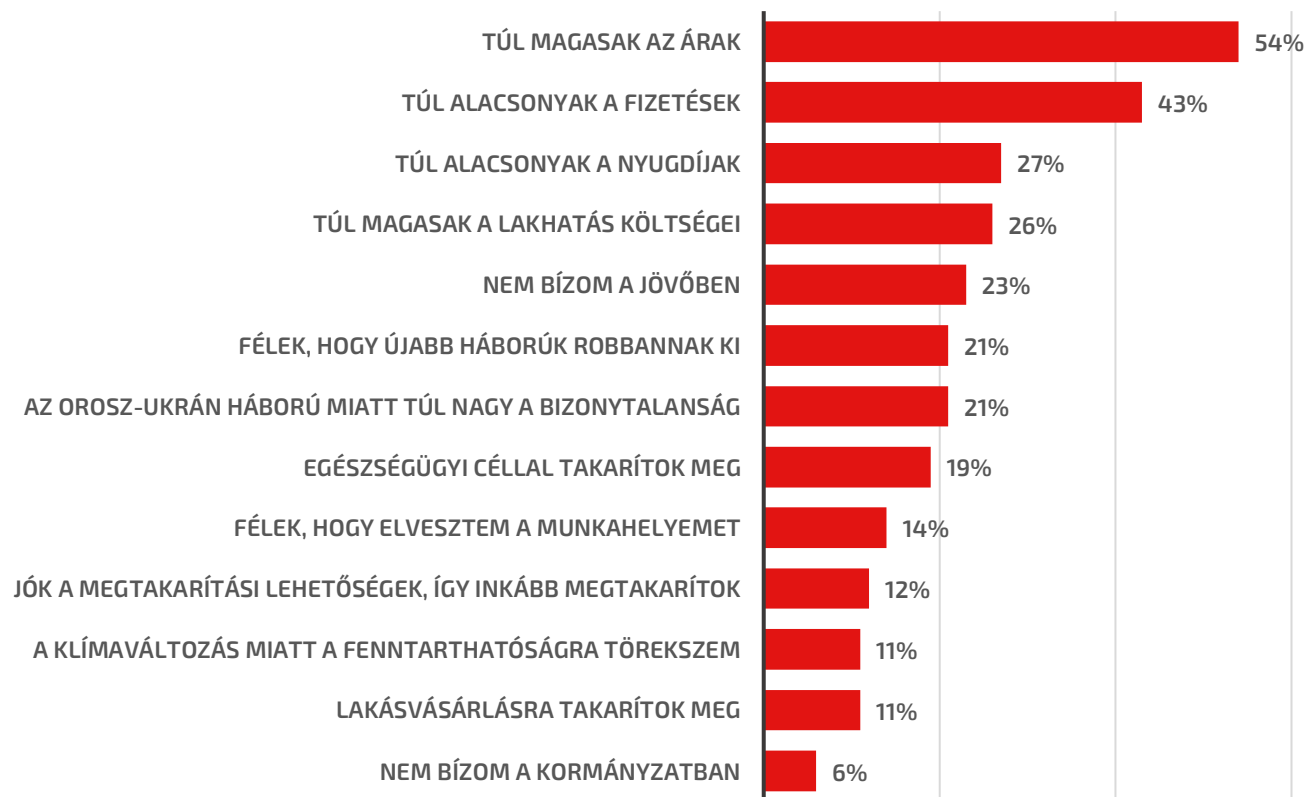

Az eredményeket a két legnagyobb párt szavazójának körében külön is vizsgáltuk (12. és 13. ábra). A kormánypártok szavazói között is a túl magas árak (54%) és a túl alacsony fizetések (43%) végeztek az első két helyen, ugyanakkor alacsonyabb értékekkel a teljes népességhez képest (12. ábra). A lakhatási költségek viszont negyedik helyre szorultak körükben és az alacsony nyugdíjak kerültek a harmadik helyre (27%), mint a fogyasztást gátló fontos tényező – nem függetlenül a Fidesz tábor korösszetételétől. A Fidesz-KDNP szavazóinak megkülönböztetett jellemzője,

hogya a teljes népességhez és a Tisza-szavazókhoz képest is nagyobb arányban jelölték meg az orosz–ukrán háború bizonytalanságot növelő hatását a fogyasztásukat gátló tényezőként. Míg a Tisza Párt támogatóinak csak 12 százaléka, addig a kormánypártok szavazóinak 21 százaléka tartotta ezt fontos oknak. Emellett az újabb háborúk kirobbanása is előkelőbb helyen szerepel a listán a kormánypártok táborában. Összességében azt mondhatjuk, hogy a háborús félelmek jobban megjelennek a fogyasztás visszafogásának indokaként a kormányzatot támogatók között, ugyanakkor az ő körükben sem ezek tekinthetőek a legfontosabb magyarázó tényezőknél.

12. ábra

**Önt ezek közül melyik három gátolja leginkább a fogyasztásának növelésében?
(Kormánypárti szavazók, %)**

A Tisza Párt táborában az első két helyen – az eddigiekkel megegyezően – a túl magas árak (58%) és a túl alacsony fizetések (47%) szerepelnek (13. ábra). A túl magas árszínvonal és a túl alacsony bérszínvonal tekintetében tehát konszenzus van a magyar társadalomban. Izgalmas eredmény viszont, hogy a Tisza-szavazóknál a harmadik helyre a kormányzattal szembeni bizalmatlanság került (32%). Ez jelentős szakadékot jelez a két legnagyobb párt szavazói között, ugyanis ez az opció a kormányzópártok táborában az utolsó helyen szerepel, mindösszesen 6 százalékok választotta ezt a három legfontosabb tényező közé. Az eredmények tehát azt mutatják, hogy a Tisza szavazótáborában kevésbé fontosak a háborús félelmek, helyette a kormányzati politikával kapcsolatos bizalmatlanság az, ami a fogyasztás növelésének az egyik fő gátja.

13. ábra

**Önt ezek közül melyik három gátolja leginkább a fogyasztásának növelésében?
(Tisza Párt szavazói, %)**

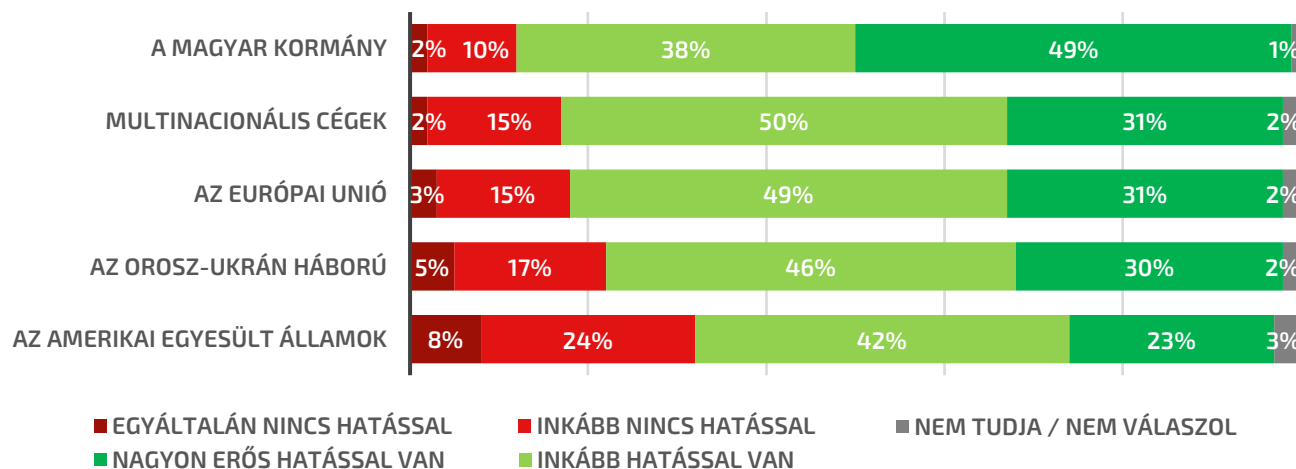
Össességében a fogyasztás növekedése előtti legfőbb gátak a magyar emberek véleménye szerint a túl magas árszínvonalban és a túl alacsony bérszínvonalban keresendő, emellett fontos elemként jelenik meg a lakhatási költségek mértéke is. Ezeken a területeken lehet tehát érdemes a gazdaságpolitikának reformokat kidolgoznia annak érdekében, hogy a háztartások fogyasztása növekedni tudjon. Az is kiderül ugyanakkor, hogy a kormánypárti szavazók számára a háborús félelmek fontos fogyasztástól elrettentő tényezőként jelennek meg, így ennek erőteljes hangsúlyozása a kormánypárti médiában ronthatja a helyzetet. További problémát jelent, hogy az ellenzéki állampolgárok számára a fogyasztás növekedésének egyik kiemelkedő akadálya a kormányzat megbízhatatlansága, amely a teljes népesség körében is az előkelő hatodik helyre került, megelőzve a háborús félelmeket.

3. A magyar gazdaságra hatással lévő tényezők

A kutatás következő fázisában megkérdeztük a résztvevőktől, hogy mit gondolnak mekkora hatással vannak egyes szereplők és tényezők a magyar gazdaságra (14. ábra). A válaszadók szerint a magyar kormány van a legerősebb hatással a magyar gazdaságra (49%). Második helyre futnak be holtversenyben a multinacionális cégek és az Európai Unió hatása (31%). Ezt az orosz–ukrán háború (30%) és erőteljesen lemaradva az Amerikai Egyesült Államok követik (23%). A 2023-as felmérésünk eredményeivel összevetve azt mondhatjuk, hogy az orosz–ukrán háború gazdasági hatásának megítélése kissé (négy ponttal) visszaesett. Emellett az Európai Uniót nagyon erős hatásúnak ítézők aránya is visszaesett, 38 százalékról 31 százalékra.

14. ábra

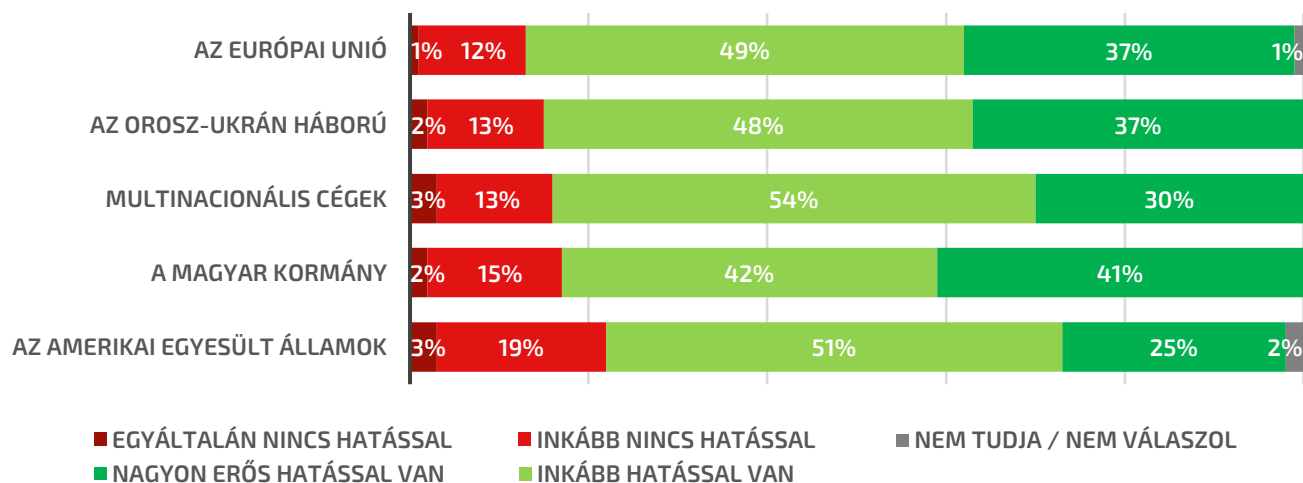
Ön szerint mekkora hatással vannak a magyar gazdaságra az alábbi tényezők?
(Összes megkérdezett, %)

A kormánypárti szavazók szerint (15. ábra) is a magyar kormány van a legnagyobb hatással a magyar gazdaságra (41%). Ezt követi az orosz–ukrán háború és az Európai Unió, nem sokkal lemaradva és azonos arányban (37%). A multinacionális cégek hatása ezektől jobban leszakadva szerepel (30%), míg az Egyesült Államok hatása a sor végére került (25%). A kormánypárti szavazók a teljes népességhez képest erősebbnek látják az orosz–ukrán háború és az Európai Unió hatását, de nem annyira, mint 2023-ban. Tavalyhoz képest – amikor az EU a magyar kormányzattal együtt az első helyen állt – idén a kormánypárti szavazók egyértelműbben a magyar kormányt jelölték meg legnagyobb befolyásoló tényezőként a gazdasági helyzetre. Ugyanakkor továbbra is igaz, hogy a fideszesek körében magasabb arányban található olyanok, akik szerint a magyar kormány inkább vagy egyáltalán nincs hatással a magyar gazdaságra (17%).

15. ábra

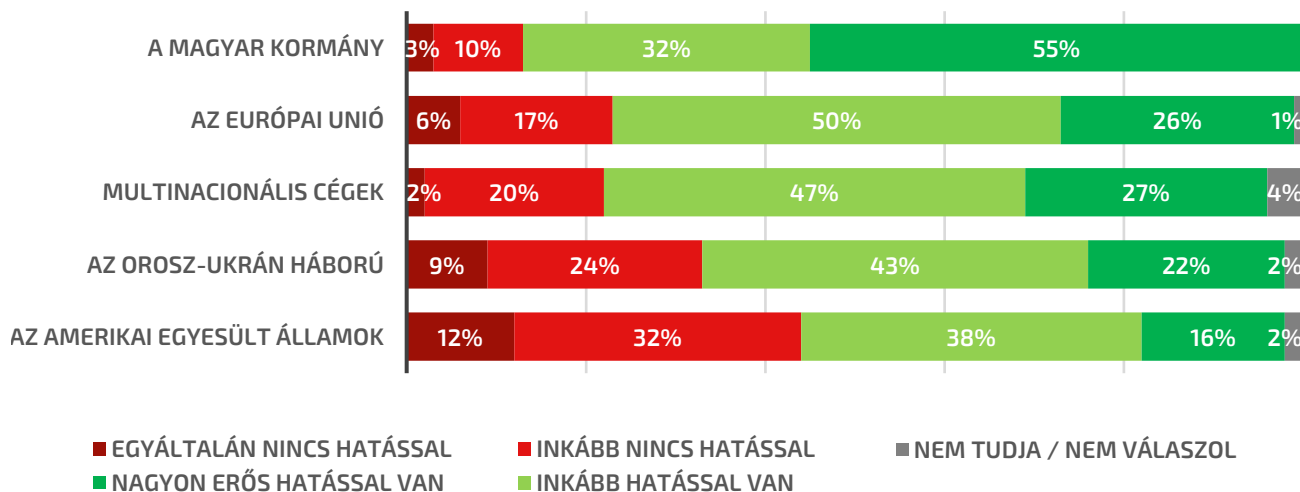
Ön szerint mekkora hatással vannak a magyar gazdaságra az alábbi tényezők? (Kormánypárti szavazók, %)

A Tisza Párt szavazói körében a magyar kormány hatását rendkívül jelentősnek ítélik meg (55%), amely messze felülmúlja a többi tényezőt (16. ábra). A második helyen a multinacionális cégek szerepelnek (27%), míg a harmadik helyre az Európai Unió került (26%). Ezt követi az orosz–ukrán háború fontossága (22%), a sort pedig az Egyesült Államok hatása zárja (16%).

16. ábra

Ön szerint mekkora hatással vannak a magyar gazdaságra az alábbi tényezők? (Tisza Párt szavazói, %)

Összességében jól látszik, hogy bár a magyar kormány minden tábor szerint jelentős hatást gyakorol a magyar gazdaságra, ez különösen erősen a Tisza Párt szavazói körében mutatkozik meg. A kormánypárti szavazók emellett az orosz–ukrán háború és az Európai Unió hatását is lényegesnek tartják, ami összhangban van a kormányzat kommunikációjával. Az adatok alapján azonban 2023-hoz képest 2024-ben kevésbé érvényesül az Orbán-kormányt felmentő mechanizmus, mivel az EU és a háború szerepe is visszaszorult. A teljes népesség körében jelentős változás, hogy az orosz–ukrán háború hatása csökkent, míg a multinacionális vállalatoké nőtt. Ez arra utalhat, hogy a gazdasági nehézségek elhúzódásáért egyre kevésbé a háborút, inkább a belső szereplőket (kormány, multinacionális vállalatok) tartják felelősnek.

4. A magyar társadalom elvárásai a politikusokkal szemben

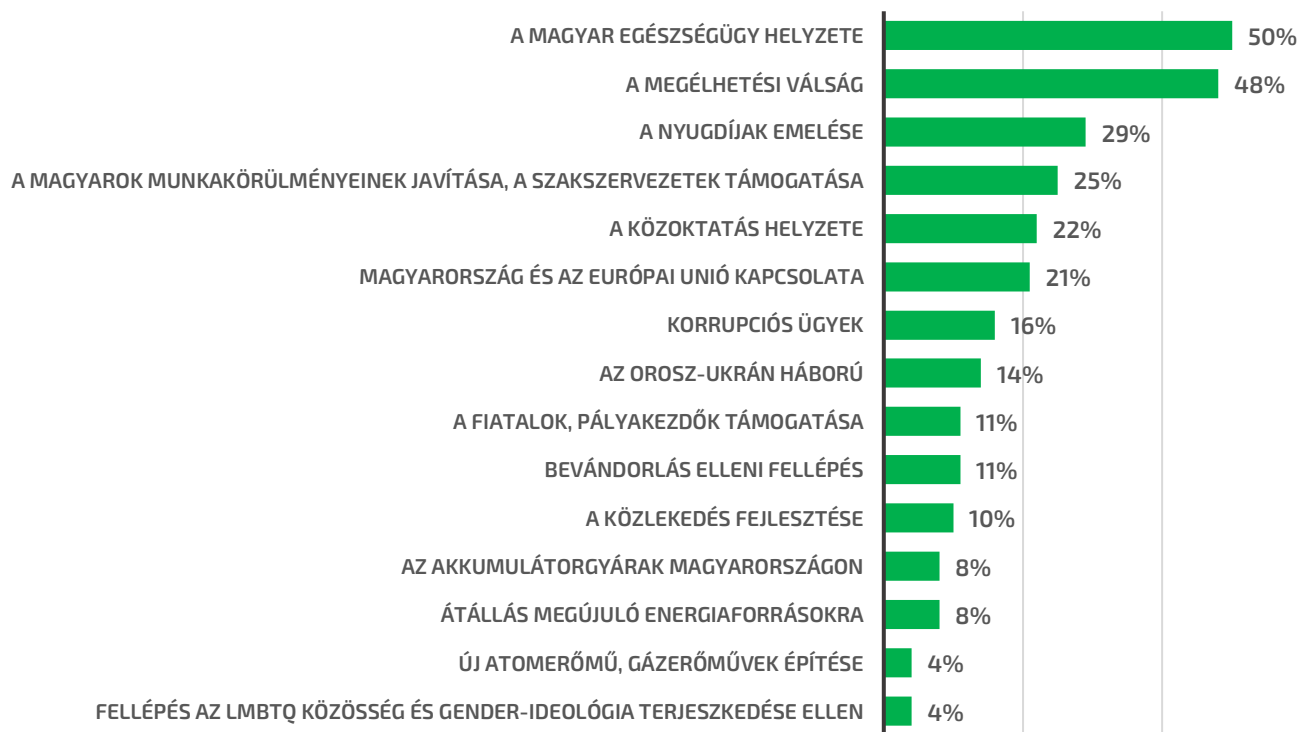
Az egy évvel ezelőtti kutatásunkhoz hasonlóan megvizsgáltuk azt is, hogy a magyaroknak milyen elvárásaik vannak a politikusokkal szemben. A kormánypárti szavazók fele (50%) várja el az Orbán-kormánytól, hogy nagyobb erőfeszítéseket tegyen az egészségügy modernizációja érdekében (17. ábra). Ezt a válaszopciót egy éve szintén a kormánypártiak 50 százaléka sorolta a három legfontosabb teendő közé. A megélhetési válság kezelését a kormánypártiak 48 százaléka választotta, azonban 6 százalékponttal kevesebben (54%) 2024-hez képest.

Az első két helyezetthez képest jelentősen lemaradva, de a nyugdíjak emelése is sok említést kapott (29%). A téma fontosságát a kormánypárti szavazók között jelzi az is, hogy a nyugdíjak emelése a tavalyi ötödik helyről javított két helyet, és 2024-ben 9 százalékponttal többen is említették. A negyedik helyen a munkakörülmények javítása (25%) szerepelt, ami habár rontott egy helyet, de 1 százalékponttal választották csak kevesebben, mint 2023-ban.

A Fidesz-KDNP szavazóinak 22 százaléka várja el az Orbán-kormánytól, hogy aktívabban foglalkozzon a közoktatás helyzetével (4 százalékponttal többen, mint egy éve). Magyarország és az Európai Unió kapcsolatának a kormánypárti megkérdezettek 21 százaléka szerint kell nagyobb fókuszot kapnia (22% 2023-ban). Összefoglalva, a kormánypárti szavazók is inkább a gazdasági és megélhetési kérdéseket, valamint egyes közszolgáltatások színvonalának javítását tartják elsődleges fontosságúnak.

17. ábra

**Melyik a három legfontosabb ügy, amivel foglalkoznia kellene a kormánynak?
(Kormánypárti szavazók, %)**

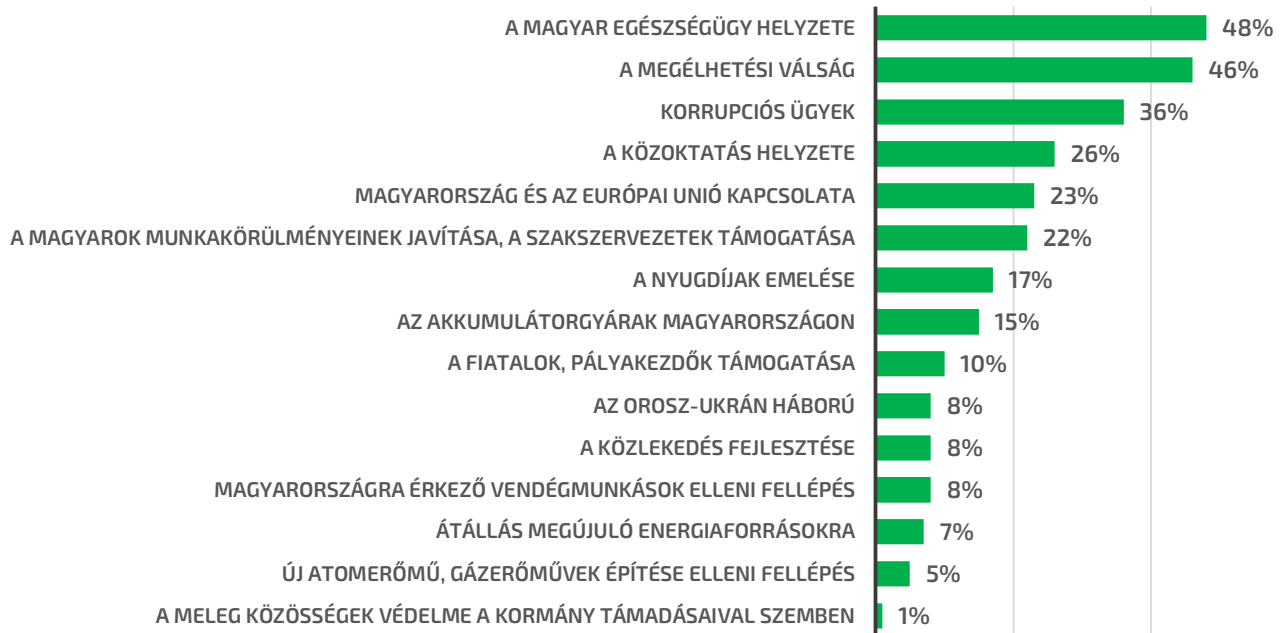

Ahogy a kormánypárti szavazók, úgy az ellenzéki választók is arra ösztönöznék pártjaikat (18. ábra), hogy kiemelten foglalkozzanak a magyar egészségügy helyzetével (48%) és a megélhetési válsággal (46%). Érdekes azonban kiemelni, hogy míg az egészségügyet 3 százalékponttal többen említették ebben az évben, addig a megélhetést már 8 százalékponttal kevesebben, mint tavaly. A dobogó harmadik helyén továbbra is a korrupciós ügyek feltárása és tematizálása (36%) szerepel, ugyanannyi említéssel, mint egy évvel ezelőtt.

18. ábra

Melyik a három legfontosabb ügy, amivel foglalkoznia kellene az ellenzéknek? (Ellenzéki szavazók, %)

Az ellenzéki szavazók több mint ötöde szerint hangsúlyosan kell törődni a közoktatás helyzetével (26%), Magyarország és az EU kapcsolatával (23%), valamint a magyarok munkakörülményeinek javításával (22%). A lista utolsó harmada hasonlóképp alakult, mint egy éve. Az ellenzékiek szerint a pártjaiknak kevésbé kell fókuszálnia az orosz-ukrán háborúra (8%), a közlekedés fejlesztésére (8%), a vendégmunkások elleni fellépésre (8%), a megújuló energiaforrásokra való átállásra (7%), az új atomerőmű és gázerőművek építése elleni fellépésre (5%) vagy a meleg közösségek védelmére a kormány támadásaival szemben (1%).

Összefoglalva tehát megállapítható, hogy mind a kormánypártiak, mind az ellenzékiek szerint az egészségügy helyzete és a megélhetési válság a legsürgetőbb teendő, amelyekre azonnali és hatékony intézkedéseket várnak el a politikusoktól. A Fidesz-KDNP szavazók körében fontosabb helyet foglal el a nyugdíjak emelése, míg az ellenzékiek inkább a korrupciós ügyek feltárását és napirenden tartását várják el pártjaiktól.

5. Elvárások az önkormányzatokkal szemben

Az új önkormányzati ciklus indulása okán, 2024 őszén is vizsgáltuk a magyarok elvárásait az önkormányzati politikával szemben (19. ábra). Az adatok összehasonlíthatósága érdekében ismét ugyanazon 13 lehetőség közül döntöttek el a válaszadók, hogy melyik az a három terület, amellyel szerintük az önkormányzatuknak leginkább foglalkoznia kellene.

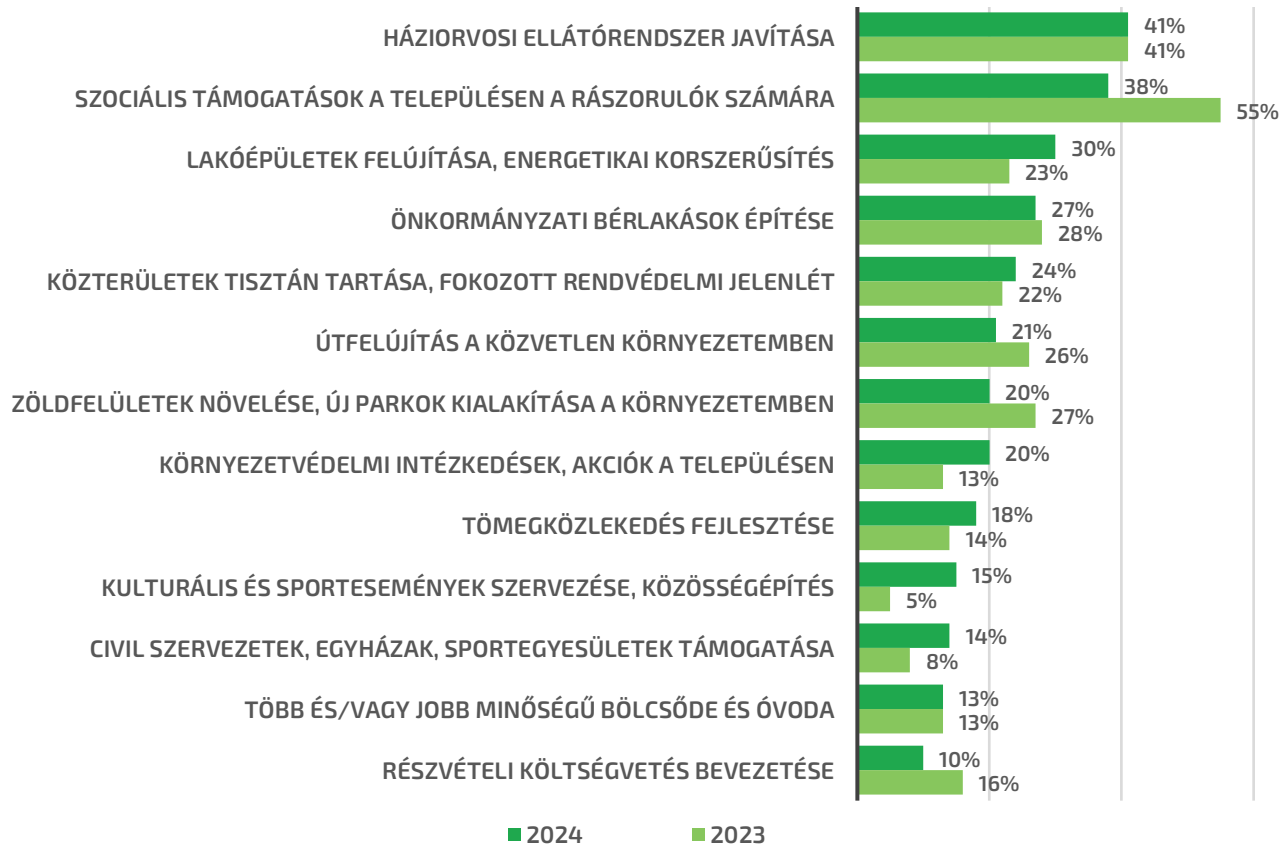
Eredményeink alapján 2024-ben a háziorvosi ellátórendszer javítását vélik a legfontosabb feladatnak a magyarok (41%), ezt a válaszlehetőséget ugyanolyan arányban jelölték meg a válaszadók, mint egy évvel ezelőtt. Számottevően csökkent (55%-ról 38%-ra) ugyanakkor egy év alatt az önkormányzati szociális juttatások iránti elvárás, igaz így is a második leggyakoribb válaszopciónak bizonyult. Ezzel ellentétben, a lakóépületek felújítása és energetikai korszerűsítése iránti igény lényegesen nőtt előző mérésünk eredményeihez képest (2023: 23%, 2024: 30%) – ez a harmadik legtöbbször említett lehetőség 2024-ben, míg egy évvel ezelőtt csak a hatodik leggyakoribb válasz volt.

Közel azonos arányban választották a megkérdezettek az önkormányzati bérlakások építését és a „közterületek tisztán tartása, fokozott rendvédelmi jelenlét” válaszopciót, mint 2023-ban (27% és 24%). A középmezőnybe kerültek ezek mellett az újfelújítások (21%), a zöldfelületek növelése (20%) és a környezetvédelmi intézkedések (20%), valamint a tömegközlekedés fejlesztése (18%). Előbbi kettő esetén valamelyest csökkenés (5 és 7 százalékpont), míg utóbbi két lehetőség esetén hasonló mértékű növekedés figyelhető meg (7 és 4 százalékpont).

Továbbra is a lista vége felé található a kulturális és közösségi élet fejlesztése (15%), ezt azonban idén háromszor annyian említettek, mint egy évvel korábban. Ezt követi a civil szervezetek, egyházak és sportegyesületek támogatása, amit szintén jóval többen választottak most (2023: 8%, 2024: 14%), majd az óvodák fejlesztésével kapcsolatos igény (13%). A válaszlehetőségek közül utolsóként a részvételi költségvetés bevezetése végzett, valamivel kevesebb említés mellett, mint egy éve (2023: 16%, 2024: 10%).

19. ábra

Melyik hármat tartja a legfontosabbnak az önkormányzatokkal szemben megfogalmazott elvárások közül? (Összes megkérdezett, %)

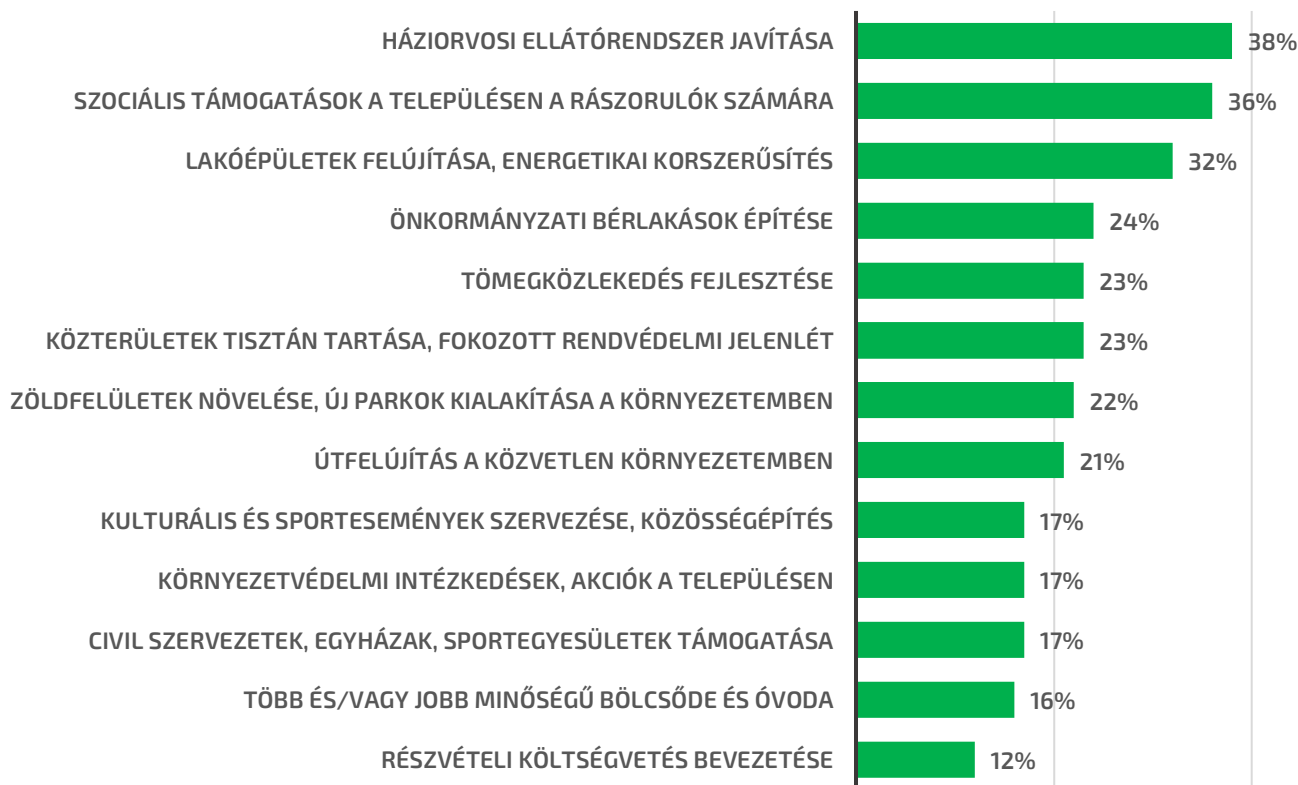

Pártpreferencia szerint nincsenek jelentős eltérések, mind az említések arányában, mind a fontossági sorrendben is csak apróbb különbségek láthatóak csupán, vagyis továbbra is azt láthatjuk, hogy az önkormányzati politika egyike azon kevés témakörnek, amelyet nem jellemez erőteljes pártos törésvonal. A kormánypárti szavazók számára is elsősorban a közszolgáltatások fejlesztése és a szociális programok a legfontosabb területek (20. ábra). Legnagyobb arányban a háziiorvosi ellátórendszer javítását (38%), a rászorulóknak szociális támogatását (36%) és a lakóépü-

letek felújítását, energetikai korszerűsítéseket említik (32%). Ezeket követi az önkormányzati bérlakások építése (24%), a tömegközlekedés fejlesztése, valamint a köztisztaság és a közrend fenntartására irányuló igény (23%-23%). Hasonló arányban említették a fideszesek a zöldterületek fejlesztését és az útfelújításokat (22% és 21%). Fontossági sorrendjük végén pedig a kulturális és sportesemények szervezése, a környezetvédelmi intézkedések, valamint a civil szervezetek és egyházak támogatása szerepel (17%-17%-17%), melyeknél csak a bölcsődei és óvodai ellátás fejlesztése (16%), illetve a részvételi költségvetés bevezetése (12%) iránti elvárásuk alacsonyabb.

20. ábra

Melyik hármat tartja a legfontosabbnak az önkormányzatokkal szemben megfogalmazott elvárások közül? (Kormánypárti szavazók, %)

A Tisza Párt támogatói körében hasonló eredményeket láthatunk (21. ábra). A tiszások számára is a rászorulóknak szociális támogatása (41%) és a házi orvosi ellátórendszer javítása (40%) a két legfontosabb terület. Ezt követően közel azonos arányban említették az önkormányzati bérlakások építését és a lakóépületek felújítását (32% és 30%). Az előbbiekhöz képest kevesebb, ám számottevő Tisza-szimpatizáns jelölte meg az útfelújításokat (23%), a tömegközlekedés fejlesztését (20%), a közterületek tisztán tartását és a fokozott rendvédelmi jelenlétet (20%), valamint a zöldterületek fejlesztését (20%). A fontossági sorrendben pedig számukra is a környezetvédelmi intézkedések (18%), a civilek, egyházak és sportegyesületek támogatása (14%), az óvodai rendszer fejlesztése (14%), a kulturális és sportesemények szervezése (13%), valamint a részvételi költségvetés bevezetése (6%) számít a legkevésbé elvárt területeknek.

21. ábra

Melyik hármat tartja a legfontosabbnak az önkormányzatokkal szemben megfogalmazott elvárások közül? (Tisza Párt szavazók, %)

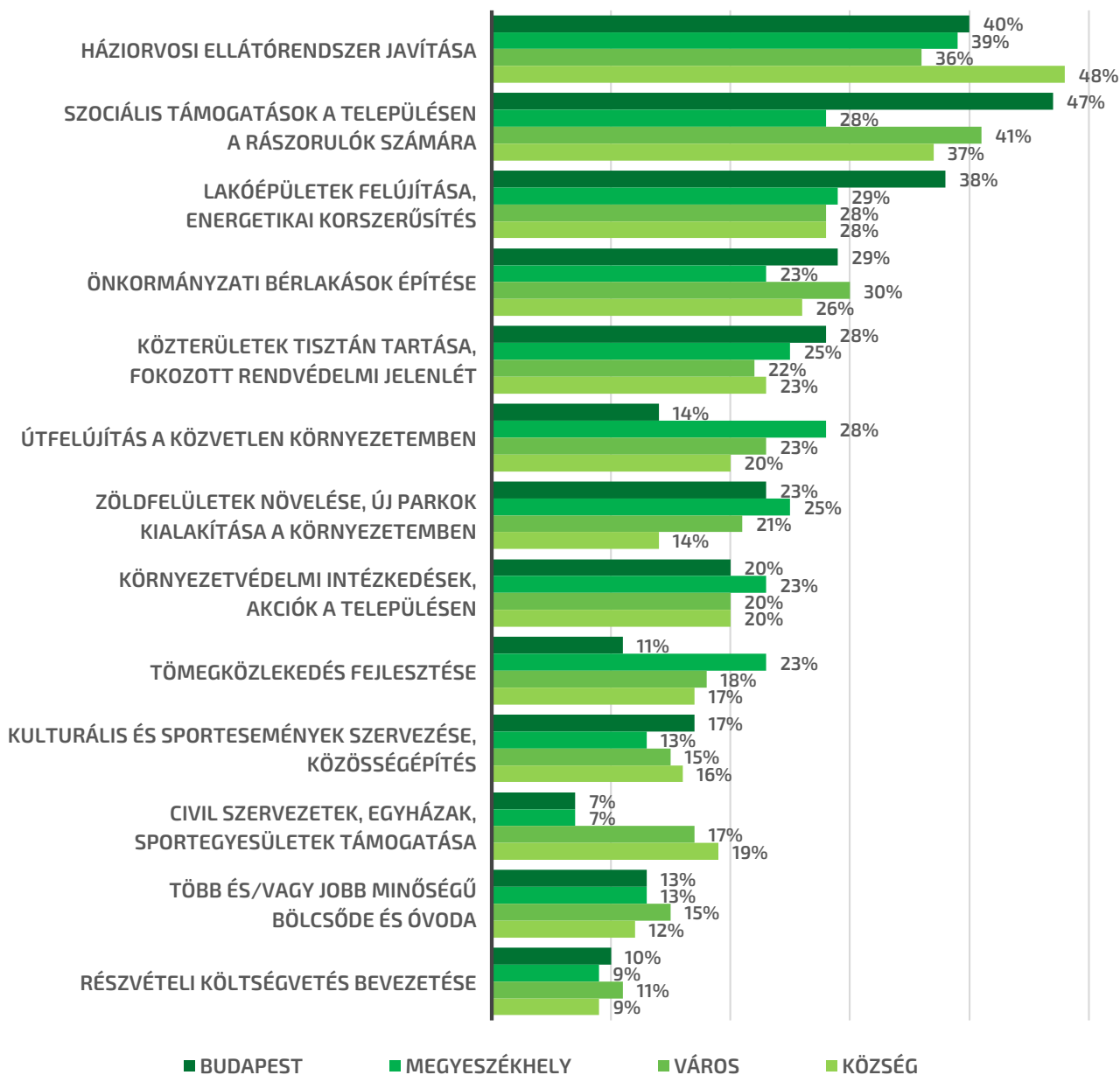

A pártpreferenciánál érdekesebb különbségek rajzolódnak ki a településtípus szerinti bontásban (22. ábra). Mind-egyik településtípus lakosai szerint a legfontosabb területek közt szerepel a háziorvosi ellátórendszer javítása, azonban kiugróan magas arányban jelölték meg ezt a válaszlehetőséget a falvakban (48%). Jelentős igény mutatkozott a szociális támogatások iránt is, amelyet legnagyobb arányban a fővárosi lakosok jelöltek meg (47%), szemben a megyei jogú városok lakosaival, ahol ez az arány lényegesen alacsonyabb (28%). Ezzel párhuzamosan a budapestiek szintén kiemelkedően fontosnak tartják a lakóépületek felújítását és energetikai korszerűsítését (38%), mintegy 10 százalékponttal magasabb arányban, mint a kisebb települések lakói. Az önkormányzati bérlakásépítést és a közterületek karbantartását hasonló arányban említették az egyes településtípusok lakói (23-30% és 22-28%). A zöldfelületek fejlesztése terén azonban jelentős eltérés mutatkozik: míg a városi lakosság nagyobb arányban emelte ki ezt az igényt (Budapest: 23%, megyei jogú városok: 25%), a kisebb települések lakói alacsonyabb prioritással kezelik – ez a településszerkezeti adottságok miatt érthető.

Jóval nagyobb arányban igénylik a megyei jogú városok lakói a tömegközlekedés fejlesztését (23%) a többi településméret lakosaihoz képest. Nincs jelentős különbség az egyes településméretet lakosai közt a környezetvédelmi intézkedések (20-23%), valamint a kulturális és sportesemények szervezése, közösségépítés (13-17%) válaszlehetőségek megjelölésében. A civil szervezetek, egyházak és sportegyesületek támogatása viszont főként a kisebb településeken élők számára kiemelt szempont (kisvárosok: 17%, községek: 19%), míg a megyei jogú városok és a főváros lakói körében jóval alacsonyabb az arány (7%). Szintén egységes az bölcsődei és óvodai ellátás fejlesztése (12-15%), illetve a részvételi költségvetés bevezetése (9-11%) iránti igényt megfogalmazók aránya a különböző településtípusok közt.

22. ábra

Melyik hármat tartja a legfontosabbnak az önkormányzatokkal szemben megfogalmazott elvárások közül? (Összes megkérdezett, %)

6. Mi kell ahhoz, hogy Magyarország jobb hely legyen?

A következő részben arra kerestük a választ, hogy honfitársaink véleménye szerint mire volna szükség ahhoz, hogy Magyarország jobb hely legyen a jövőben. A megkérdezettek összesen 18 állítás közül választhattak hármat, a következő kérdésre adott válaszként: „*És az alábbiak közül melyik az a három legfontosabb dolog, amitől Magyarország egy jobb hely lehetne?*”.

A magyarok úgy vélik, hogy elsődlegesen a fizetéseknek és nyugdíjaknak kellene emelkedni (37%) ahhoz, hogy hazánk egy jobb hely legyen (23. *ábra*). A harmaduk (31%) szerint az egészségügy színvonalának emelése is elengedhetetlen. A korrupció (26%), az adók (24%), valamint a társadalmi egyenlőtlenségek csökkentését (23%) is szükségesnek tartja a magyarok negyede.

A középmezőnyben találjuk a demokrácia és a jogállam (17%), valamint a nemzeti összetartozás és közösségi szellem (15%) erősítését. A fiatalok önálló életkezdésének (16%), valamint a rászoruló honfitársaink (15%) támogatását is sokan fontos aspektusnak vélik ahhoz, hogy Magyarország jobb hely legyen. Szintén a lista közepén helyezkednek el olyan szempontok, mint a magyar vállalkozások támogatása (14%), az oktatás színvonalának javítása (13%), illetve a környezetvédelem hangsúlyosabbá tétele (12%).

Ahogy már más kérdések esetében is látható volt, a magyarok 2024-ben kevésbé hangsúlyozzák az olyan kérdésköröket, mint a bevándorlás megállítása (10%), a nemek közötti egyenlőtlenségek csökkentése (8%), a keresztény értékrend propagálása (8%), illetve a közbiztonság (7%) és a tömegközlekedés (5%) javítása. Összefoglalva megállapítható, hogy a magyarok úgy gondolják, elsősorban hazánk gazdasági és megélhetési helyzetét, valamint az egészségügyet kell fejleszteni és a korrupció mértékét csökkenteni. Másodsorban a demokráciát és a jogállamiságot kell erősíteni, illetve a polarizációt csökkenteni, de a közoktatás fejlesztése, a fiatalok támogatása és a társadalmi egyenlőtlenségek csökkentése is szükséges egy jobb országhoz.

23. ábra

És az alábbiak közül melyik az a három legfontosabb dolog, amitől Magyarország egy jobb hely lehetne? (Összes megkérdezett, %)

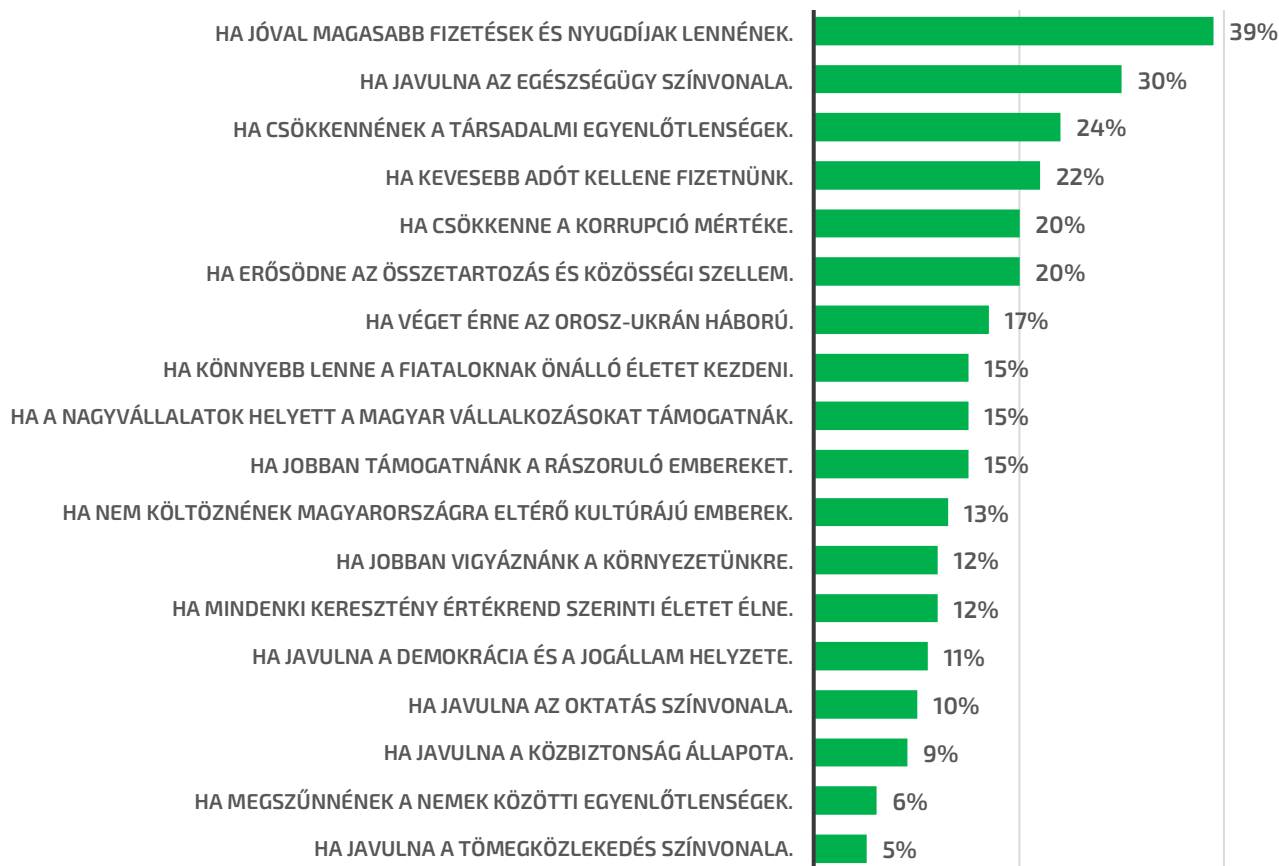

A teljes társadalommal összhangban, a kormánypárti szavazók is úgy vélik, hogy a legfontosabb az lenne, ha jelentős mértékben növekednének a bérek és a nyugdíjak (39%), illetve az egészségügy színvonala (30%) (24. ábra). A fideszeseknél a harmadik helyen a társadalmi egyenlőtlenségek csökkentése (24%) szerepel. Az adók (22%) és a korrupció

mértékének (20%) csökkentése mellett az összetartozást és a közösségi szellemet (20%) tartja minden ötödik Fidesz-KDNP szavazó kulcsfontosságúnak egy szebb jövő érdekében. Az orosz–ukrán háborúval kapcsolatos békekötés (17%) előkelőbb helyen áll a kormánypárti szimpatizánsok körében, mint a teljes népességben. Az utolsó három helyre a közbiztonság javítása (9%), a nemek közötti egyenlőtlenség csökkentése (6%) és a tömegközlekedés (5%) került.

24. ábra

És az alábbiak közül melyik az a három legfontosabb dolog, amitől Magyarország egy jobb hely lehetne? (Kormánypárti szavazók, %)

Míg a teljes társadalomban és a kormánypárti szavazók körében a megélhetéssel kapcsolatos kérdések, addig a Tisza Párt szimpatizánsai körében a közegészségügy (36%) bizonyult a legfontosabb területnek az ország fejlődése szempontjából (25. ábra). Ettől mindössze három százalékponttal maradt le (33%) a fizetések és nyugdíjak jelentős mértékű emelése. A korrupció mértékének csökkentése (30%) körükben a harmadik – 10 százalékponttal többen választották, mint a kormánypárti szavazók körében. Ezzel összefüggésben a hazai demokrácia erősítését és a jogállamiság helyzetének rendezését is (24%) kiemelten, átlagon felüli mértékben kezelnék. A Tisza Párt szavazói között az utolsó három helyen a tömegközlekedés (7%) és a közbiztonság (4%) színvonalának javítása, valamint a keresztény értékrend népszerűbbé tétele (4%) végzett.

25. ábra

És az alábbiak közül melyik az a három legfontosabb dolog, amitől Magyarország egy jobb hely lehetne? (Tisza Párt szavazói, %)

7. Az akkumulátorgyárak megítélése a magyar társadalomban

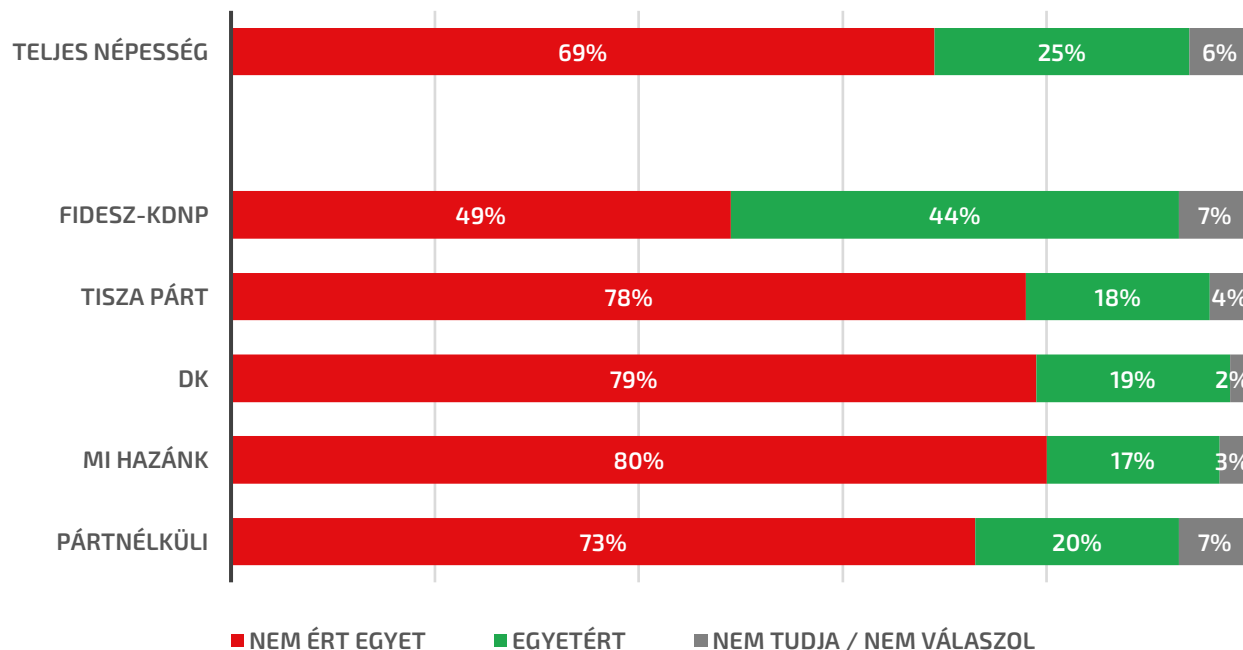

A következő fejezetben arra kerestük a választ, hogy a magyar társadalom hogyan ítéli meg a Magyarországon épülő akkumulátorgyárak kérdését, valamint mely negatív következményeit tartják a legfontosabbnak. Első körben erre a kérdésre válaszolhattak a megkérdezettek: *„Bizonyára hallott róla, hogy új akkumulátorgyárak építését tervezik Magyarországon. Ön egyetért vagy nem ért egyet azzal, hogy Magyarországon akkumulátorgyárak épüljenek?”*.

A magyarok döntő többsége (69%) elutasító álláspontot képvisel, míg mindössze negyedük (25%) gondolja úgy, hogy jó döntés az ország számos pontjára akkumulátorgyárakat telepíteni (26. ábra). A Fidesz-KDNP szavazóinak szűk többsége (49%) sem ért egyet az új gyárak építésével. Ennél is nagyobb, négyötödös többség ellenzi az akkumulátorgyárakat a Tisza Párt (78%), a Demokratikus Koalíció (79%) és a Mi Hazánk (80%) szavazói körében. A párt nélküliek 73 százaléka is hasonlóan vélekedik. A fővárosiak (70%) és a kisvárosokban élők (72%) körében valamivel többen nem értenek egyet, mint a megyeszékhelyek (66%) és községek (68%) lakosai között. A nem, az életkor és az iskolai végzettség tekintetében mindössze 1-2 százalékpontos eltérések mutatkoztak.

26. ábra

Ön egyetért vagy nem ért egyet azzal, hogy Magyarországon akkumulátorgyárak épüljenek? (Összes megkérdezett, %)

Ezt követően azt is megvizsgáltuk, hogy tíz lehetséges következmény közül melyek aggasztják leginkább a megkérdezetteket, valamint olyan válaszlehetőség is a rendelkezésükre állt, hogy „*nincs negatív következménye vagy nincs érv az építésük ellen*”, így biztosítva a lehetőséget a minden kétséget kizáró egyetértésre (27. ábra). A kutatásban résztvevők maximum kettőt választhattak a listából.

A magyarok leginkább a környezetvédelmi következményektől tartanak, attól, hogy az akkumulátorgyárakból a működésük során veszélyes anyagok kerülnek a talajba és a vízbe (38%), valamint a levegőbe (31%). Az értékes termőföldek eltékozlását a válaszadók negyede (24%) tekinti aggályosnak – ez bizonyult a harmadik leggyakoribb válasznak. A lista középső harmadában a dolgozók egészségügyi kitétsége (17%), a túlzott vízfogyasztás (14%) és

a veszélyes hulladék tárolása (14%) szerepel, ahogy azt is viszonylag sokan problémának tartják, hogy az akkumulátoriparra szánt támogatások miatt más területek forráshiánnyal küzdenek (15%). Ennél kevesebbet aggaszt, hogy túl nagy a gyárak energiafogyasztása (9%), a munkaerőhiány miatt vendégmunkásokat hívnak be (5%), valamint nagy a korrupciós kockázat (4%). Mindössze a megkérdezettek 3 százaléka véli úgy, hogy semmilyen negatív következménye nincs az akkumulátorgyárak építésének.

27. ábra

Az akkumulátorgyárak építésének számos negatív következménye lehet. Ön az alábbi következmények közül melyik kettőt tartja a legaggasztóbb problémának? (Összes megkérdezett, %)

A kormánypárti szavazókat is a talajba és a vízbe (30%), illetve a levegőbe (30%) jutó káros anyagok foglalkoztatják a leginkább (28. ábra), azonban előbbi 8 százalékponttal kevesebben választottak, mint a társadalom egészében. A dobogó harmadik helyén szintén az értékes termőföldek elvesztése (21%) áll. Körülben az átlagosnál fontosabb negatív következmény az, hogy az állami források nem az égető közpolitikai területekre jut, hanem az akkumulátorgyárak építésére (18%). A legkevésbé a vendégmunkások behívása (7%) és a korrupciós kockázatok (4%) riasztják el a kormánypártiakat. Érdeemes kiemelni, hogy a teljes népességhez képest 4 százalékponttal többen (7%) vélik úgy körülben, hogy semmilyen érv nem hozható fel a gyártelepítések ellen.

28. ábra

**Az akkumulátorgyárak építésének számos negatív következménye lehet.
Őn az alábbi következmények közül melyik kettőt tartja a legaggasztóbb problémának?
(Kormánypárti szavazók, %)**

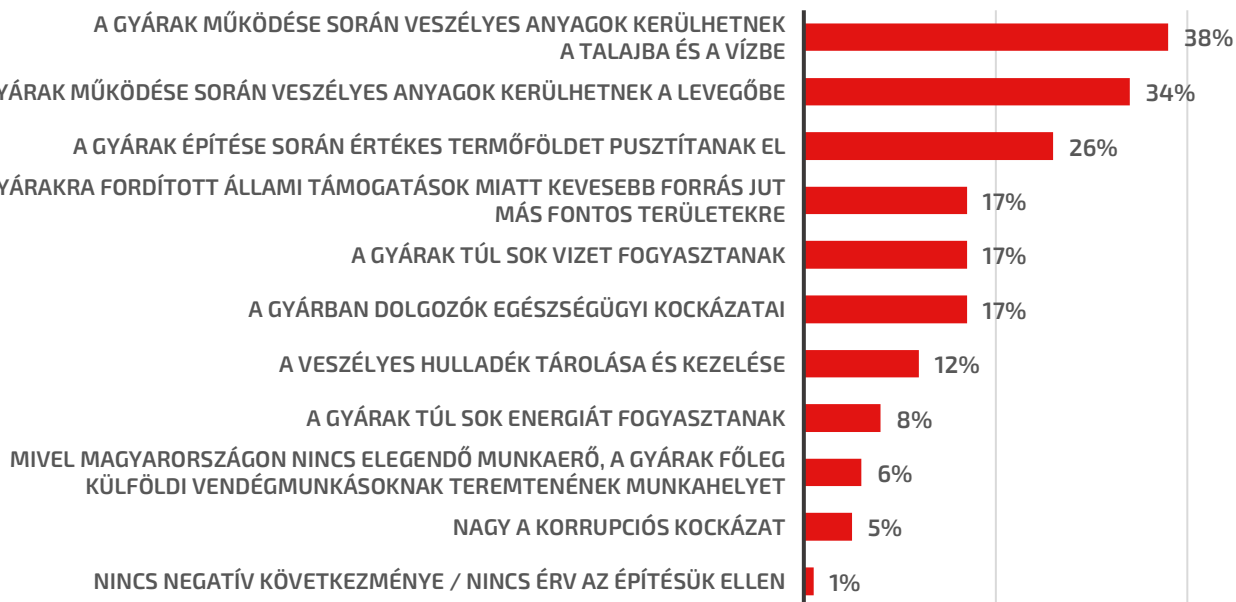

A talajba és a vízbe (38%), illetve a levegőbe (34%) kerülő veszélyes anyagok problémája áll az első helyen a Tisza Párt szimpatizánsainak esetében is (29. ábra). Az értékes termőföldek pusztítása (26%) a dobogó harmadik helyén áll. Minden hatodik Tisza-szavazó hangsúlyozta a túlzott vízfogyasztást (17%), a dolgozók egészségügyi kitettségét (17%), valamint azt, hogy az akkugyárak építésére szánt támogatásokat más, fontosabb területekre is szánhatnák (17%). A többi lehetséges következményhez képest kevésbé aggódnak a Tisza Párt szimpatizánsai a veszélyes hulladék tárolása és kezelése (12%), a túlzott energiafogyasztás (8%), a vendégmunkások behívása (6%), valamint a korrupciós kockázatok (5%) miatt. Mindössze 1 százalékuk szerint nincs semmilyen negatív következménye (ez 6 százalékponttal kevesebb, mint a kormánypártiak körében).

Összefoglalva tehát megállapítható, hogy a magyarokat – a pártpreferenciától függetlenül – leginkább a veszélyes anyagok szennyezése, valamint az értékes termőföldek elvesztése aggasztja az akkumulátorgyárak építésével kapcsolatban.

29. ábra

Az akkumulátorgyárak építésének számos negatív következménye lehet. Ön az alábbi következmények közül melyik kettőt tartja a legaggasztóbb problémának? (Tisza Párt szavazói, %)

8. Vendégmunkások megítélése Magyarországon

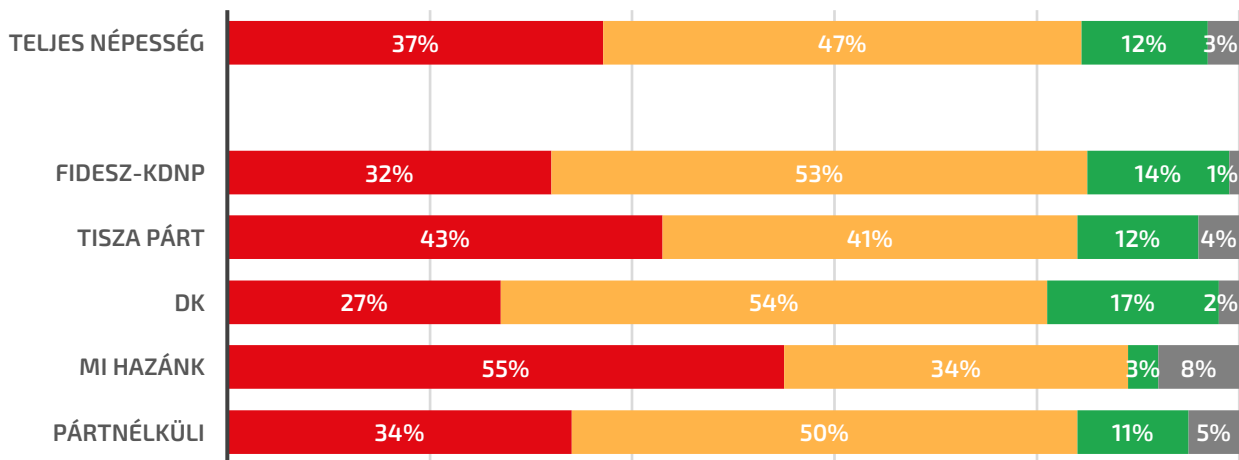

Az utóbbi években a munkaerőhiány erősödésével egyre fontosabb kérdéssé vált Magyarországon a vendégmunkások foglalkoztatása. Ezt a témát a politikai pártok is napirenden tartják, ezért különösen érdekes megvizsgálni, hogyan vélekedik a magyar társadalom a vendégmunkásokról. Kutatásunkban először arra voltunk kíváncsiak, hogy zavarja-e a megkérdezetteket, ha vendégmunkások élnek a településükön (30. ábra). A kérdésre háromféle válaszlehetőséget biztosítottunk. Az első lehetőséget azok választhatták, akik számára minden tekintetben zavaró a vendégmunkások jelenléte. A második opció azoknak szólt, akik abban az esetben nem érzik zavarónak a vendégmunkásokat, ha nem a közvetlen környezetükben élnek. A harmadik lehetőség a legbefogadóbb álláspontot képviselte, ezt azok választhatták, akiket a vendégmunkások jelenléte nemcsak a településükön, hanem a közvetlen környezetükben sem zavar.

A résztvevők közel fele abban az esetben nem tartja zavarónak a vendégmunkások jelenlétét a településén, ha nem a közvetlen környezetében élnek (47%). A magyar társadalomnak viszont van egy jelentős kisebbsége (37%), akiket egyértelműen zavar a vendégmunkások betelepítése. A válaszadók mindössze 12 százaléka tekinthető egyértelműen befogadónak a vendégmunkásokkal kapcsolatban. A pártpreferenciák szerinti elemzés további érdekes összefüggésekre mutatott rá: a kormánypártok szavozótáborában egy fokkal nagyobb az elfogadás mértéke a vendégmunkásokkal kapcsolatban, mint a teljes népességben, illetve a Tisza Párt és a Mi Hazánk szavazóinak körében (30. ábra). A kormánypárti szavazók 14 százaléka tekinthető befogadónak, és csak 32 százaléukat zavarja teljes mértékben, ha a településükre vendégmunkások érkeznek. Ezzel szemben a Tisza Párt szavazói között csupán 12 százalék tartozik a teljesen elfogadók közé, és 43 százalék teljesen elutasító a vendégmunkásokkal szemben. A Mi Hazánk szavazói körében a legnagyobb a vendégmunkásokkal szembeni ellenállás: 55 százaléuk számára zavaró a vendégmunkások jelenléte a településén. Ez valószínűleg azért van így, mert ez a téma a Mi Hazánk kommunikációjának fontos identitásképző eleme. A vizsgált pártok közül a DK szavazói a legbefogadóbbak: közel ötödük (17%) teljesen elfogadó, a többségüket pedig nem zavarja a vendégmunkások jelenléte, ha azok nem a közvetlen közelükben laknak (54%). A párt nélküliek valamivel elutasítóbbak, mint a kormánypárti szavazók, de kevésbé, mint a Tisza vagy a Mi Hazánk hívei: körükben 11 százalék teljesen befogadó, míg 34 százalékot zavar teljes mértékben a vendégmunkások jelenléte.

30. ábra

Az alábbi állítások közül melyik fejezi ki leginkább az Ön álláspontját a vendégmunkásokkal kapcsolatban? (Összes megkérdezett, %)

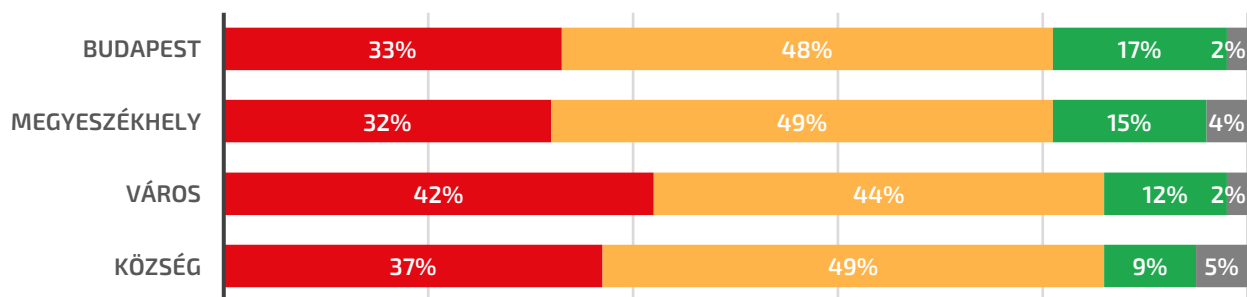
- ZAVAR, HA A TELEPÜLÉSEM BÁRMELY RÉSZÉN VENDÉGMUNKÁSOK ÉLNEK.
- NEM ZAVAR, HA A TELEPÜLÉSEMEN VENDÉGMUNKÁSOK ÉLNEK, AMENNYIBEN NEM A KÖZVETLEN KÖRNYEZETEMBEN LAKNAK.
- NEM ZAVAR, HA A TELEPÜLÉSEMEN VENDÉGMUNKÁSOK ÉLNEK, AKKOR SEM, HA A KÖZVETLEN KÖRNYEZETEMBEN LAKNAK.
- NEM TUDJA / NEM VÁLASZOL

Az eredményeket településtípus szerint bontásban is elemeztük (31. ábra). Az adatok azt mutatják, hogy a nagyobb településeken kisebb a vendégmunkások elutasíthatósága. Budapesten például a válaszadók 17 százaléka teljesen befogadó, ami a teljes népességre vonatkoztatva a legnyitottabb párt, a DK eredményeinek felel meg. A fővárosiak 33 százaléka azonban még így is teljesen elutasítónak tekinthető. Hasonlóan, a megyeszékhelyeken élők is kevésbé viszonyulnak negatívan a vendégmunkásokhoz, mint a teljes népesség: 32 százalékat zavarja csak a vendégmunkások jelenléte a városban. Ezzel szemben a kisvárosokban és a községekben magasabb az elutasíthatóság: a kisvárosokban élők 42 százalékát, míg a községekben lakók 37 százalékát zavarja a vendégmunkások jelenléte.

Az eredmények azt is mutatják, hogy a vendégmunkásokkal szembeni elutasítás az idősebb korosztályok körében magasabb. A 40 év alattiak 31 százalékát zavarja minden formában a vendégmunkások jelenléte a településén, míg a 40 év felettiak körében ez az arány 40 százalék körüli.

31. ábra

Az alábbi állítások közül melyik fejezi ki leginkább az Ön álláspontját a vendégmunkásokkal kapcsolatban? (Összes megkérdezett, %)

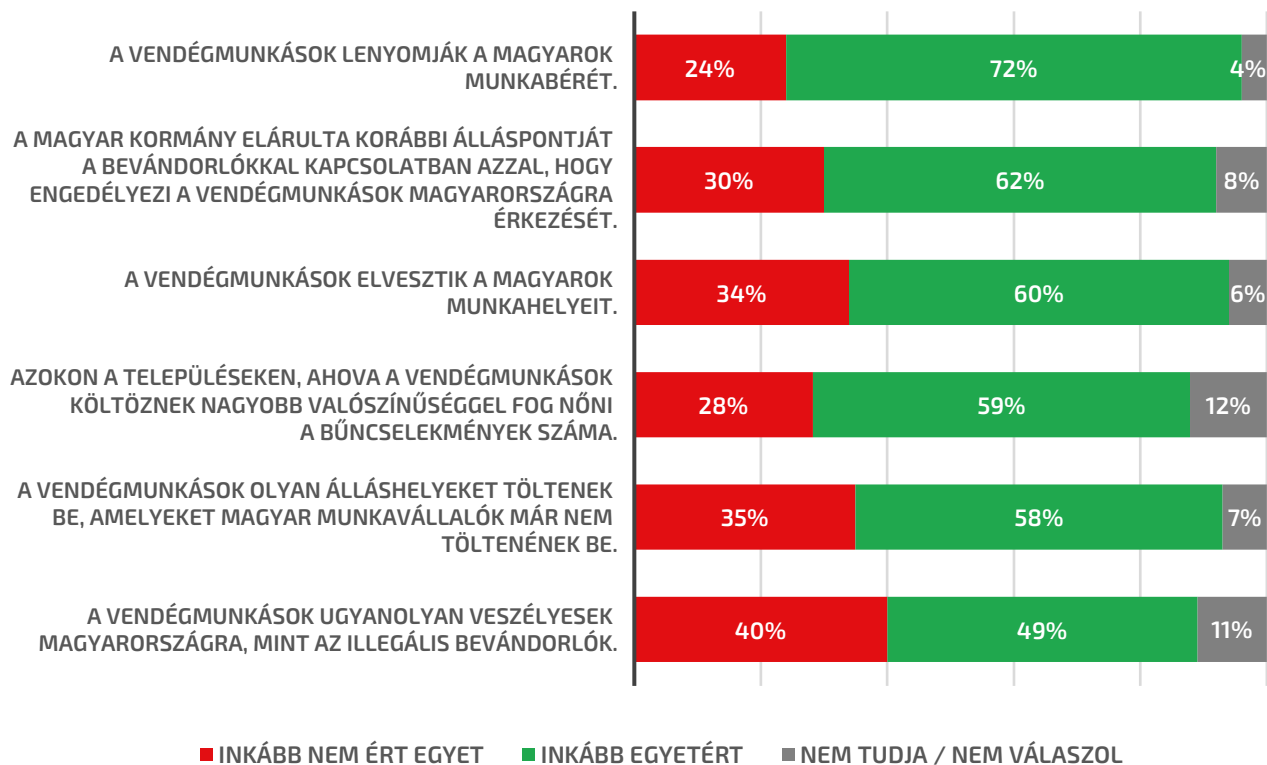
- ZAVAR, HA A TELEPÜLÉSEM BÁRMELY RÉSZÉN VENDÉG-MUNKÁSOK ÉLNEK.
- NEM ZAVAR, HA A TELEPÜLÉSEMEN VENDÉG-MUNKÁSOK ÉLNEK, AMENNYIBEN NEM A KÖZVETLEN KÖRNYEZETEMBEN LAKNAK.
- NEM ZAVAR, HA A TELEPÜLÉSEMEN VENDÉG-MUNKÁSOK ÉLNEK, AKKOR SEM, HA A KÖZVETLEN KÖRNYEZETEMBEN LAKNAK.
- NEM TUDJA / NEM VÁLASZOL

A vendégmunkások megítélésének részletesebb vizsgálata érdekében különböző kapcsolódó állításokról is megkérdeztük a válaszadókat (32. ábra). A magyar társadalom több mint kétharmada egyetért abban, hogy a vendégmunkások lenyomják a béreket (72%). Ez azért is izgalmas, mert ahogy korábban bemutattuk, a válaszadók az alacsony bérszínvonalat a fogyasztás növekedésének egyik fő akadályaként jelölték meg. Ez a két érzékelés tehát könnyen összekapcsolódhat, és a jövőben a vendégmunkások akár az alacsony bérszínvonal egyik fő okozójaként is feltűnhetnek. A vendégmunkások pozitív megítélését az sem segíti, hogy a válaszadók nagy többsége úgy gondolja, hogy a vendégmunkások elveszik a magyar munkahelyeket (60%), sőt a társadalom 59 százaléka úgy gondolja, hogy az olyan településeken, ahol vendégmunkások élnek, nagyobb az esélye a bűnözés növekedésének.

Érdekes ellentmondás ugyanakkor, hogy bár a társadalom többsége szerint a vendégmunkások veszélyeztetik a magyar munkahelyeket, 58 százalék egyetért azzal is, hogy a vendégmunkások olyan állásokat töltenek be, amelyeket a magyar munkavállalók már nem vállalnának. Az eredmények továbbá arra utalnak, hogy a vendégmunkások megítélése gyakran összemosódik az illegális bevándorlókéval: a válaszadók 49 százaléka gondolja úgy, hogy a vendégmunkások ugyanolyan veszélyt jelentenek Magyarországra, mint az illegális bevándorlók. Intő jel lehet a kormánypártok számára, hogy a társadalom 62 százaléka szerint a magyar kormány elárulta korábbi bevándorlásellenes álláspontját azzal, hogy engedélyezte a vendégmunkások érkezését.

32. ábra

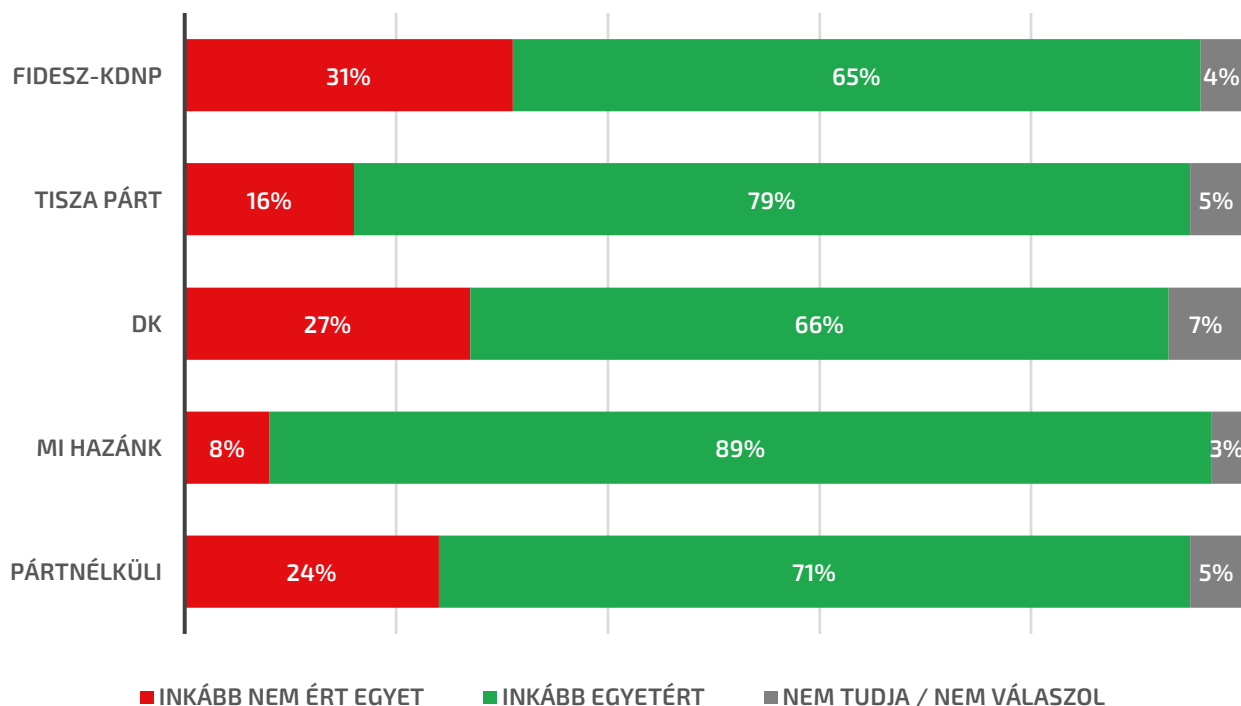
Ön egyetért vagy nem ért egyet az alábbi állításokkal? (Összes megkérdezett, %)

A fent bemutatott állítások közül négyet pártpreferenciák szerinti bontásban is elemeztünk (33-36. ábra). A kormánypárti szavazók között az átlagosnál kevésbé uralkodó az a nézet, hogy a vendégmunkások csökkentik a magyarok béreit (33. ábra). Míg a Tisza Párt szavazóinak közel 80 százaléka inkább egyetért ezzel az állítással (79%), addig a Fidesz-KDNP táborában ez az arány csak 65 százalék. Ez arra utal, hogy a kormányzat kommunikációja a vendégmunkások hatásairól részben eredményes a saját táborában, bár hatékonysága erősen korlátozott. A bérek csökkentésével kapcsolatos vélemény leginkább a Mi Hazánk szavazói körében elterjedt, ahol 89% inkább egyetért ezzel az állítással.

33. ábra

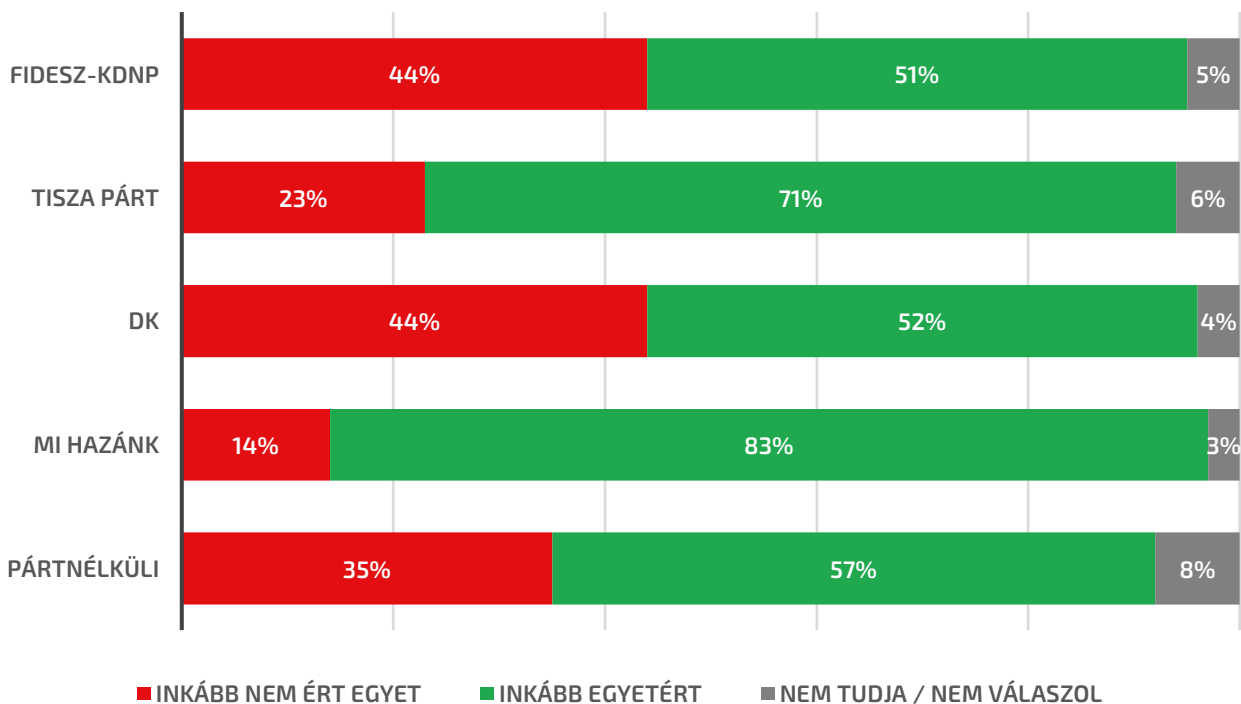
A vendégmunkások lenyomják a magyarok munkabérét. (Összes megkérdezett, %)

Hasonló tendencia figyelhető meg a vendégmunkások munkahelyekre gyakorolt hatása esetében is (34. ábra). A Tisza Párt szavazóinak nagy többsége inkább egyetért azzal az állítással, hogy a vendégmunkások elveszik a magyarok munkahelyeit (71%). Ezzel szemben a kormánypártok szavazói körében ez az arány alig haladja meg az 50 százalékot (51%). A DK szavazói ebben a kérdésben közelebb állnak a kormányzat támogatóinak álláspontjához, hiszen ugyanilyen arányban értenek egyet az állítással (51%).

34. ábra

A vendégmunkások elveszik a magyarok munkahelyeit. (Összes megkérdezett, %)

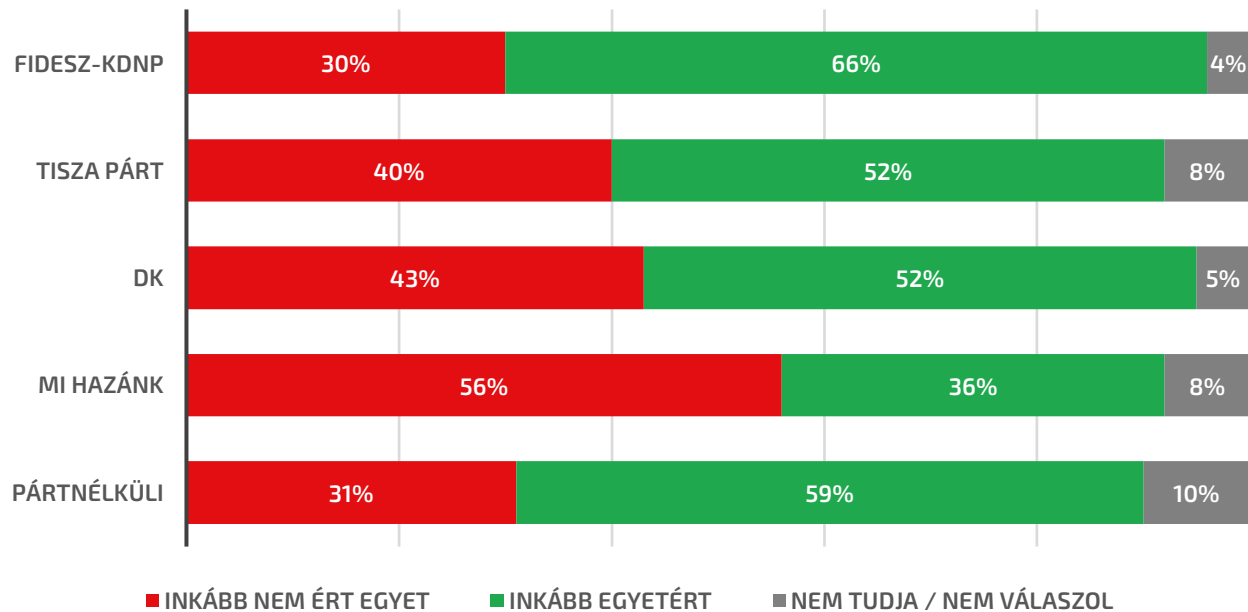

A kormánypártok és a Tisza szavazói közötti eltérések részben abból eredhetnek, hogy a Fidesz támogatóinak nagyobb része véli úgy, hogy a vendégmunkások olyan pozíciókat töltenek be, amelyeket a magyar munkavállalók már nem vállalnának el (35. ábra). A Fidesz-KDNP szavazóinak körülbelül kétharmada inkább egyetért ezzel (66%), míg a Tisza Párt táborának csak nagyjából fele osztja ezt a nézetet (52%). A Mi Hazánk szavazói között viszont többségben vannak azok, akik inkább nem értenek egyet az állítással (56%), de a DK-sok között is jóval több a kételkedő (43%), mint a kormánypártiak körében (30%).

35. ábra

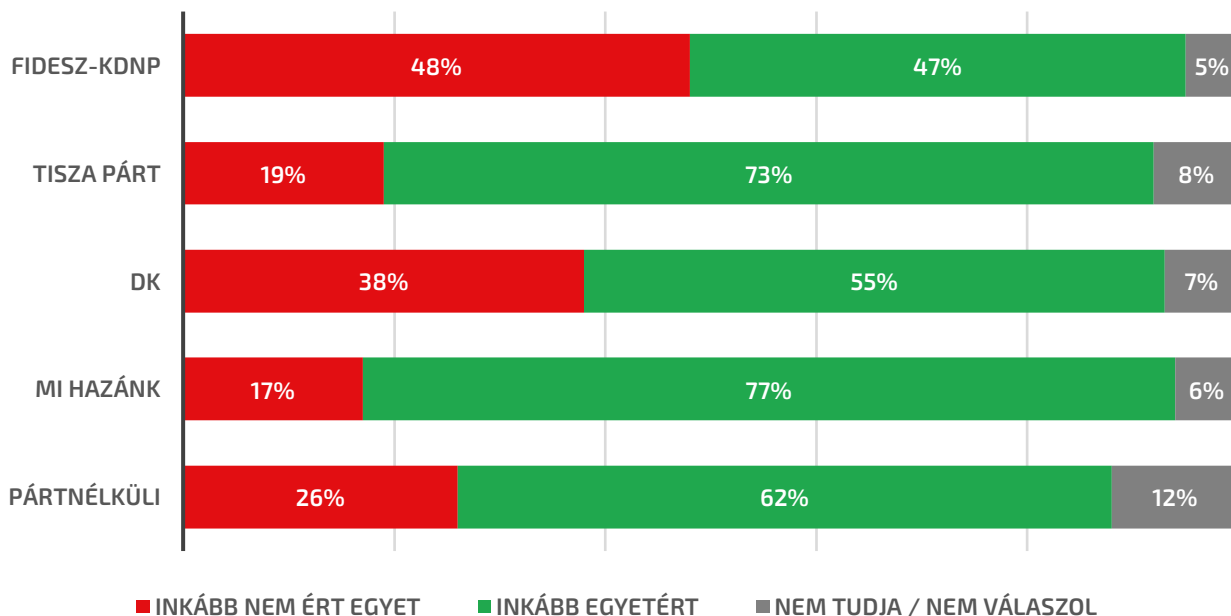
A vendégmunkások olyan álláshelyeket töltenek be, amelyeket magyar munkavállalók már nem töltenének be. (Összes megkérdezett, %)

Az utolsó vizsgált állítás arra vonatkozott, hogy a magyar kormány elárulta-e korábbi álláspontját a bevándorlókkal kapcsolatban, amikor engedélyezte a vendégmunkások Magyarországra érkezését (36. ábra). Az ellenzéki szavazók többsége inkább egyetért ezzel: a Tisza Párt szimpatizánsainak 73 százaléka, a Mi Hazánk szavazóinak 77 százaléka és a DK táborának 55 százaléka osztja ezt a véleményt. Ugyanakkor meglepő, hogy a Fidesz támogatóinál szoros eredmény született. Még a kormánypárti megkérdezettek 47 százaléka is úgy gondolja, hogy a kormány elárulta korábbi álláspontját a bevándorlókkal kapcsolatban. Ez az eredmény rávilágít a kormányzati kommunikáció korlátaira a vendégmunkások ügyében. Úgy tűnik, hogy a kormánypártok a szavazóik egyik felének tudták csak meggyőzően elmagyarázni a vendégmunkások és a bevándorlók hatásai közötti különbséget. Ezt tovább súlyosbítja, hogy a párt nélküliek is közelebb állnak az ellenzékiek véleményéhez, mivel 62 százalékuk inkább egyetért az állítással.

36. ábra

A magyar kormány elárulta korábbi álláspontját a bevándorlókkal kapcsolatban azzal, hogy engedélyezi a vendégmunkások Magyarországra érkezését. (Összes megkérdezett, %)

Összefoglalva, a magyar társadalom többsége semleges a vendégmunkások jelenlétével kapcsolatban, amennyiben azok nem költöznek a közvetlen környezetébe. Ugyanakkor jelentős azok aránya, akiket kifejezetten zavar a vendégmunkások megjelenése, míg a teljesen befogadók aránya viszonylag alacsony. A DK szavazókon kívül az ellenzéki szavazókat jobban zavarja a vendégmunkások jelenléte, mint a kormánypártiakat. A legelutasítóbbak a Mi Hazánk hívei. Az is egyértelmű, hogy a vendégmunkások elfogadottsága a települések méretének növekedésével emelkedik.

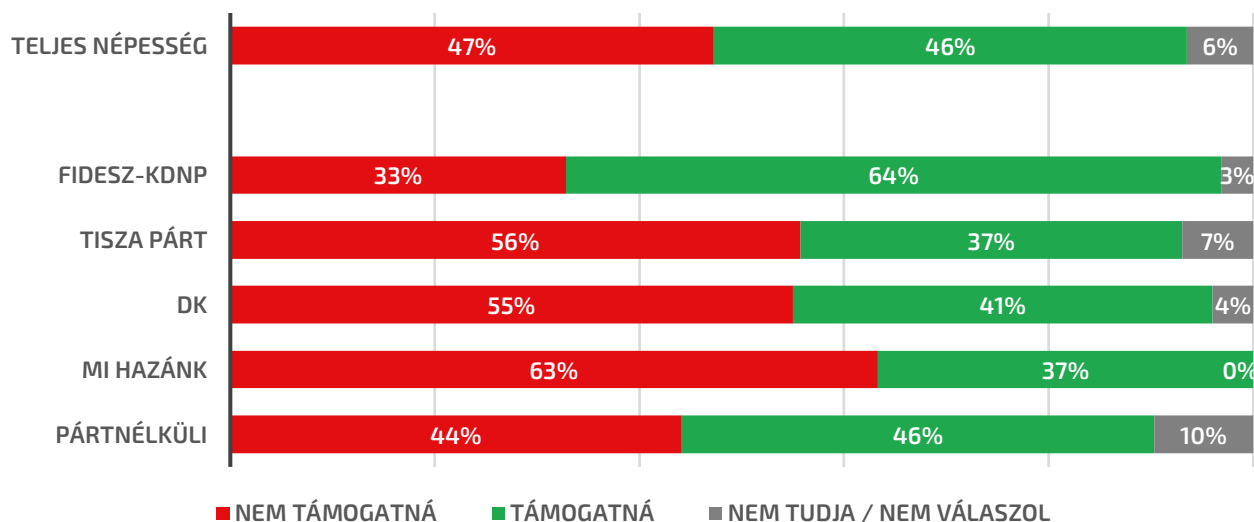
A vendégmunkások megítélését rontja, hogy a társadalom többsége úgy véli, lenyomják a béreket, elveszik a magyarok munkahelyeit, és növelik a bűncselekmények elkövetésének esélyét a településükön. Az eredmények arra mutatnak, hogy a vendégmunkások megítélése összekapcsolódik az illegális bevándorlókkal kapcsolatos félelmekkel. Érdekes módon a Fidesz szavazótáborában a vendégmunkások munkaerőpiaci hatása kedvezőbb megítélésben részesül, mint a Tisza Párt és a Mi Hazánk híveinél. Ez részben azzal magyarázható, hogy a kormánypártiak közel kétharmada úgy véli, a vendégmunkások olyan állásokat töltenek be, amelyeket a magyarok már nem szeretnének. Ennek ellenére a Fidesz táborának közel fele és a társadalom többsége is a korábbi bevándorláspolitikát elárulásának tekinti a magyar kormány vendégmunkások behozatalára irányuló törekvéseit.

9. A budapesti olimpia lehetősége

Miután 2017-et követően idén ismét napirendre került a magyarországi olimpia rendezés lehetősége, kutatásunkban külön vizsgáltuk miként vélekednek a magyarok arról, hogy Budapest megpróbálja megrendezni a 2036-os olimpiát (37. ábra). A válaszok alapján erőteljes megosztottság látható a magyarok körében: míg a megkérdezettek 47 százaléka nem támogatná, addig közel ugyanennyien (46%) támogatnák, hogy Budapest pályázzon az ötkarikás játékok megrendezésére. Pártpreferencia szerint egyértelmű a kormány-ellenzék törésvonal: míg a fideszesek körében közel kétharmados a támogatók aránya (64%), addig az ellenzéki pártok szavazói között az ellenzők vannak többségben (Tisza: 56%, DK: 55%, Mi Hazánk: 63%). A kérdésben a párt nélküliek véleménye a leginkább megosztott: 44 százalékuk ellenezné, 46 százalékuk pedig támogatná.

37. ábra

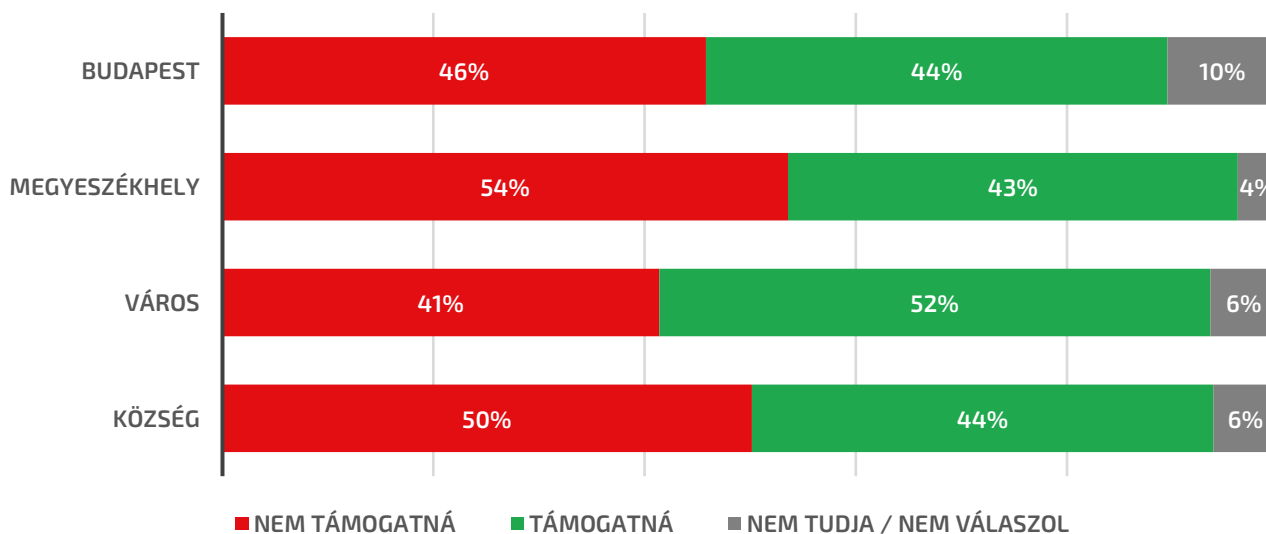
Ön támogatná vagy nem támogatná, hogy Budapest pályázzon a 2036-os nyári olimpiai játékok megrendezésére? (Összes megkérdezett, %)

Településtípus szerint nem lehet ilyen egyértelmű törést látni, kisebb eltérés van csak a válaszadók lakóhelyének mérete szerint (38. ábra). A budapestiek közel fele-fele arányban megosztottak az olimpia rendezése kapcsán (46% ellenezné, 44% támogatná), valamint körükben a legnagyobb a bizonytalanok aránya is (10%). A megyeszékhelyek lakosai inkább elutasítóak egy budapesti olimpia ügyében (54% vs. 43%), míg a kisvárosi válaszadók között a támogatók vannak többségben (41% vs. 52%). A legkisebb településeken élők körében pedig szintén inkább a nem támogató véleményen vannak többen (50% vs. 44%).

38. ábra

Ön támogatná vagy nem támogatná, hogy Budapest pályázzon a 2036-os nyári olimpiai játékok megrendezésére? (Összes megkérdezett, %)

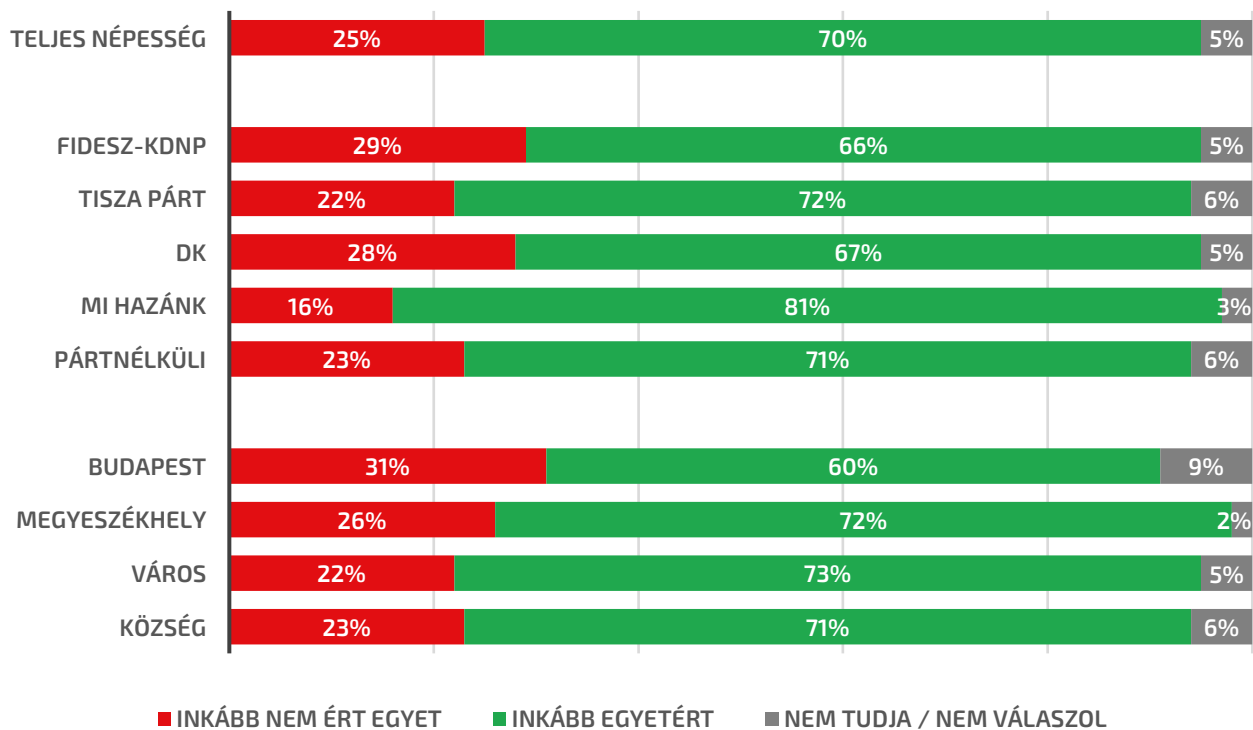

Azért, hogy az olimpiával kapcsolatos vélekedéseket és a mögöttük meghúzódó érvrendszereket jobban megérthessük, néhány további állítás kapcsán is megkérdeztük a kutatás résztvevőitől, hogy inkább egyetértenek vagy sem azokkal.

Az ötkarikás játékok rendezésével szembeni leggyakoribb ellenérvvel – miszerint a rendezés hatalmas költségei túl nagy terhet jelentenének Magyarországnak – a magyarok túlnyomó többsége (70%) egyetért (39. ábra). Ebben a kérdésben kisebb eltérések vannak csak mind pártpreferencia, mind településtípus szerint, vagyis a gazdasági típusú ellenérvvel a társadalom nagy része – valamint a rendezést támogatók számottevő része is – egyetért. A budapestiek 60 százaléka véli úgy, hogy a rendezés költségei túl nagy terhet jelentenének.

39. ábra

Az olimpia megrendezésének költségei túl nagy terhet jelentenek Magyarországnak (Összes megkérdezett, %)

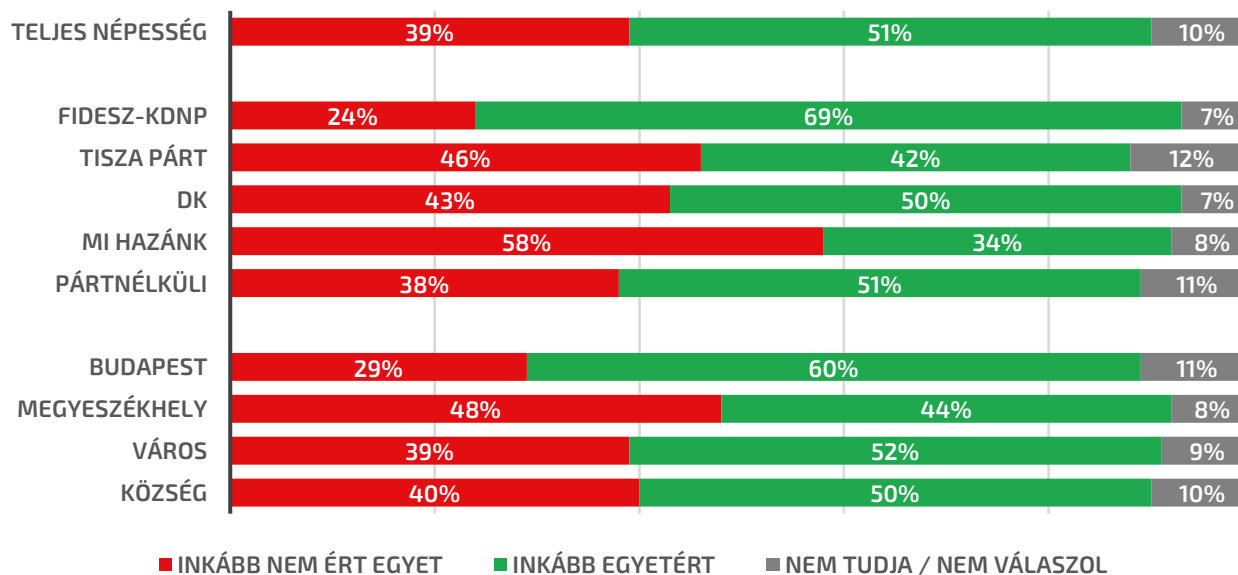

A 2017-es helyzethez képest a legnagyobb változás, hogy az olimpia rendezéséhez szükséges helyszínek jelentős részét az Orbán-kormány már megépítette. Erre alapozva gyakori érv, hogy emiatt már nem jelentene olyan nagy kiadást egy olimpia megrendezése. Eredményeink alapján a magyarok fele (51%) fogadja el ezt az érvelést (40. ábra). Jóval magasabb az egyetértők aránya a kormánypárti válaszadók körében, körükben tízből heten gondolják így (69%). A DK-sok fele is így látja (50%), akiknél valamelyest szkeptikusabbak a Tisza Párt szavazói, akik már inkább az egyet nem értésre hajlanak (42% egyetért, 46% nem ért egyet). A leginkább elutasító véleménnyel a Mi Hazánk támogatói bírnak, nagy többségük nem ért egyet (58%).

Településtípus szerint a budapestiek határozott többsége látja úgy, hogy a szükséges infrastruktúra javarészt már megépült (60%), hozzájuk képest az ország többi részében alacsonyabb az így vélekedők aránya. Leginkább a megyeszékhelyek lakói gondolják másképp, míg a kisvárosok és a községek lakosai között bár nagyobb az egyet nem értők aránya, mint a budapestiek körében, többségük inkább egyetért (kisvárosok: 52%, községek: 50%).

40. ábra

Az olimpia megrendezéséhez szükséges helyszínek többsége már jelenleg is kész van, így nem jelentene túl nagy kiadást az olimpiára való felkészülés. (Összes megkérdezett, %)

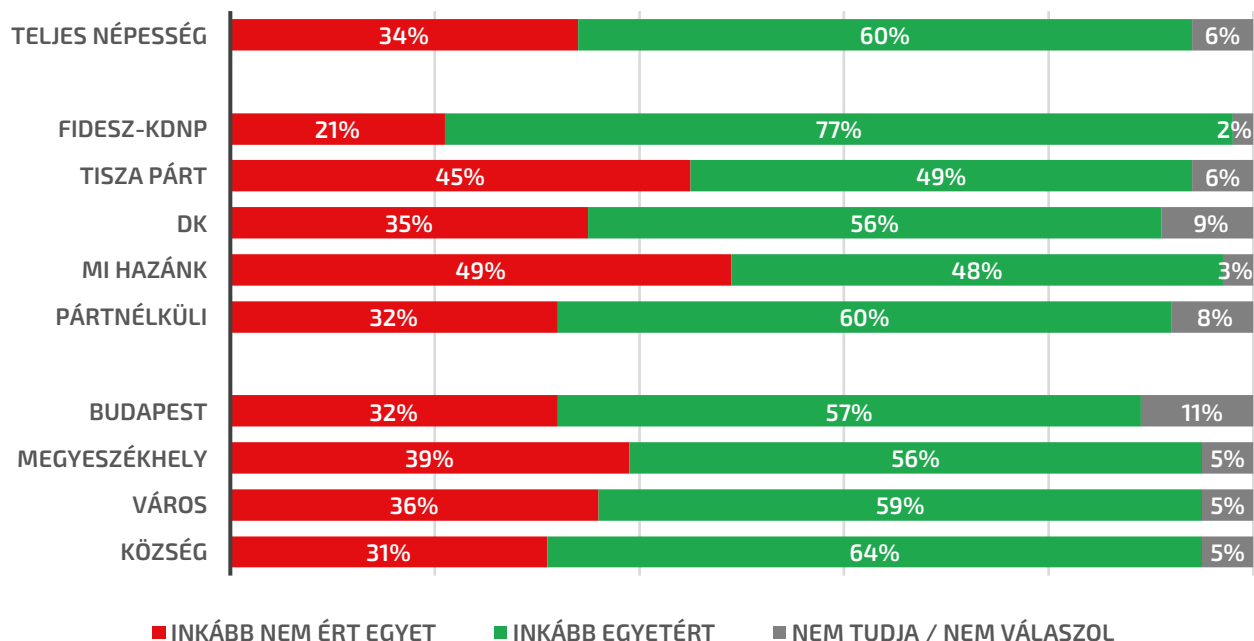

Az anyagi szempontok mellett a résztvevők érzelmeit is meg kívántuk ismerni azon a kérdésen keresztül, hogy büszkeséggel töltené el őket egy magyar rendezésű olimpia vagy sem (41. ábra). A válaszok alapján a magyarok többsége végső soron büszke lenne, ha az ország olimpiát rendezne (60%).

Elsősorban vannak az így gondolkodók a fideszes résztvevők között (77%), akik mellett a párt nélküliek (60%) és DK-sok (56%) többsége is osztja ezt a véleményt. A Tisza Párt és a Mi Hazánk szavazói a leginkább megosztottak a kérdésben (Tisza Párt: 49% egyetért, 45% nem ért egyet; Mi Hazánk: 48% egyetért, 49% nem ért egyet). A településtípus szerint nincsenek jelentős eltérések, szinte azonos arányok láthatóak az egyes csoportokban. A budapestiek 57 százaléka büszke lenne egy olimpia megrendezése esetén és csak 32 százalék nem érezne így.

41. ábra

Büszkeséggel töltené el, ha Magyarország házigazdája lenne egy olimpiának (Összes megkérdezett, %)

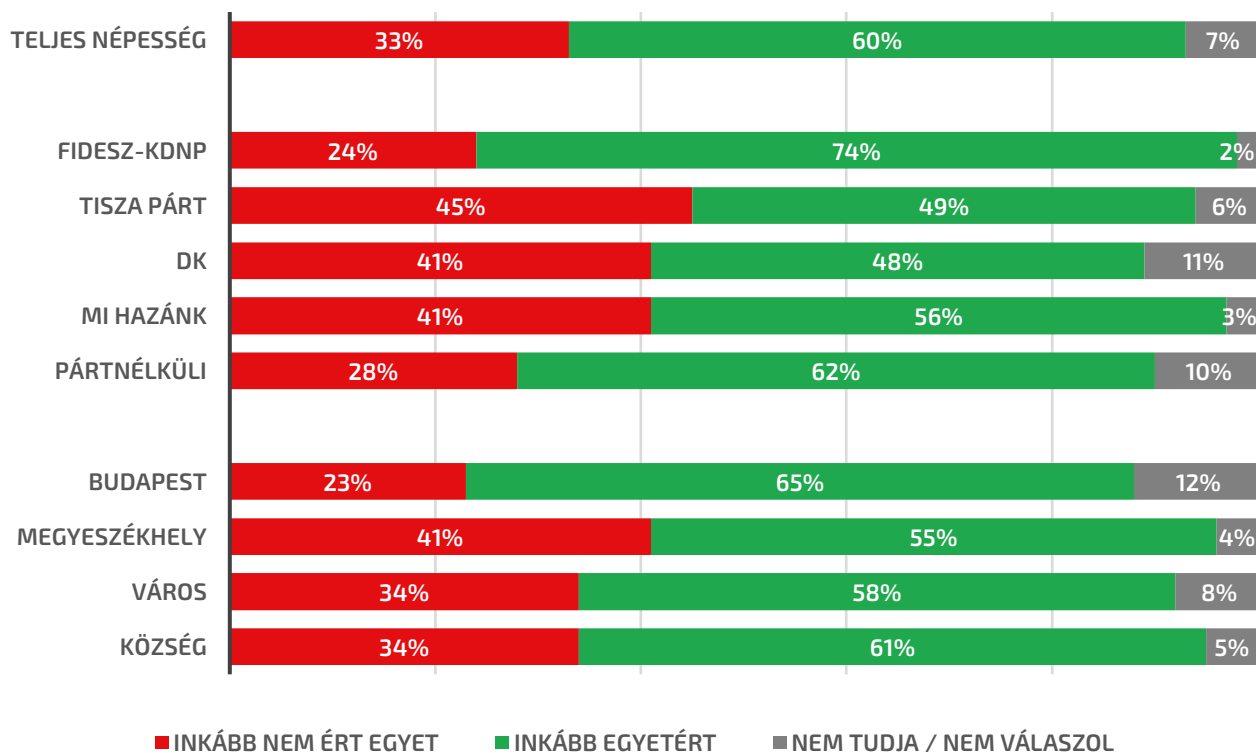

A gazdasági és érzelmi alapú érvelésen túl az olimpiát támogatók által gyakran megfogalmazott érv, hogy az ötkarikás játékok megrendezése pozitívan hatna az ország nemzetközi megítélésére. Ezt a gondolatot tízből hat (60%) válaszadó osztotta (42. ábra). A legnagyobb arányban ezzel az állítással is a kormánypárti válaszadók értettek egyet (74%), az ellenzéki pártok támogatóinál az arányuk alacsonyabb, ám szintén többségben vannak (Tisza: 49%, DK: 48%, Mi Hazánk: 56%). Településtípus szerint is minden csoportban többségben vannak az egyetértők (55–65%). Budapesten gondolják a legtöbben úgy, hogy az olimpia megrendezésével javulna Magyarország nemzetközi megítélése (65%).

42. ábra

Az olimpia megrendezésével javulna Magyarország nemzetközi megítélése (Összes megkérdezett, %)

10. Az LMBTQ közösséggel kapcsolatos attitűdök

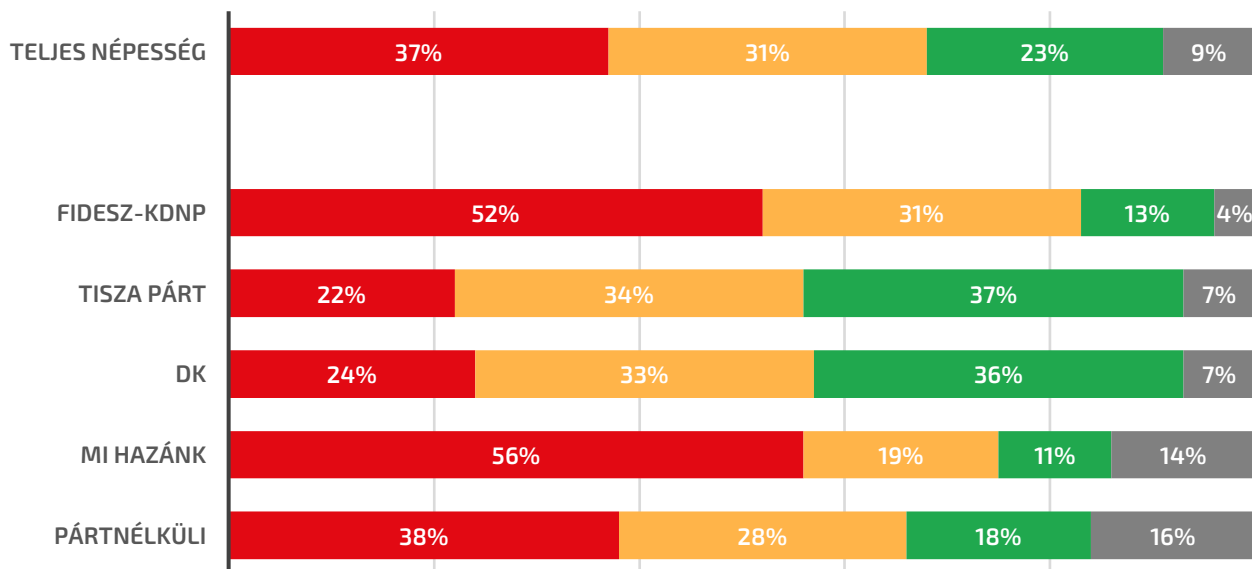

Kutatásunkban első alkalommal vizsgáltuk részletesen az LMBTQ társadalommal kapcsolatos attitűdök alakulását a magyar közvéleményben. Először azt kérdeztük meg a válaszadóktól, hogy mit gondolnak az azonos neműek házasságáról és örökbefogadási lehetőségeikről: (1) mindkét jog megadását támogatnák, (2) csak a házassodáshoz való jogot adnák meg, vagy (3) egyiket sem. Eredményeink alapján a magyar társadalom valamivel több mint harmadának elutasító a véleménye mindkét jog kapcsán (37%). Többségben vannak viszont azok, akik szerint az azonos nemű párok házassodását engedélyezni kellene (összesen 54%). Az LMBTQ párok általi örökbefogadást viszont már csak a magyarok negyede (23%) támogatná (43. ábra).

Az LMBTQ-jogok terén a Mi Hazánk (56%) és a Fidesz-KDNP (52%) szavazói a leginkább elutasítóak, ám még a kormánypártiaknak is számottevő része (44%) engedélyezné az azonos neműek házasságát. A Tisza Párt és a DK szavazói körében közel azonos a vélemények megoszlása: körülbelül negyedük (22% és 24%) egyik jogot sem adná meg, azonban több mint kétharmaduk ért egyet a házassodáshoz való jog megadásával (Tisza: 71%, DK: 69%). Bő harmaduk az örökbefogadáshoz való jog megadása kapcsán is pozitívan vélekedik (Tisza: 37%, DK: 36%). A párt nélküli válaszadók véleményei valahol középen helyezkednek el: a fideszes és mi hazánk szavazókhöz képest kevésbé elutasítóak (38% nem támogatja egyik jogot sem), azonban az említett jogok megadását támogatók aránya elmarad körülkben a Tisza és DK szavazókhöz képest (28% csak a házasságot támogatná, 18% pedig az örökbefogadást is).

43. ábra

Az azonos nemű párok jogaival kapcsolatban Ön melyik állásponttal ért egyet? (Összes megkérdezett, %)

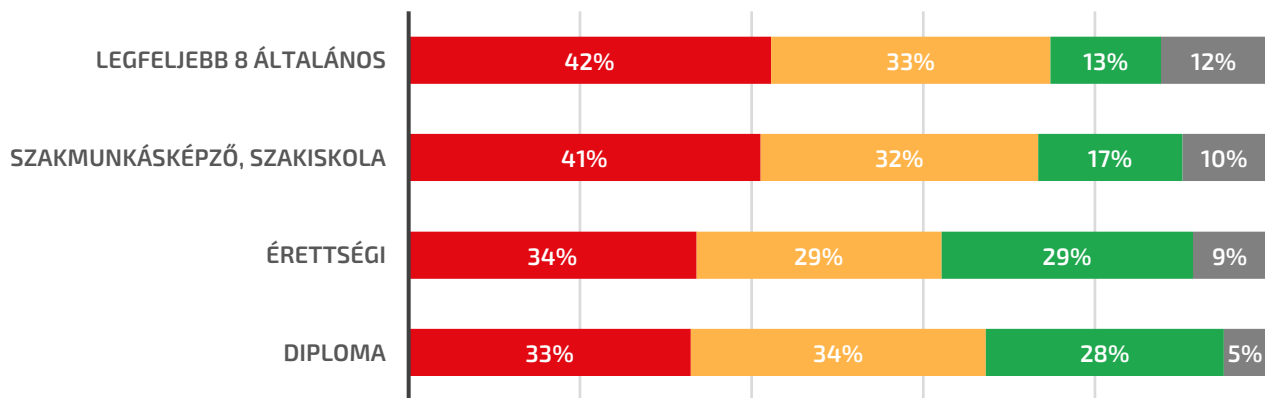

- AZ AZONOS NEMŰ PÁROKNAK NE LEGYEN JOGA HÁZASSÁGOT KÖTNI, SEM GYERMEKET ÖRÖKBE FOGADNI.
- AZ AZONOS NEMŰ PÁROKNAK JOGOT KELL ADNI A HÁZASSÁGKÖTÉSRE, DE GYERMEKEK ÖRÖKBEOGADÁSÁRA NEM.
- AZ AZONOS NEMŰ PÁROKNAK JOGOT KELL ADNI A HÁZASSÁGKÖTÉSRE ÉS GYERMEKEK ÖRÖKBEOGADÁSÁRA.
- NEM TUDJA / NEM VÁLASZOL

Ebben a kérdésben a pártpreferencián túl a demográfiai változók is tisztán látható hatással bírnak a véleményekre. Összességében elmondható, hogy inkább a nők és a fiatalabbak az elfogadóbbak, ám leginkább az iskolai végzettség és a lakóhely típusa befolyásolja a véleményeket (44. ábra). A legfeljebb 8 általánost (42%), illetve a szakiskolát (41%) végzettek körében érdemben magasabb az LMBTQ-jogok teljes elutasítása, mint az érettségizettek (34%) és a diplomások körében (33%). Az azonos nemű párok általi örökbefogadásról jelentősen pozitívabban gondolkodnak az érettségizettek (29%) és diplomások (28%), mint a szakképzettséggel (17%) vagy alapfokú végzettséggel (13%) rendelkezők. Míg az azonos neműek házasságának az érettségizettek és a diplomások körében abszolút többsége van, addig az azonos neműek örökbefogadását iskolázottságtól függetlenül minden csoport többsége elutasítja.

44. ábra

**Az azonos nemű párok jogaival kapcsolatban Ön melyik állásponttal ért egyet?
(Összes megkérdezett, %)**

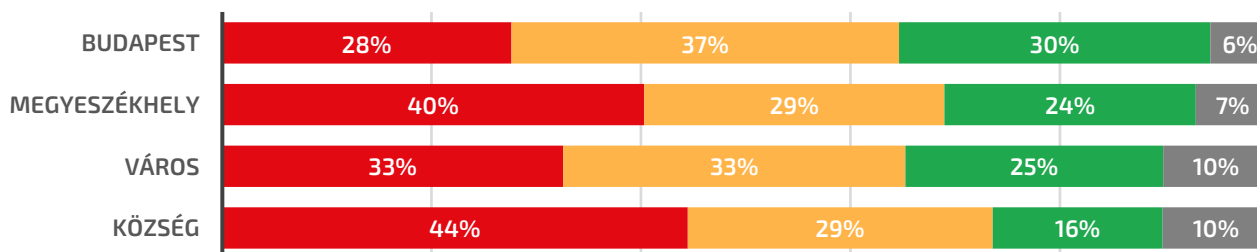

- AZ AZONOS NEMŰ PÁROKNAK NE LEGYEN JOGA HÁZASSÁGOT KÖTNI, SEM GYERMEKET ÖRÖKBE FOGADNI.
- AZ AZONOS NEMŰ PÁROKNAK JOGOT KELL ADNI A HÁZASSÁGKÖTÉSRE, DE GYERMEKEK ÖRÖKBEFOGADÁSÁRA NEM.
- AZ AZONOS NEMŰ PÁROKNAK JOGOT KELL ADNI A HÁZASSÁGKÖTÉSRE ÉS GYERMEKEK ÖRÖKBEFOGADÁSÁRA.
- NEM TUDJA / NEM VÁLASZOL

Településtípus szerint vizsgálva a véleményeket kiolvasható Budapest liberálisabb értékrendje: tizből három fővárosi lakos mindkét jog megadását támogatná (30%), a polgári házasság elismerésével pedig kétharmaduk (67%) értene egyet (45. ábra). A megyeszékhelyeken élők körében kicsit magasabb az elutasító hozzáállás, mint a kisvárosokban (előbbiek 40, utóbbiak 33 százaléka nem támogatná egyik jog elismerését sem). Körülbelül negyede gondolja a megyeszékhelyeken és kisvárosban élőknek, hogy az örökbefogadásra is lehetőséget kellene adni az azonos nemű pároknak (24% és 25%), míg a házassághoz való jogot mindkét csoport abszolút többsége – megyeszékhelyieknek 53, kisvárosiak 58 százaléka – elismerné. Az említett jogokat legkevésbé a községek lakosai ismernék el, körükben mértük a legkonzervatívabb válaszokat: 44% egyik jogot sem adná meg, 29% csak a házasságot, 16% pedig mindkét jogot (az azonos neműek házasságát összesen 45%).

45. ábra

Az azonos nemű párok jogaival kapcsolatban Ön melyik állásponttal ért egyet? (Összes megkérdezett, %)

- AZ AZONOS NEMŰ PÁROKNAK NE LEGYEN JOGA HÁZASSÁGOT KÖTNI, SEM GYERMEKET ÖRÖKBE FOGADNI.
- AZ AZONOS NEMŰ PÁROKNAK JOGOT KELL ADNI A HÁZASSÁGKÖTÉSRE, DE GYERMEKEK ÖRÖKBEOGADÁSÁRA NEM.
- AZ AZONOS NEMŰ PÁROKNAK JOGOT KELL ADNI A HÁZASSÁGKÖTÉSRE ÉS GYERMEKEK ÖRÖKBEOGADÁSÁRA.
- NEM TUDJA / NEM VÁLASZOL

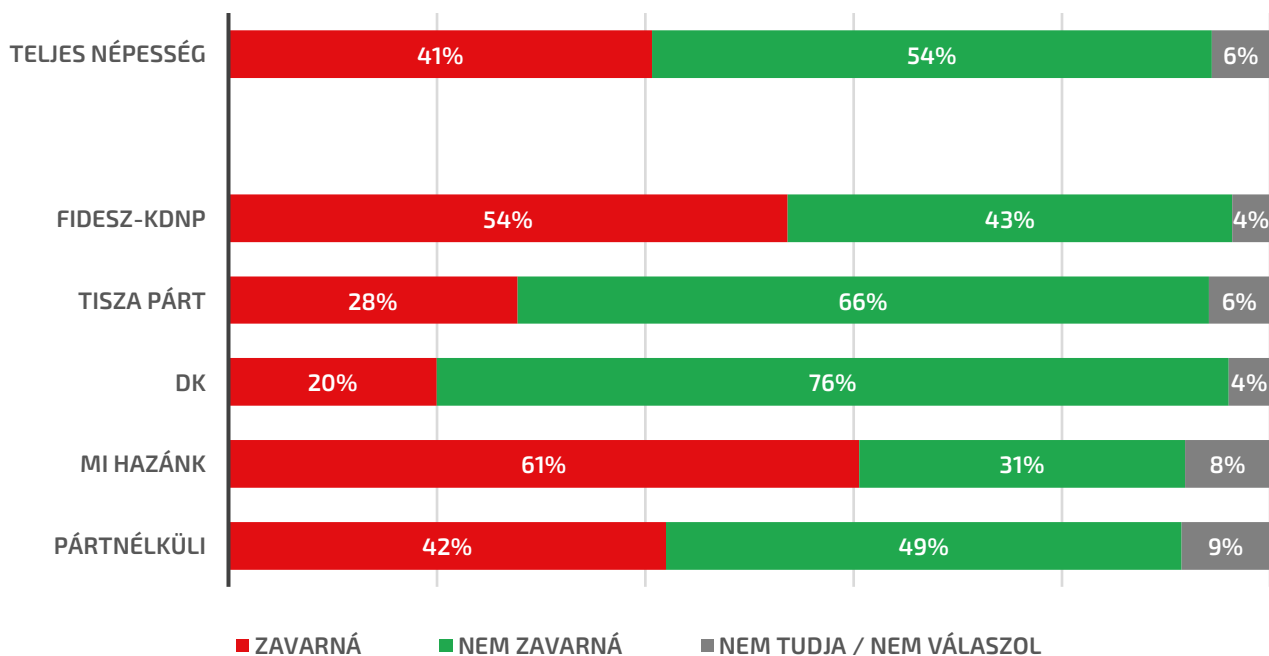
Az LMBTQ emberekkel szembeni vélemények mélyebb megértése érdekében megfogalmaztunk néhány konkrét esetet, amin keresztül a megkérdezettek hozzáállását kívántuk mérni. Első körben az kérdeztük a válaszadóktól, hogy zavarná vagy nem zavarná őket, ha a szomszédjukban egy azonos nemű pár élne (46. ábra). A válaszok alap-

ján a magyarok többsége nem érezne ellenszenvet ilyen esetben (54%), miközben körülbelül tízből négy válaszadó mondta, hogy zavarná, ha szomszédjában egy azonos nemű pár élne (41%). Pártos bontásban leginkább a Mi Hazánk (61%) és a Fidesz-KDNP (54%) szavazóit zavarná, ha szomszédjai melegek lennének, míg a Tisza és a DK támogatóinak nagy többsége elfogadó (66 és 76%). A párttal nem rendelkezők pedig nagyjából fele-fele arányban oszlanának meg (42%-ot zavarná, 49%-ot nem).

Ezek az arányok szinte teljesen azonosak az előző kérdésben az LMBTQ-jogok kapcsán látott attitűdökkel, vagyis feltehetően azok, akik a közvetlen környezetükben elfogadnának egy azonos nemű párt, azok az LMBTQ-jogok terén is támogatóbbak. Ellenben a magyarok azon része, aki nem értene egyet az azonos neműek közötti házassággal és az örökbefogadási joggal, azok szomszédjukként sem látnának szívesen egy LMBTQ párt.

46. ábra:

**Önt inkább zavarná vagy nem zavarná, ha a szomszédja egy meleg pár lenne?
(Összes megkérdezett, %)**

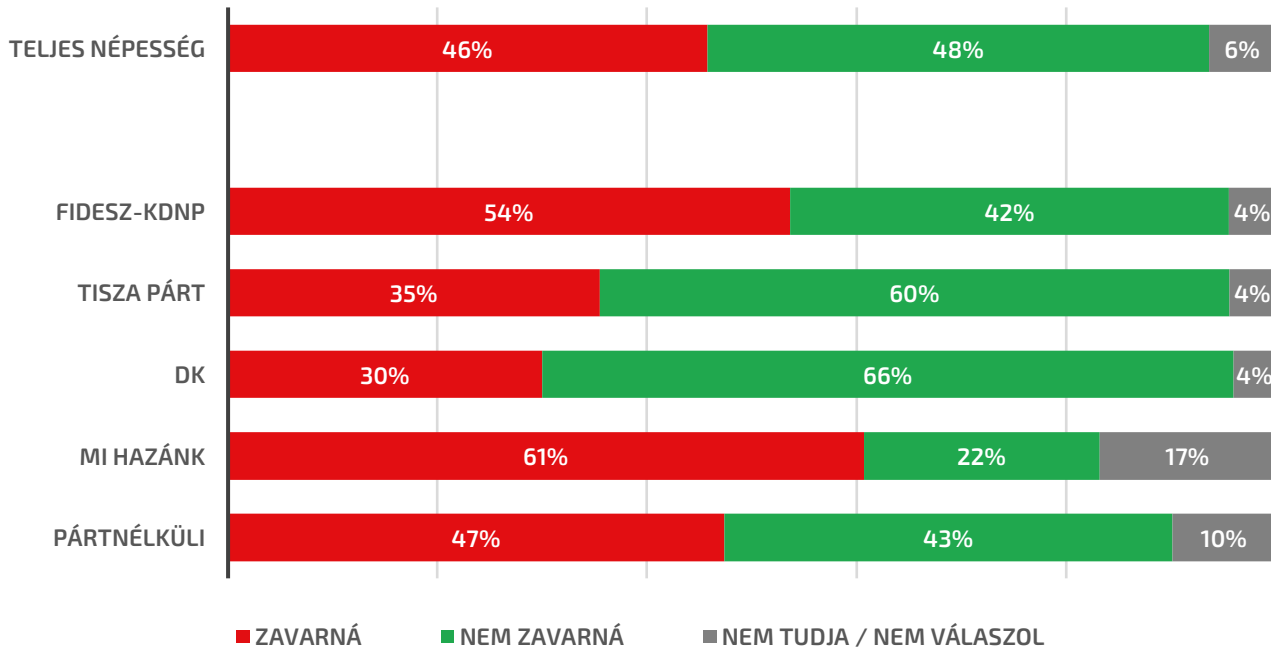

Következő kérdésükben arra voltunk kíváncsiak, hogy amennyiben a kormánynak lenne meleg tagja, az zavarná vagy nem zavarná a megkérdezetteket (47. ábra). A válaszadók nagyobb részét zavarná, ha a kormányban meleg politikus is lenne, mint ha a szomszédjukban élne egy meleg pár (46 százalékot zavarná, 48 százalékot nem zavarná).

Pártpreferencia szerinti bontásban kiolvasható, hogy ez az ellenzéki szavazók véleménye miatt magasabb: míg a fideszes és a mi hazánk választókat ugyanolyan arányban zavarná egy meleg politikus kormányzati szerepvállalása (54 és 61 százalék), mint egy azonos nemű pár a szomszédjukban, addig a Tisza szavazóknál 7 százalékponttal, a DK támogatóknál pedig másfélszer többen vannak azok, akiket egy meleg kormánytag zavarna (Tisza: 35%, DK: 30%). Ezzel együtt is a Tisza (60%) és a DK (66%) szavazói körében a többséget nem zavarná, ha ilyen hír látna napvilágot.

47. ábra

Önt inkább zavarná vagy nem zavarná, ha a kormánynak meleg politikus is tagja lenne? (Összes megkérdezett, %)

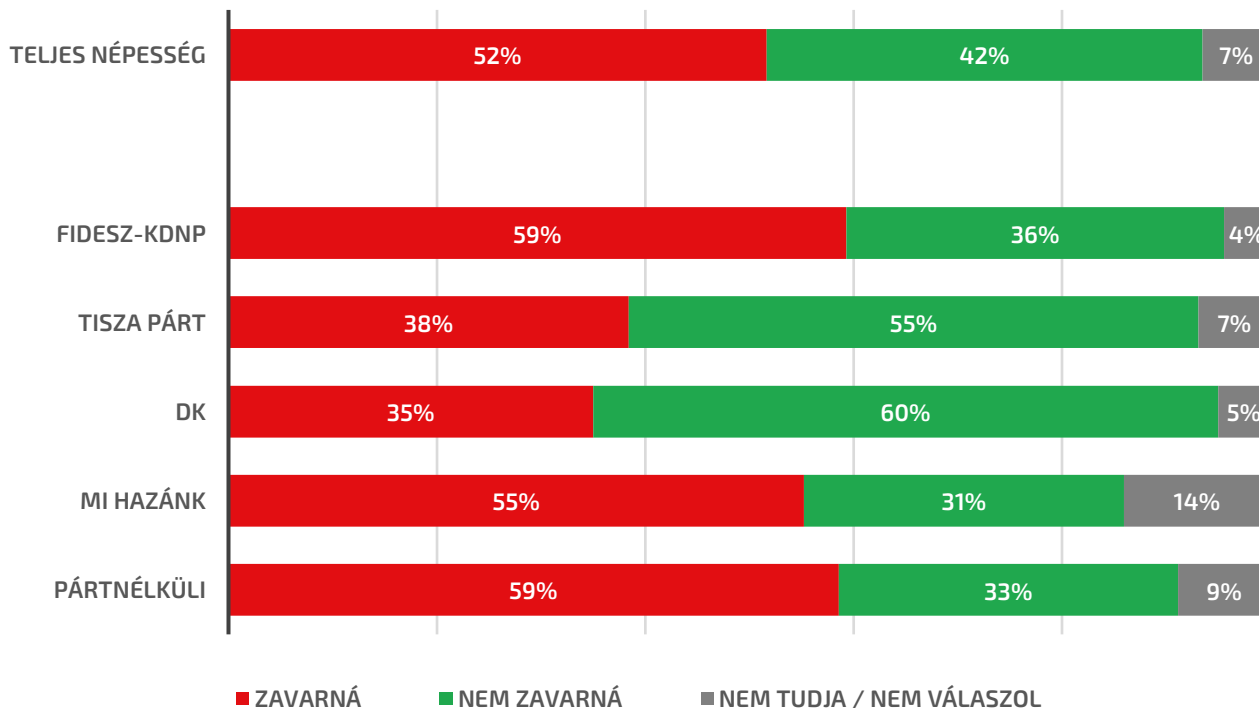

Végül arra is kíváncsiak voltunk, hogy a saját családjukon belül zavarná-e a válaszadókat, ha egy családtagjuk a saját neméhez vonzódna (48. ábra). Eredményeink szerint a magyarokat a legszűkebb környezetükben, vagyis a családon belül már többségében zavarná, ha egy családtagjuk a saját neméhez vonzódna (52% vs. 42%).

A szavazótáborok közül a leginkább a fideszes és a párttal nem rendelkező megkérdezettek gondolkodnak így (59-59%), mellettük pedig a Mi Hazánk szavazói között is ez az álláspont van többségben (55%). Ellenben a Tisza (55%) és a DK (60%) támogatóinak többsége ebben az esetben is toleránsabb hozzáállással rendelkezik.

48. ábra

**Önt inkább zavarná vagy nem zavarná, ha családtagja a saját neméhez vonzódna?
(Összes megkérdezett, %)**

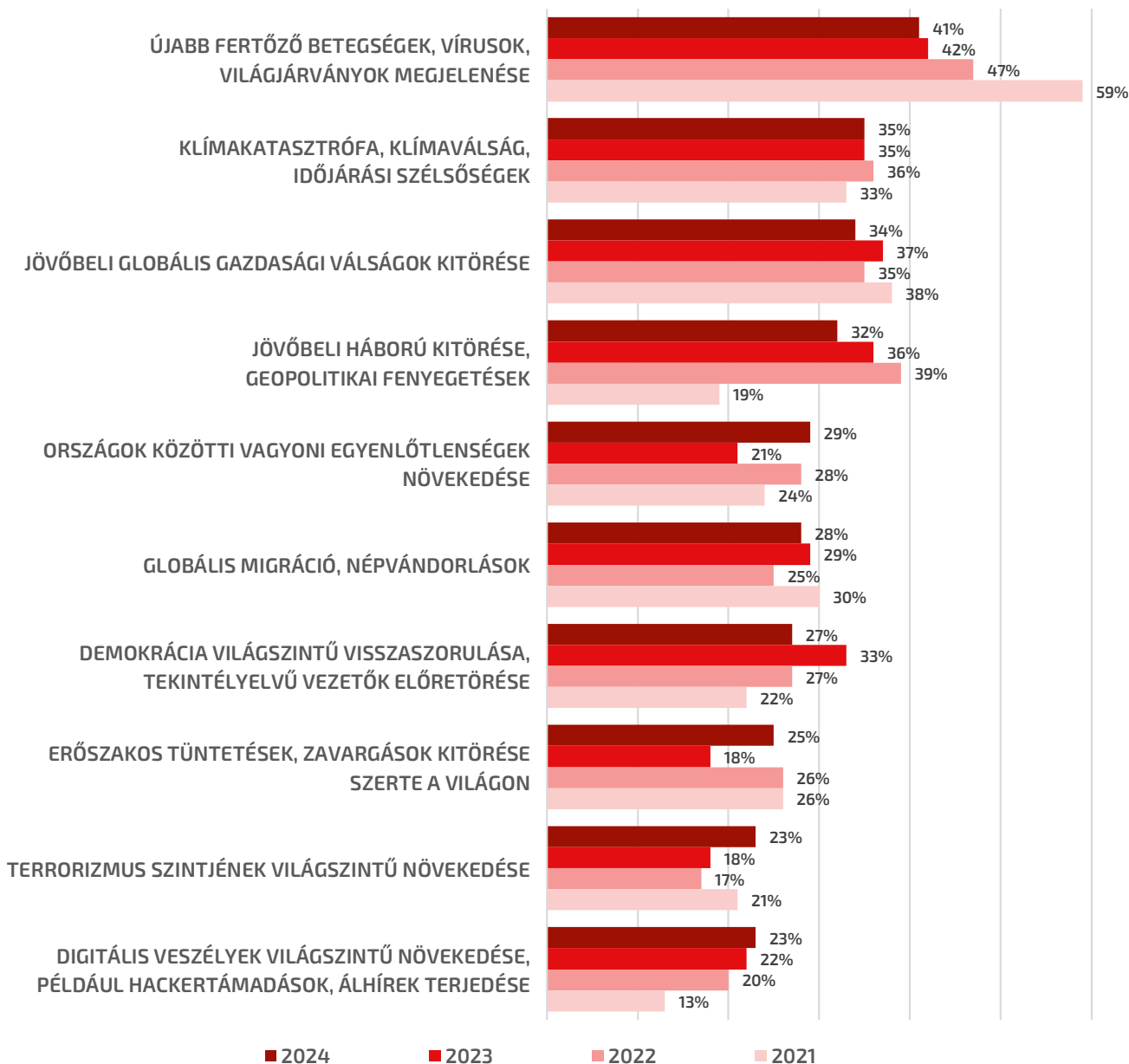
11. A magyarok globális problématerképe

2024 már a negyedik év, hogy felmértük a magyarok globális problématerképét. A korábbi éveknek megfelelően arról kérdeztük a válaszadókat, hogy mi az a három dolog, ami a legjobban aggasztja őket, amikor a világ jövőjére gondolnak (49. ábra). Habár a magyarokat továbbra is leginkább az foglalkoztatja nemzetközi szinten, hogy újabb világjárvány törhet ki (41%), azonban jól látható trend, hogy a csúcsponttól, a Covid-járvány második évétől kezdődően (59%) folyamatosan csökkent a magyarok aggodalma. A lista második helyén a klímaváltozástól és -katasztrófától, valamint az időjárási szélsőségektől való félelem (35%) áll, ami stabilan a társadalom bő egyharmada számára meghatározó jelentőségű. Érdekes ugyanakkor megemlíteni, hogy a klímakatasztrófától való félelem 2023-ban még a 4. helyen állt a listán, míg 2024-ben már a 2. helyen végzett. A világjárvány óta tapasztalható gazdasági instabilitás miatt kevésbé meglepő, hogy a harmadik helyen a jövőbeli globális gazdasági válság kitörésétől való félelem (34%) áll, szintén stabil értékekkel az elmúlt négy évben.

49. ábra

Melyik az a három, ami Önt személy szerint a legjobban aggasztja, amikor a világ jövőjére gondol? (Összes megkérdezett, %)

Az orosz–ukrán háború kitörésének évében a magyarok kifejezetten aggódtak egy globális konfliktus kialakulásától (39%, 2. hely), az elmúlt két évben csökkenő tendencia figyelhető meg, és ma már csak 32 százalékuk (4. hely) hangsúlyozta a geopolitikai fenyegetéseket. Egy év alatt 8 százalékponttal többen – 21 százalékról 29 százalékra nőtt – emelték ki, hogy komoly probléma az országok közötti vagyoni és gazdasági egyenlőtlenségek növekedése. Érdeemes megemlíteni, hogy a kormánypártok által 2015-ben központi témává emelt bevándorlás kérdése (28%) mindössze a lista hatodik helyén szerepel, és 2022 óta rendre a megkérdezettek kevesebb mint 30 százaléka választotta.

Az erőszakos tüntetésektől és zavargásoktól (25%), valamint a terrorizmus globális elterjedésétől (23%) szignifikánsan többen tartanak 2024-ben, mint egy éve, azonban ezek a kérdések így is a lista utolsó helyein vannak. A digitális veszélyek egyre inkább aggasztják a magyarokat: 2021 óta 10 százalékponttal nőtt (23%) azok aránya, akik szerint fontos kihívások lesznek a következő években az olyan kérdések, mint a hackertámadások vagy az álhírek terjedése.

A kormánypártiak körében csekély mértékben, de többen aggódnak az újabb fertőző betegségektől, vírusoktól és világjárványoktól (44%) 2024-ben (50. ábra). Összehasonlítva a teljes társadalommal, a Fidesz-KDNP szavazóit jobban foglalkoztatja a háborúk kitörése vagy eszkalációja (34%), valamint az erőszakos tüntetések vagy zavargások elterjedése (31%). Habár az Orbán-kormány számára nem élvez prioritást a klímaváltozás hatásaira való felkészülés, még a kormánypártiak 33 százaléka is tart attól, hogy katasztrofális következményekkel kell számolnunk a jövőben. 2015 óta a bevándorlást (30%) és a terrorizmus (28%) kérdését folyamatosan napirenden tartják a kormánypártok, így ezen problémakörökre a szavazók is valamivel fogékonyabbak. A legkevésbé hangsúlyos téma szerintük az, hogy a demokráciák világszinten visszaszorulóban vannak és ezzel összefüggésben megnőtt a tekintélyelvű vezetők száma is (20%).

50. ábra

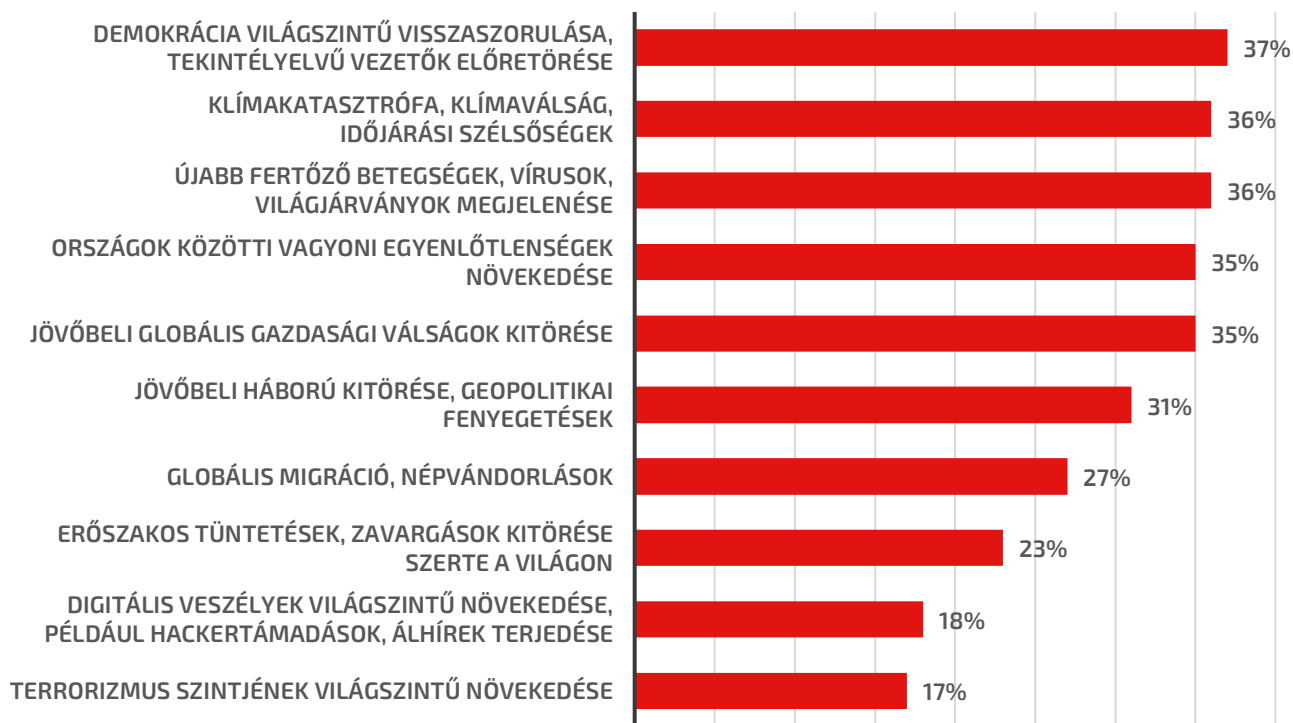
Melyik az a három, ami Önt személy szerint a legjobban aggasztja, amikor a világ jövőjére gondol? (Kormánypárti szavazók, %)

A Tisza Párt szavazóit ugyanakkor leginkább a demokráciák meggyengülése és a tekintélyelvű vezetők előretörése (37%) aggasztja (51. ábra). Fontos hangsúlyozni azonban, hogy mindössze 1-2 százalékponttal kevesebben választották a következő négy problémakört. A vezető ellenzéki párt szimpatizánsait is erősen foglalkoztatják a klímakatasztrófa lehetséges hatásai (36%), egy esetleges újabb világjárvány kitörése (36%), az országok közötti vagyoni egyenlőtlenségek növekedése (35%) és egy világgazdasági válság kitörésének lehetősége (35%). A teljes népeséghez képest mindössze egy százalékponttal kevesebben tartanak egy jövőbeli háborútól (31%), illetve a migráció elharapózásától (27%). A lista utolsó három helyén az erőszakos tüntetések globális megjelenése (23%), a digitális veszélyek világszintű növekedése, például hackertámadások, álhírek terjedése (18%) és a terrorizmus világszintű elterjedése (17%) áll.

51. ábra

Melyik az a három, ami Önt személy szerint a legjobban aggasztja, amikor a világ jövőjére gondol? (Tisza Párt szavazói, %)

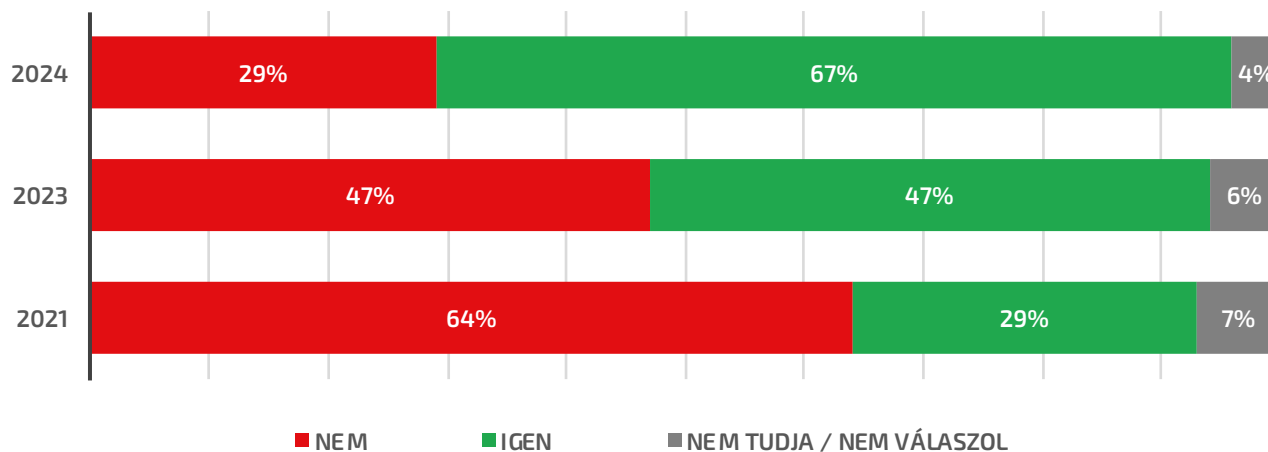

Összefoglalva tehát megállapítható, hogy közös félelem a magyarok körében – mindkettő, nagy politikai táborban is – a világjárványok lehetséges kitörése és a klímakatasztrófa negatív hatásainak tovagyűrűzése. Míg a kormánypártiak számára a háborúk eszkalációja, az erőszakos zavargások, a terrorizmus és a migráció fontosabb problémák, addig a Tisza Párt szavazóit a demokrácia visszaszorulása és a gazdasági jellegű kérdések – világgazdasági válság vagy vagyoni egyenlőtlenségek növekedése – foglalkoztatják jobban.

Zárásként arra is kíváncsiak voltunk, hogy tartanak-e a megkérdezettek a mesterséges intelligencia vezérelte rendszerek emberek ellen fordulásától (52. ábra). Ezt a kérdést már több kutatásunkban – 2021-ben és 2023-ban – is vizsgáltuk. Jól kivehető trend olvasható ki az adatokból: az elmúlt három év során – ahogy a mesterséges intelligencia és annak lehetséges következményei is a közbeszéd egyre fontosabb részévé váltak – egyre inkább nőtt azok aránya, akik tartanak a mesterséges intelligencia fejlődésének apokaliptikus következményeitől. Míg 2021-ben a magyarok kevesebb mint harmada (29%) vélte valós szcenáriónak, addig két évvel később már 18 százalékponttal többen (47%), 2024-ben pedig további 20 százalékponttal (67%) többen fejezik ki aggodalmukat. Ahogy az olyan eszközök, mint a ChatGPT egyre elterjedtebbé válnak a hétköznapi életben is, úgy nő a magyarok félelme, hosszú távon attól is, hogy az emberek ellen fognak fordulni a mesterséges intelligencia vezérelte rendszerek.

52. ábra

Ön tart attól, hogy a mesterséges intelligencia vezérelte rendszerek az emberek ellen fognak fordulni? (Összes megkérdezett, %)

A magyar társadalom szociodemográfiai szempontok szerinti csoportjaiban kisebb különbségeket találhatunk. Míg a kisvárosokban (71%) és a községekben (69%) élők körében a legnagyobb a mesterséges intelligenciától való félelem, addig a megyeszékhelyeken élők (60%) és a fővárosiak (64%) körében szignifikánsan kevesebben tartanak tőle. A fiatal felnőttek (61%) és az 50-59 évesek (64%) körében árnyalatnyival kisebb a félelem, míg a 30-39 évesek (67%), a 40-49 évesek (68%) és a 60 évnél idősebbek (71%) negatívabb jövőképpel rendelkeznek. A politikai preferenciák mentén is kisebb különbségeket találhatunk: a Mi Hazánk szavazói (80%) a legpesszimistábbak, bár a párt nélküliek (71%), a kormánypártiak (68%) és a Tisza Párt szavazóinak (64%) a döntő többsége is tart a mesterséges intelligenciától. Még a Demokratikus Koalíció szavazói a legkevésbé pesszimisták: 57 százalékuk véli úgy, hogy akár az emberek ellen is fordulhat a mesterséges intelligencia.

